INCVNABVLA
Qu 3076 - 3078

Z KSIĘGOZBIORU
IGNACEGO BERNSTEINA
w Warszawie.
№ ....

¶ Auctoritates Aristotelis/ Senece/ Boetii/ Platōis Apulei affricani/ Empedoclis Porphirii/ ⁊ Gilberti porritani.

GW 2820

Inc. 3076

Bibl. Jagl.

¶ Incipit plogus compendii auctoritatũ phi losophi. et quorũdã alioꝝ provsu introductõis thematũ ipsoꝝ predicatoꝝ ad populum simul ac in artibus studere volentium

c Um enim Aristotelice tã ad pplm̃ p̃dicãti q̃ȝ in artibꝰ studẽti. nõ modicum sentẽtie fulgẽtioris cognitiõis cuiuslibet scie prebeãt robur atq̃ȝ fulcimẽ. iõ in pñtia rum pro mgr̃alibus breuibusq̃ȝ sermonũ intro ductionibus ad pplm̃ ac earũdẽ sermonũ suis certis in locis mẽbrisq̃ȝ ornatioribꝰ relucentiis eiusdẽ Aristotelis in via naturali. fatur vt cõmẽ tator sup primo libro phisicoꝝ luminis mundi cuius ortus p̃mũ carpsit huius vite auras. ãno q̃ntodecimo mennonis q̃ ⁊ artarxerses decimi regis persaꝝ / in straguma ciuitate tracie q̃ ẽ p̃s macedonie. fuit aũt filiꝰ nichomati medici ⁊ fe stie q̃ ⁊ ab esculapio descẽderũt. florẽs athenis annis trecẽtis ⁊ circa octoginta ante christi na tiuitatẽ tempe alexãdri magni decimi macedo nii regis. Fiunt aũt thematũ in sermonẽ inten tum introductões modis seq̃ntibus ⁊ pluribꝰ aliis. Pricipio per mgr̃alem sentẽtiã. Vbi grã

Prologus

Sit thema illud luce. xi. Beati q audiūt verbum dei &c. Introduc sic. dicit aristoteles pmo d aia libus. Oē aial hñs aures habz eas mobiles pret hoīes. & hoc rōne mobilis ꝯplexionis. nā vt dicitur ibidē. sicut aurꝫ excellit oē metallū: sic homo oē animal: cū sit homo aial rōnale mortale/ dicipline susceptibile/ mansuetuꝫ natura. igit cum talis sit. iugiter. verba salutis intente atten dat dño dicente Mathei. xiii. Luce. viii. & Apocalip. ii. et. iii. Qui habet aures audiendi audiat. In quibus vbis pretendit virtus sensibilis siue sensualis audiendi que & ī aialibus ītellectualis et affectualis qui tm̄ in homībus. ps. xliiii. Audi filia. Ecce pmū & vide. considera. scdm. & inclina aurem tuam/ ꝑpende terciū. Et Aug. xii. li confessionum. locutus es dñe voce forti ad aurē me am. Qui igit negligent audit verbū dei tm̄ peccat ac si xpi corpus acceptū expueret in terram i. q. i. Interrogo vos fratres. & est textus Aug. quē tñ caute lege. Huius etiā aures crescēt ī aures azininas. i. in eternam cōfusionem vt narrat Ouidi libro. viii. metamorphoseos a metha id est trans & morphosis. i. mutatio. de mida negligente auscultatore simphonie inter phebū id est

solem.zpan id est deum rusticorum. Dictum est igitur. Beati qui audiũt verbum dei z custodiunt illud. Item sit thema nõveni vocare iustos sed pctõres Mathei.ix. Luce.v. Introduc sic dicit Augustinus super Joannẽ Magis est iustificare impium q̃ celũ creare. subiungit cãm Celum z terra transibunt.electoꝝ aũt spiritualis iustificatio pmãebit. Idem in libro de natura z grã. nõ põt homo bene z ordiate viuere nisi lumĩe gratie diuinitus adiuuet. Est enĩ gratia quasi quidam radius lucis eterne quod q̃ pceperit ei nõ resistẽdo illumiabit qui ṽo eidem obicẽ ponit in tenebris exterioribus pmanebit Cã aũt aduent⁹ xpi in carnẽ fuit iustificare impios Luce.xix. Venit fili⁹ hoĩs q̃rere z saluuz facere qd perierat z pmo ad Thimot.i. Xps veĩt in hũc mũdũ pctõres saluos facere. Aug⁹ in li. de ṽbis dñi. Tolle morbos tolle vulnera z nulla erit cã medicine. Idẽ.xiii.de trini.licz cui oĩa equaliter subiacẽt sanãde miserie nr̃e: alius fuerit modus possibilis: sed ꝯuenientior non fuit q̃ xpm incarnari vt homo z deus videri posset quẽ hõ esset secutur⁹. Dicit ergo nõ veni vocare iustos sed peccatores. Secũdo potest fieri itro

ductio p quādā diuisionē vt si thema fuerit de
i iudicio dic. Quattuor requirunt ad iudiciū dei
Primū est tuba pplm couocans. Secūdū scri
ptura nephas declarans. Terciū sententia cō-
dēnās. Quartum minister sentētiā iudicis exe-
quens. Tertio fieri potest a sensu ꝯtrario ipsi9
thematis. Item quarto silogistice sic. Quicūq
adheret deo bonitatē ei9 fontis largissime expe
ritur. sed corpus subditū pctis deo nō adheret
cū sola caritas diuidat int filios dei z sathane.
igit corpus subditū pctis fontez bonitatis dei
nō experit z sic ꝯsiter in oi modo z figura. Mlt
ta alia hic adduci possent de quib9 ad pns ē su-
persedēdum. Unū tn̄ est menti tenēdū q intro
ductio sermonis hz se sicut exordiū siue arēga
eplaris. ideo sūmopere cauendū ne sit nimis lō
ga ita vt impediat executionē mēbrox ipsi9 ser-
monis alias esset viciosa Et semp debet gnalit
ꝯgruere z coincidere cū matia thematis vt sua
vi quasi ad modum sete introducat materiam
thematis preintentam. Et ad hoc pmaxime va
lēt dicta Arl. sapiētūq aliox. igit z cetera.

Finit prologus.

¶ Sequunt nūc auctoritates phi.i.amatorꝫ sapientie. Et p̄mo p̄mi libri metaphisice

Omnes hoīes naturalr̄ scire desiderāt.
Sēs⁹ vis⁹ mltas nobis reꝑdīas dmr̄at
Solū hoīm gen⁹ arte ꝛ rōne viuit.
Expientia facit artē.inexꝑientia vo casum.
Actus ꝛ opatōes sūt circa singlaria q꞉ medic⁹ nō sanat hoīem in cōi. sꝫ socratē vel aliquē aliū in ꝑticulari.silr ꝛ in aliis.
Expientia est cognitio singulariū ars vo vliū.
Artifex ē sapiētior expto . architector manuali
Signū scientꝫ est posse docere (artifice
Cōueniens ē quēlibꝫ artificē inuenietē vltra ↄēs sēsus extolli:nō solū ꝑpt aliquā intētōis vtilitatē:sed tanq̄ꝫ sapientē ꝛ ab aliis differentē
Sciētes quoꝝ scie ad vsū nō sūt.sapientiores ꝛ honorabiliores sūt illis q̄ꝝ scie sūt ad vsum.
Sapiētia ē scia p̄maꝝ ꝛ altissimaꝝ causaꝝ
Sapientē opꝫ scire oīa in vli.et scire difficilima ꝛ hr̄e sciam certiorē.ꝛ scire reddere cās ipoꝝ q̄ scit et hr̄e sciam que subordinet alias scientias subseruientes et hr̄e scientiam que suiipsius sit causa ꝛ nō alterius

Aucto.1.Metaphisice.

Sapientis nō est ordinari sed ordinare.i.sapiē-
tis est regere ꝛ non regi.
Hii soli docēt q̄ cās de singulis docent.
Que maxie sūt vl'ia difficilima sūt ad cogscēdū
hoībus q: a sensu sunt remotissima.
Finis est bonum vniuscuiusq3 rei ꝛ vl'r est opti
mū in omni natura.
Scia.i.metaphisica n̄ ē scia practica s3 specl'a-
tia q: ppt nullū ē:s3 ē solū ppt fugā ignorantie
Propter ammirari nunc homies et p̄mo cepe
runt philosophari.
Philomites.i.fabl'aꝝ auditor aliqual'r ē phūs
q: fabula ex miris ꝛ raris ꝯstituit.
Sūmi sacerdotes ꝛ antiq̄ p.acq̄sitis vite neces
sariis inceperūt philosophari.
Qui dubitat ꝛ āmirat ignorare videt.
Hō liber dr̄ q̄ suiipsi⁹ ꝛ nō alti⁹ grā ē. porſ
Hūana nata ml'tipl'r ē āncilla tā ex pte aie q̄zcor
Scđm sinodē sol⁹ deus h3 honorē ꝛ sapiam .i.
Diuinū nō iuidet (metaphi.
Multa mentiunt poete.
Nll'a scia ē nobilior ꝛ melior metaphica q: ipa
ē maxie dīna cū sit de deo ēt q: de⁹ maxie h3 eā
vñ alie neccāriores sūt hoīb⁹:digior vo nulla

Deus vr̃ esse cã oim ⁊ p̃ncipiũ quoddam.
Tũc vnũqδq₃ scire arbitramur cũ p̃mã cã₃ scire putamꝰ vel cũ cãs eiꝰ cognoscimus
Quatuoꝛ sũt cẽ.s.maťiaľ/foraľ/efficiẽs/ ⁊ finaľ
In fundamẽto nature .i. ĩ materia pꝛima nihil est distinctum.
¶ Cõmẽtatoꝛ. Maťia p̃ma nullã formã h₃ oĩo neꝗ vľem nec ꝑticularẽ sed recipit p̃mo forma₃ vľem ⁊ mediãte illa recipit omẽs alias formas vsq₃ ad idiuiduales. (gatũ ex maťia ⁊ forã
Itẽ ꝯm̃tatoꝛ spẽs ñ ẽ forma tm̃ ſ₃ ẽt q̃d aggre
Itẽ vľe nõ h₃ esse nisi scδm ꝙ ẽ ĩ aĩa
¶ Sequunť auctoꝛitates scδi li.metaphi.
Sicut se h₃ oculꝰ nocticoꝛacis ad lumen solis vel diei sic se h₃ noster intellecus ad manifestissima nature ad deũ ⁊ ad sbñas sepatas ⁊ ad naturas reꝝ subtiliũ
Nõ solũ his dicere g̃as iustũ ẽ quoꝝ opĩonibꝰ aliq̃s cõicauit: sed etiã his q̃ suꝑficialiť enũciarunt q₂ hi etiã ꝯferũt aliq̃d. habitum enim nr̃₃ pꝛeexercitati sunt.
Vocãdo phiam sciam ṽitatis recte se h₃
Finis scie specľatie ṽitas est pꝛactice ṽo opus
Veꝝ nescimus sine causa.

Quicqd est cā alioꝝ vt tale illud est maxie tale. vt ignis qui ē maxie tale. vt ignis est cā caloris aliis:ideo ipse maxime est talis
Illō qō ē cā quare alia sūt ꝟa illud est ꝟissimū
Vnūquodqꝫ sic se hꝫ ad ētitatē sic se hꝫ ad ꝟitatē
In nullo gn̄e cāꝝ ꝯuenit ire in īfinitū sꝫ sꝑ ē de uenire ad aliqō qō ē p̄mū in illo gn̄e.vn̄ ꝯuenit deuenire ad p̄mū finē p̄mā matiā ꝛ p̄mā formā
Primū est semꝑ causa posterioris
Generatio vnius est corruptio alterius.
Generatio est medium int̄ esse ꝛ nō esse
Dupl'r dr̄ aliqd fieri ex aliis.vel qꝛ ex puero fit vir.ex aurora dies.Vel sic ex aere fit aqua.ꝛ vni uersalit̄ ex incōpleto cōpletum
Impossibile ē p̄ncipiū sempit̄nū ex quo fit ge= neratio corrūpi scꝫ materiā primā
Qui infinitū agunt naturā boni auferūt latent̄ ex quo habet̄ ꝙ finis ꝛ bonū ꝯuertunt̄
Nullū agēs naturale siue itellectuale ab ītētio= ne finis absoluit̄. Infinitū non est scibile
Quicqd intellectꝰ intelligit ipm prius sciuit.
In omī eo qō mouet̄ necesse ē intelligi materiā
Tūc scire putamꝰ rem cū cās eiꝰ cognoscimꝰ.
Auditiōes ꝯtingūt scd̄m ꝯsuetudines mentiū

Sicut cõsueuimus ita dignamur loqui.
¶ Consuetum semper notius est.
Quãtã vim habeãt q̃ ↄsueta sũt legẽs ostẽdunt
In quibusdam fabularia puerilia magis valẽt
ꝓpter veritatẽ ↄseruãdam.
Absurdum est simul hr̃e sciam ꝛ modũ sciendi
¶ Cõmentator. Cõphẽsio ꝟitatis nõ ẽ ipossi-
bilis in multꝫ rebꝰ. ꝛ hoc iõ est qꝛ nos habemus
desiderium naturale ad sciendum ꝟitatẽ
Nihil est ociosum in natura.
Pricipia se hñt in scia sicut ianua ĩ domo quã
nullus ignorat ꝙ Aristoteles nr̃m intellectũ as
simulat in intelligẽdo substãtias sepatas oculo
vespertilionis nõ tñ in hoc impossibilitatẽ de-
mõstrat sed difficultatem
Nullus per se potest ĩuenire scientias speculati
uas ꝛ practicas in maiori parte. qꝛ nõ complen
tur nisi per iuuamentũ prioris ad subsequentẽ
ꝛ si prior nõ fuisset subsequens nõ esset
Prima cã est magis digna in esse ꝛ ꝟitate q̃ a-
lia oia. qꝛ oia entia acq̃rũt ꝟitatẽ ꝛ eẽ a pͥma cã
Qui destruit finẽ destruit oẽ bonũ ꝛ nihil ꝑficit
Cõsuetudo audiẽdi appologos ꝛ fabulas ma-
gnũ est impedimẽtũ in cognitiõe ꝟitatis

Ars logice est quedam vtilis via in omnibus scientiis et est modus sciendi in vnaquaque scientia.
¶ Sequuntur auctoritates iiii. libri metha.
D Ubitatorum solutio est veritatis inquisitio.
Ignorantis non est soluere .i. determinare
Veritatem querentes sine dubitatione similes sunt ignorantibus quo ire oporteat
In immouentibus nec est mouens neque finis
Finis et bonum idem sunt
Magis dicimus illum scire ratione qui scit affirmatiue quam qui scit negatiue
Unius rei est vna diffinitio.
Ens et vnum non sunt genera
Differentie non sunt extra rationem generis.
Non contingit ponere domum preter hanc vel istam domum
Unum numero et singulare non differunt (vel particularem
Omnes theologi qui antiquitus fecerunt deos. faciebant principia entium et dixerunt prima esse principia immortalia que gustauerunt nectar et manna. illa vero mortalia que non gustauerunt. sed tamen hoc non est verum
Eterna non indigent cibo.
Corruptibilium et incorruptibilium non sunt eadem principia.
Impossibile est aliquid fieri ex non ente.
¶ Commentator. Qui nescit quid querit: nescit

quid inuenit.
Finis est melior oib⁹ causis.
Idē nūero ꝛ singulare idē sūt cum particulari
¶ Sequunt auctorita.iiii.libri metha.
P Rima phia.i.metaphica ꝯsiderat ens et passiōes ꝛ pncipia entis scdm q͡ ens
Ens scdm qd ē ens dr multis modis nō equoce sꝫ scdm attributionē oim in vnū.i.analogice
Sbña est pmū ens a quo oia dependent
Ens ꝛ vnum cōuertunt.
Idē est homo ꝛ vnus homo.
Eadē sūt quoꝝ gñatio ꝛ corruptio ē eadē vel q̄ eadē gñatiōe gñant ꝛ corrumpunt
Eiusdem scie est opposita ꝯsiderare. hoc ē oppositoꝝ eadem est disciplina.
Negatio ꝛ puatio drnt.q2 negatio ē alicui⁹ simplr remotio sed puatio est remotio alicui⁹ i subiecto apto ad illud
Circa idē gen⁹ vsat metaphisic⁹ ꝛ sophista
Primū pncipiū in aliqua scia notissimū eē dꝫ in ea nō ꝯditionale nec demōstratū
Pria digitas ē de quolibet affirmatio vl nega tio:alias de quolꝫ eē vel nō eē et de nullo simul
Qui negat loquelā ponit loquelā.

Qui nõ vnũ intelligit nihil intelligit
Qui nõ vnũ significat nihil significat.
Nõ omne qđ vr̃ verũ ⁊ apparet verũ est verũ.
Necessariũ nõ põt se alit̃ hr̃e.
Mouẽs naturalit̃ prius est moto.
Accidẽs nõ est accidẽs nisi inquantum ambo tercio accidunt.
Unum creatum refert ad vnum
Cõtradictio est oppositio cuius secundũ se nõ est medium.
¶ Cõmẽtator. ens nec ẽ vniuocũ nec equocũ sȝ ẽ nomẽ signĩs p̃l a vni attributa. ⁊ ẽ mediũ int̃ vniuocũ ⁊ equocũ. i. analogũ. Oĩa q̃ attribuunt̃ vni vel attribuunt̃ alicui fini vt oĩa sana sano qđ ẽ i aĩali vl' vni agẽti vt oĩa medicinalia ad artẽ medicine/ vel subiecto vtputa sbñe ⁊ idẽ vult Arĩ.
Exercitiũ dicit̃ sanũ eo q conseruat sanitatẽ
Una scia nõ ẽ tm̃ vni⁹ vniuoci sȝ ẽt bñ vni⁹ analogi
Auicẽna inseruit sciam suã cũ lege
Auicẽna putauit idẽ esse vnũ qđ conuertit̃ cũ ẽte ⁊ p̃ncipiũ nũeri qđ nõ est verũ q2 drũt multum
Res nõ ẽ ens vel vna p̃ dispõnem sibi additam sed est ens ⁊ vna p̃ suam essentiam.
Sophista intẽdit se videri p. ⁊ nõ esse vt acquirat

gloriā vel aliquā grām humanā:sed p.tm̄ inten
dit scire veritatem.
Qui negat p̄mū principiū scꝫ ꝙ duo ꝯdictoria
nō stāt simul īpossibile est ipm philosophari
Rō quā significat nomē est diffinitio hoc ē verū
in spēbus sed nō in indiuiduis
¶Sequunt auctori.v.libri metaphisice.
Qt modis dr̄ p̄ncipiū q̊t modis dr̄ cā.qꝛ
oēs cause sūt p̄ncipia sꝫ nō ecōuerso.
Principiū ꝛ p̄mū idē sūt qꝛ oē p̄ncipiū ē p̄mū
Quatuor sūt cē.s.matial/foral/efficiēs/ꝛ final.
Aliqua sibiūuicē pñt eē cē vt exercitiū est cā sa=
nitatis ꝛ ecōuerso.
Idē se alit h̄ns est cā oppositorū sicut guberna
tor nauis ꝑ suā pñtiā ē cā salutis nauis sꝫ ꝑ suā
absentiā est cā ꝑiclitationis eiusdē
Finis est optimū rei.
Cause scd̄m actū ꝛ effectus simul sunt
Cā ꝛ effectus debent esse ꝓportionata
Matia oīm liquefactibiliū est aqua
Necessariū vno mō dicit sine quo res nō pōt eē
vt animal nō potest esse sine cibo vel viuere.Se
cun do modo sine quo non potest bene esse vt vi
uere sine vestimētis.Tercio mō idē ē ꝙ violētū

z sic dicit ista res necessario ꝓplicitur extra na-
uim. i. violenter
Quarto mō dr̄ necc̄ariū qd nō ɔtigit alit̄ se hr̄e
Cōtinuum est cuius motus est vnus.
Eadē numero sūt quoꝝ mat̄ia est vna.
Eadē spē sunt quoꝝ forma est vna.
Ens est duplex. s. per se z per accn̄s. Ens p se ē
qd significat. x. p̄dicamēta vno mō: alio mō sigi
ficat v̄itatē vniuscuiusqꝫ. Ens p accn̄s ē qn̄ vnū
accn̄s dr̄ de alio vt albū est musicū: vel accn̄s d
subiecto. vt homo est alb9: vel subiectū de acci
dente vt albū est homo vel musicū est homo.
Extrema relatiōis sp sūt diuersa vel re vel rōne
Unum in substantia facit idē
Unū in q̄titate facit equale. vnū i qualitate fa
Pri9 ē qd p̄ncipio est ꝓpinqui9. (cit sil̄e
Potētia actiua z passiua adinuicē se respiciūt
vn̄ q̄libet potētia actiua corn̄det potētie passi
ue z econuerso. q̄tū est qd est diuisibile in ptes
quaꝝ vnaqueqꝫ est hoc aliquid in actu.
¶ Cōmētator. Perfectū est extra qd nihil est
z est duplex. s. pfectuz simpl̄r extra qd nihil est
simpl̄r z hoc est qd dicit cōmentator qꝫ illa est
dispō p̄mi p̄ncipii in quo sūt pfectiōes z nobili

tates oim entiũ nobiliori mõ q̃ sunt in seipsis. sed pfectum in genere est extra qd nihil est alicuius determinati generis.
Mors methaphorice dicitur finis
Quotiens dicit̃ pncipiũ totiens dicit̃ tminus et adhuc ampli⁹ qr qd est pncipiũ est tmin⁹ inicialis et non ecõuerso.
Omẽ attingens suũ finẽ est perfectũ.
Quedã relatiua dicunt̃ esse natura quoꝝ eẽ est ad aliud essentialiter comparatũ.
¶ Sequunt̃ aucto. vi. libri metaphi.
Etaphisica ꝯsiderat causas et pncipia entium inq̃ntum entia
Sbña et entia rei nõ possunt cognosci nisi p demonstrationẽ
Nulla ars pticlari pbat suũ sbcm̃ eẽ sꝫ suppoit (ipm esse
Omis scia vel est actiua vel factiua vel theorica vel speculatiua.
Tres sũt ptes phie speculatiue s. naturalis mathematica/et diuina. i. metaphisica
Naturalis ꝯsiderat res ꝯiũctas motui et materie scd̃m esse sed sepatas scd̃m rationẽ
Mathematica v̇o ꝯsiderat r̃s sepatas a mat̃ia et motu scd̃m eẽ et rõem. Idẽ vult ꝯmẽtator

Theorice scie.i.speculatiue aliis scietiis sũt de lectabiliores ⁊ metaphisica theoricis
De ente per accñs nõ est speculatio.
Entiũ q̃dã sũt sp̃ q̃dã vt freq̃nt q̃dã raro et pri ma sũt entia scd̃z accñs vt casualia ⁊ fortuita ex quo habet q̃ nõ oĩa eueniũt ex necessitate.
Bonũ ⁊ malũ sũt in rebꝰ sed verũ ⁊ falsũ in aĩa.
Entiũ qd̃daz est p̃ se ⁊ quoddã p̃ accñs. Ens p̃ se aliđ est in aĩa aliud ex aĩam: ⁊ diđit in.x.p̃di- camẽta.s.substãtiã/q̃titatẽ/qualitatẽ ⁊ sic đ al.
Cõmẽtator. Naŧalia sũt in quorũ definitiõe ens recipiŧ in natura diuina in quorũ definitio- ne recipitur deus volũtaria in quorũ definitiõe recipiŧ voluntas.
Lz oẽs scie sint nobiles tñ scia dei ⁊ eius subie ctũ est nobilissimũ subiectũ aliarũ scientiarũ sub alternatarũ metaphisice.
Res immobiles diuine sunt cause rerũ diuinarũ mobilium id est corporũ celestium.
Sbña p̃or est accñte natura/tp̃e/⁊ definitione.
Sequunŧ aucto.vii.libri metaphi.
Ccidẽtia nõ sũt entia: sed q̃d entis
Materia p̃ma nec est quid nec est q̃tum nec quale.nec aliquid aliorũ quibus ens ẽ deter

minatum.
Disciplina fit in oibus p magis nobis nota.
Diffinitio ē sermo idicās q̄d ē eē rei p eēntialia
Diffinitio accn̄tiū fit per additamētū.s. sb̄ntie
Vn̄ accn̄s diffinit̄ p aliq̄d extraneū a sua natu
ra scȝ per substantiam
Cōpositoꝝ nō est definitio sȝ simpliciū t̄mioꝝ
In entib⁹ p se idē est q̄dditas ꝛ quidditatē hn̄s
Oē accn̄s ꝯcretū duo signat scȝ formā accn̄ta
lem et subiectū eius: sicut albū signat albedinē
et subiectū albedinis.
Oia q̄ sūt: vel fiūt a natura/vl' ab arte vl' a casu
Matia est ex qua res pōt esse ꝛ nō esse
Ex sanitate in aia fit sanitas in natura
Matia nō fit forma sȝ totū ꝯpositū
Particulare non generat nisi ꝑticulare: sed vl'e
nec generat nec generat̄
Vl'ia nō sūt sepata a singularib⁹ scd̄m eē vt vo
luit Plo: sȝ sūt i eis scd̄m eē q̄ p̄dicāt̄ de eis p̄
dicatōe essentiali ꝛ directa vt dicēdo: hoc ē hō.
Ois p̄dicatio fit a forma
Oēs partes definitionis sūt forme
Mat̄a hūana nō ē nisi i his carnib⁹ ꝛ his ossib⁹
Gn̄ans ꝛgn̄atū ꝯueniūt in spē ꝛ sūt vniuoca

Spma facit ad gñatoȝ sicut artifex ad artifici
Diffinitio est sermo hñs ptes (alia.
Nihil ꝯtingit vno nomie tm̄ diffiniri.
Singulariū nec est scia neq̄ diffinitio: qꝛ qñ re
cedūt a sēsu tūc nō est certū aut manifestū vtrū
Mat̄ia scd̄m se ē ignota (sint vel nō sint
Nihil aliud debȝ eē i diffinitōe nisi gen⁹ ꝛ dr̄na
Diffinitio est vna ꝑpter vltimā dr̄nam.
Ex duob⁹ ētib⁹ in actu non fit terciū in natura
Actus separat ꝛ distiguit.
Forma est causa essendi in rebus
Unde forma dat esse rei ¶ Commētatoꝛ
Indiuiduū sbn̄e est prius indiuiduis accidētiū
Substant a īdiuidualis ꝛ demōstratiua non est
vna nisi per formam
Sicut extra materiā nō cognoscunt due forme
sic nec in anima.
Impossibile ē vt due forme sepate a mat̄ia trās
mutēt materiam immediate quia nihil trāsmu
tat materiā nisi corpus.
Cā multitudinis gñabiliū ab vno gñante ē mł
tiplicatio materiaꝝ in quas agens agit
Propriū est sbn̄e int̄ omia alia p̄dicamenta vt
qñ substātiā generatā sit alia substātia sibi siłis

sed nō est necessariū vt añ qualitatē gñatam sit alia qualitas agēs. sꝫ bñ ē aliqd añ qualitatem vt est potētia qualitas scꝫ maťia
Maťia nō cognoscit̄ per se sed per formā.
Qui nescit rem nullū nomē ei imponit siue dat q² nullus aliqđ nomen dat ei qđ nescit. Vñ habemus ꝙ rebꝰ nobis notis nomia iponimꝰ.
Forma nō est elemētū nec elemētatū sed est substantia addita elemētovt dicit Arȝ
¶ Sequunt̄ aucto.viii.metaphi.
Omnes sbñe sensibiles materiā hñt
Triplex ē sbña.s. forma maťia ꝛ ꝯpositū
Sbña.i.forma substātialis dat esse.
Diffinitōes essentiales q̄dā dant̄ per formā tm̄: q̄ dā per materiā:tm̄ ꝛ q̄dam per vtrūqꝫ ꝛ p̄me sunt diffinitiones perfecte
In sepatis a maťia idē est q̄dditas ꝛ q̄dditateꝫ hñs:sed in aliis nō sūt idē sed differunt
Diffinitiōes ꝛ forme reꝝ ꝯparant̄ numero q² sicut in numero additavnitatevel ablata nō manet eadē spēs numeri: sed alia et alia sic ablata vel addita aliqua diffinitiōe vel forma nō manent eedē spēs sed variantur.
Itē sicut numerus nō suscipit magis ꝛ minꝰ sic

nec diffinitões vel forē mag vel minꝰ suscipiũt·
Licet oīm sit vna materia p̄ma·tñ cuiuslibet ē materia propria
Si agens fuerit diuersum ꝛ materia diuersa factum erit diuersum·
Forsā sũt q̄dā naturalia q̄ nō hñt materiā vel si hñt nō hñt talē qualē gñabilia ꝛ corruptibilia sꝫ solum hñt materiam mobilē scd̄m locũ
¶ Hic dicit ꝯmētator ꝙ ꝑ hoc dat̄ itelligi corpa celestia i q̄bꝰ ñ ē materia cuiꝰ esse est i potẽa ad corruptionē sꝫ materia coꝝ ē aliq̄d exñs i actu·s· corpꝰ iō digniꝰ hꝫ nomē sbc̄m q̄ꝫ materia· Nō oīꝫ ē materia sꝫ solũ q̄ꝝ ē gñatio ꝛ trāsũptio adiuicē ꝛ q̄cũqꝫ sũt itrāsmutabilia hoꝝ nō est materia·
¶ Cāvnitatis diffinitiōis ē ꝙ vna ps cuiꝰ ē vt materia ꝛ alia vt forma: sꝫ cā vnitatis materie ꝛ forme nō est alia nisi ꝙ vnũ eoꝝ est in potētia·aliud vero in actu·vñ nulla est alia cā vnitatis eoꝝ nisi motor q̄ extrahit materiā de potētia in actum
¶ Cōmentator· Forma scd̄m diffinitionē est a materia sepata sed nō scd̄ꝫ esse: qꝛ ipossibile ē formā separi a materia scd̄m esse·
Eētia materie ē mediũ int̄ eē i actu ꝛ ñ eē i actu
Forma dat esse rei·

Corpa celestia nō hn̄t materiā in potēa ad corpus sed eius materia est aliqd exn̄s in actu·s· corpus iō digni⁹ hʒ nomē subiectū q̄ materia
Sicut transmutatio facit scire materiā·sic operatio formam
Exit⁹ alicuius de potētia ad actū non largit̄ ei multitudinem sed perfectionē·
Sequunt̄ aucto·ix·libri metaphi·
Duplex est potētia scʒ actiua ꝛ passiua
Potētia actiua est principiū trāsmutandi aliud inq̄tum aliud·
Potentia passiua est principiū trāsmutādi ab altero inq̄tum ab altero·
Nihil agit in seipsum·
Nihil patit̄ a seipso
Potentia rationalis valet ad opposita·irrationalis vero ad vnum tantum·
Eadem est scientia contrariorum
Nihil facit quod impossibile est fieri·
Actus simplr̄ precedit potentiā in vno autē diuiduo potētia p̄cedit actum
Duplex ē actio q̄dā ē trāsiēs in materiā ex vt edificatio: ꝛ illa dicit̄ factio vel operatio factiua·q̄dā est iminēs siue iutra manēs in operāte et est

visio vel itellectio ꝛ illa dr̄ actio actiua
Sempiternū prius est corruptibili.
Non est timendū ꝙ celū stet.i. a motu quiescat
Matia cuiꝰ eē ē in potētia est cā fatigationis.
In bōis est actus melior potētia. In malis vo
est potētia melior actu qd ptꝫ qꝛ actu sanū eē ē
melius ꝙ̄ posse fieri sanū: sꝫ posse fieri infirmū
melius est ꝙ̄ actu esse infirmū
In eťnis nō ē malū neqꝫ corruptio neqꝫ pctm̄.
Malum semꝑ sequit̃ pena.
Oē qd cogscit̃ cognoscit̃ scdm̄ qd est in actu
Circa entia vo in actu.i.circa sbn̄as sepatas nō
fit deceptio sed ignorātia nō tm̄ talis ignorātia
sicut est cecitas.
¶ Cōmētator. Qui tollit a rebꝰ suas ꝓp̄as ope
rationes nō hꝫ cerebꝝ aptū natū ad omē bonū
qꝛ tollit ab eis eoꝝ ꝓprias essentias.
Nihil agit actionē aliquā ad quā nō hꝫ potētiā
O dii deoꝝ qꝝ opifex ego sū natura vr̄a corru=
ptilis est/mea aūt volūtate icorruptibilis.
¶ Sequunt̃ aucto.x.libri metaphi.
In vnoquoqꝫ genere est dare aliqd p̄mū ꝛ
minimū qd est metꝝ ꝛ mēsura oīm illoꝝ
que sunt in illo genere.

Mensura prima debet quātitati et per quantitatē cō sequenti debet aliis
Mēsura omogenia.i.eiusdē gn̄is dz eē suo mēsurato
Numerus est vnitatū pluralitas
Cōtraria sūt q̄ sub eodē gn̄e posita sūt et maxime a seinuicē distāt et eidē susceptibili vicissim īsunt et mutuo se expellūt.
Priuatio et habitus sūt radices cōtrarioꝝ
Vnū tm̄ vni est cōtrarium
Numerꝰ est multitudo vnitate mēsurata.
Media sūt in eodē gn̄e cū extremis.
Materia negatiue ostendit.i.materia cognoscitur per priuationē formaꝝ
Vir et feīa n̄ dr̄nt spē sȝ sūt vnū in spē aīalis
Masculinū et feīm sūt dr̄e sexus aīalis.
Cōtrarietas scd̄m formā facit diuersitatē specificā sȝ cōrietas scd̄m maīā nō facit diuersitatē specificā sed naturalē
Corruptibile et icoruptibile plꝰ drn̄t spē q̄ȝ gn̄e
Accn̄s cōtingit inesse et nō inesse
Commentator dicit. Mēsura cuiuslibet rei est hi generis
Primum in gn̄e substantie est p̄mꝰ motor q̄ est actus purus sine potentia

¶ Sequunt aucto.xi.li.metaphisice.
Mis sbña sensibilis est mutabilis.
Quecūqꝫ trāsmutant hñt materiam.
Generatio est ex ente in potentia.
Tria sūt pncipia nataliū.s.matia fora ꝛ puatō
Materia nō fit nec forma neqꝫ priuatio sed totum compositum.
Triplex est sbña s.materia/fora/ꝛ ꝯpositū
Nulla forma est matia sua.sed diuersoꝝ diuersa sunt principia
Motus celi est eternus.
Primus motor est actꝰ sine oī poña: sbña sine omī accñte:simplex sine omī ꝯposito ꝛ ē immobilis impassibilis ꝛ eternus.
Primꝰ motor mouet sicut aiatū ꝛ desideratū.
A pmo pncipio depēdet celū ꝛ tota natura
Speculatio est optimū ꝛ delectabilissimū.
Deū dicimus esse sempiťnū ꝛ optimū.
Actio intellectus est vita.
Primꝰ motor nullā hꝫ magnitudinē corpalm
Impossibile ē eē i magnitudine finita poñm i
Stellaꝝ natura est eťna. (infintaꝫ.
Impossibile ē eē aliquas sbñas sepatas ñmo-
¶ Sequunt aucto.xii.metaphi. uētes

Num tm̄ est celū̄ z nō plures
Primū̄ pn̄cipiū̄ extra se nihil ītelligit
In sepatis a matia idē ē intelligēs z intellectū̄
Bonū̄ vniuersi consistit in ordine: q2 omīa hn̄t ordinē licz nō eodē modo
Etiā bonū̄ vniuersi ↄsistit in p̄mo principio ad quod omnia ordinantur
Entia nolū̄t male disponi nec est bonū̄ pluralitas pn̄cipatū̄ sit ergo vnus pn̄ceps
¶ Cōmētator apd̄ Ari. ipa vl'ia sū̄t collecta a pticularib9 ab intellectu q̄ ↄcipit int' ea sil'itudinem z facit ex eis vnā intētionē.
Natura nihil facit nisi rememorata a causis supiorbus q̄ sū̄t de9 z intelligētie
Opus nature est opus intelligētie
Quicq̄d ē in matia p̄ma potētia passiua ī p̄mo motore est potētia actiua.
Quicq̄d ē accn̄tale creaturꝫ eētiale ē creatori
Corpa celestia sū̄t aiata z nō hn̄t alias ꝟtutes aie intellectū̄ z volū̄tatem
In sepatis a matia idem est finis z efficiens.
Nō ē idē qd̄ de p̄mo pn̄cipio ītelligit motor saturni cū̄ ipo qd̄ itelligit motor p̄mi mobilis.
Ultīa ꝑfectas hoīs est p trāsformationē ei9 si=

ue ꝯtinuationē cū itellectu sepato
In sepatꝭ a matia idē est disponēs ꝛ dispositū.
Omis ṫmin⁹ ꝯcretus duo signat scꝫ formam et
subiectum illius forme
Scia dei causat res: sꝫ nr̄a scia cāta est a rebus
Optia dispositio intelligētiaꝝ ꝯsistit ī mouēdo
vnde si esset aliqua intelligentia non mouens il
la esset frustra
¶ Auctoritates primi libri phisicoꝝ
Cire ꝛ itelligere ꝯtigit circa oēs scienti
as: quarū principia sunt causa ꝛ elemēta
ex eorum cognitione
Tūc vnūqdqꝫ arbitramur scire cū cās ꝛ pncī=
pia ei⁹ cognoscimus vsqꝫ ad elementa
Innata ē nobis via cognoscēdi a ꝯiorib⁹ ad ꝯ=
Totum scd̄m sensum notius est (pria
Pueri pmo appellāt oēs viros pr̄es ꝛ oēs mu
lieres mr̄es: postea detminānt vnūqdqꝫ hoꝝ
Cōtra negantē pncipia nō est disputādū.
Uno icōuenieti dato plura ꝯtingunt
Quod nature est nulli accidit
Nō finiti ꝛ infiniti soli q̄ntitati ꝯgruit
Cōtinuū est diuisibile vsqꝫ ad infinitū
Quecūqꝫ vni ꝛ eidē sūt eadē. int se sūt eadē.

Indiuisibile neq̃ finitũ neq̃ ĩfinitũ est.
Principiũ dr̃ dupl'r scʒ tẽpis ⁊ magnitudinis.
Qđ vere est nulli accidit (mã ⁊ sbcm̃
Ois forã accñtalis ĩ ꝯcreto duo sigificat. s. for
Scđm oẽs phõs ex nihilo nihil fit
Tria sũt p̃ncipia nature. s. matia forã ⁊ p̃uatio
Ex infinitis scđm spẽm nihil ꝯtingit scire
Subiectũ est prius predicato
Principia nõ fiunt ex aliis. neq̃ ex alterutris: sed ex his fiunt omĩa alia
Principia semper oportet manere
Infinitũ scđm q̃ hmõi semper est ignotũ
Intellectꝰ q̃ q̃rit accñs a subiecto sep̃ato est vanus ⁊ impossibilia querens.
In diuisiõe carnis ꝯtingit deueire ad minimã carnẽ que si vltra diuidit̃ nõ manet eadem spẽs carnis: sil'r est in aliis rebꝰ naturalibus: vñ ĩ naturalibus est dare maximũ ⁊ mimũ
Om̃e corpus finitũ p̃ depositionẽ alicuiꝰ finiti tandem cõsumitur.
Melius est ponere p̃ncipia finita q̃ꝫ infinita ex quo habet̃/ qđ pctm̃ est fieri per plura quod potest fieri per pauciora.
Vl'e scđm intellectũ notiꝰ est q̃ꝫ p̃ticulare scđꝫ

scdm sensu. vn dicit deus dicit vnumquodque intelligit practicare deus
Nihil sibiipsi est contrarium (sentit
Materia non cognoscit nisi per analogiam. i. per comparati-
onem ad formam.
Materia cum forma est causa omnium rerum que fiunt sicut mater
.i. substantia composita est causa omnium accidentium
Forma est diuinum quoddam optimum et appetibile
Materia appetit formam sicut femina virum et turpe bonum
Priuatio que est in materia multoties machina-
tur ad maleficium.
Nihil appetit illud quod in se habet.
Nihil appetit illud quod sibi est contrarium
Omnis resolutio stat ad materiam primam
Materia secundum se est ex qua fit aliud per se et non per accidens
¶ Commentator in prologo huius libri
Ultima perfectio hominis est vt sit perfectus per scientias specula-
tiuas et hoc est sibi vltima felicitas et vita perfecta
Philosophus vel sapiens est vel virtuosus naturaliter secundum
omnes sensus virtutum moralium que sunt iusticia. ca-
stitas liberalitas et similia. (turalis
Liber phisicorum est principium et radix totius philosophie na-
Nomen auctoris huius libri est Aristoteles filius
nichometi) vel anthomaci sapientissimus greco-
rum qui scientias inuenit et compleuit

¶ Inuenit: qꝛ quicquid scriptū est ab antiquis i scientiis nō est dignissimū quod sit pars sciētie vel principiū. ¶ Cōpleuit. qꝛ nullus eoꝝ qui secuti sūt eū vsqꝫ ad illḋ tp̄s qꝫ ē mille ꝛ q̄ngētoꝝ ānoꝝ addidit aliq̄d. nec iueīt in dictꝫ eiꝰ errorē alicuiꝰ q̄titatis. ꝛ talē ꝟtutē in vnico indiuiduo esse miraculosuꝫ est extraneū. ꝛ qꝛ hec dispō in vno homīe fuit. ideo dici dignius est diuinꝰ potius q̄ꝫ humanus
Sciaꝝ q̄dā est ꝑfecta ꝛ est illa q̄ fit per cām. q̄dā est impfecta ꝛ illa ē q̄ fit sñ cā. sicut exponit Alexāder Arꝫ. ꝑ p̄ncipia ītelligit cās efficiētes per causas intelligit causas finales
Et per elemēta intelligit mat̄iam ꝛ formā
Totū nihil aliḋ est nisi oēs ptes simul sumpte
In spermate ꝛ p̄ma gñatiōe hoīs nō cessant ptes spmatꝫ corrūpi ꝛ fieri ptes hoīs. donec forma humana sit ꝯpleta ꝛ hoc veꝝ est si forma recipit ꝑticipatiōeꝫ si aūt nō illḋ nccītate accidit in accñtibꝰ ꝓpriis forme generate
Trāsmutatio accñtal' et sbñalis ꝯueniūt ī hoc qꝫ sūt mutatio reꝝ de vna dispōne ī aliā. sꝫ dr̄nt qꝛ trāsmutatio sbñal' trāsmutat nomē ꝛ diffinitionē rei. accñtal' ꝟo tm̄ nomē transmutat

Maťia pͥma nullā in se hꝫ formā sed est in potē
tia ad recipiendum oēs formas.
Materia non est sua potentia. qꝛ potētia est in
genere relatiōis maťia in gn̄e substātie
Cōsuetudo est altera natura
Maťia pͥma nō potest sepaꝛari ab omni forma.
¶ Sequunť aucto. ii. libꝛi. phisi.
Atura est pͥncipiū ꝛ cā motus ꝛ quietꝭ in
quo est pͥmo per se ꝛ nō per accidens
Om̄e ens artificiale moueť ab extrinseco
Cecus natꝰ nō pōt disputare de coloꝛibꝰ q̄ꝫtuꝫ
ad rē/sed q̄ꝫtum ad nomē.
Tota substātia artificialiū est eoꝝ maťia
Forma ꝛ materia nō sūt scd̄m rē sepata sed se-
cundū nomē ꝛ rationē
Forma diciť natura. maťia dr̄ natura. sed foꝛa
diciť magis natura q̄ꝫ materia. qꝛ vnūq̄d q̄ꝫ non
magis diciť scd̄m id quod ē in potētia q̄ꝫ scd̄m
id q̄d est in actu)rationis
Subiectū ꝛ eius ꝓpͥa passio sūt eiusdē ꝯside-
Abstrahentiū nō est mendaciū.
Naturalia diffiniunť cū motu a maťia sensibili
Maťia ꝛ forma sūt eiusdē ꝯsideratōnis.
Ars imitať naturā in q̄ꝫtū potest

Forma est finis matie·
Finis nō ē solū rei vltimū sꝫ ē et vltimū ꝛ optimū
Nos sumus quodāmodo finis oim·
Nos vtimur oibus que sūt tanq̄ ppter nos
Homo generat hoiem ꝛ sol·
Materia pporcionata forme est de cōsideratione naturalis
Quattuor sunt cause ꝛc·
Aliqua sibiīnuicē pñt esse cause
Idē alit se hñs est causa oppositoꝝ
Eadem causa est causa contrarioꝝ
Cuius pñtia est causa salutis eius absentia est cā piclitatiōis ꝛ mortis·
Cā et effectus simul sūt ꝛ nō sūt
Cā et effect⁹ debent esse pportionata
In celestibus nihil videmus fieri a casu·
Cause p se sūt finite:sꝫ cāe p accñs sūt infinite
Infinita vni accidunt·
Fortuna est cā scdm accñs in his que fiunt a pposito secūdum finem
Bona fortuna est qñ aliquid boni accidit· mala aūt qñ aliquid mali accidit·
Eufortuniū est qñ aliqđ magnū bonū eueīt
Qui paꝝ discit apud itellectū quasi nihil discit

Fortūa nō ē nisi ī agētibꝰ a ꝓposito sꝫ casus bñ
est ī aīalibꝰ ⁊ rebꝰ agētibꝰ a ꝓposito. vñ dicit ꝙ
equus venit ad stabulū a casu ⁊ ibi saluatꝰ est a
lupo. ⁊ tripes a casu cecidit ⁊ ibi stetit
Frustra ⁊ vanū est illꝺ qꝺ est ordiatū ad aliquē
finē. ⁊ illud nō includit
Om̄e per accn̄s reducit̃ ad aliqꝺ ꝑ se
Illud qꝺ est per se est priꝰ eo qꝺ est ꝑ accn̄s
Forma ⁊ effectꝰ finis ⁊ efficiēs sepe coīcidūt
Materia vo ⁊ efficiens nūꝙ coincidunt simlit̃
materia ⁊ finis.
Entia nō mota ap̄liꝰ nō sūt phisice ꝯsideratōis
Que sūt mouentia ⁊ mota illa sunt ꝯsideratio=
nis naturalis.
Natura agit propter finem.
Finis ponit necessitatē his que sunt ad finem.
Finis ī opabilibꝰ ē sicut p̄ncipiū ī specl'abilibꝰ
¶ Cōmētator Forme accn̄tales dicunt̃ ipe for
me artificiales in substātiis materialibus
Anima humana est media inter formas natu=
rales ⁊ abstractas.
Qui dicit naturā nō agere ꝓpter finē tollit soli
citudinē dei circa illa inferiora.
¶ Sequunt̃ auct. iii. phi..

Gnorato motu: necesse est igrare naturā
Omis motus fit in tpe z in loco
Tot sunt species motus quot sūt spēs entis
In quolibet reperit actus z potentia.
Motus est act⁹ entis i potētia scdm q̄ i potēa.
Omne mouēs naturale in mouēdo mouet
Actio z passio sūt vnu⁹ mot⁹ z i passo sicut i sub (iecto
Quodcūq3 fit necesse est accipe finē
In perpetuis nō differunt esse z posse
Nullū corpus est actu infinitum.
Infinitū scdm q̄d hmōi est ignotū
Unūquodq3 resoluit in id ex quo cōponit
Idem est motus totius z partis
Cōtinuū est diuisibile in infinitum
Infinitū h3 rōem ptis z nō toti⁹ z h3 rōem materie et non forme.
Totū z pfectū est cui nihil deficit.
Numerus causatur ex diuisione ɔtinui
Continuū est infinitū scdm diuisionē. numer⁹ vero secundum appositionem
¶ Cōmētator in prologo huius tercii libri
Quidā hoīes ita erāt ɔsuete comedere venenū q̄ eis erat cibus.
Quidā propter vsū audiēdi fabulas negauerūt

ꝑncipia vera ꝑ se nota vt ē illud ex nihilo nihil fit
Fides vulgi fortior est q̄ fides phōꝝ·
Qui in ꝑncipio addiscit philosophiā nō bñ pōt audire leges: sed q̄ in ꝑncipio addiscit leges nō impedit̄ posse audire phiam
¶ Sequunt̄ aucto·iiii·phisicoꝝ
Quod nō est nusq̄ est·
Rebus mobilibus queritur locus·
Om̄e corpus est in loco/ et in omni loco est corpus· Unde dici solet q̄ nō est corpus sine loco nec locus est sine corpore
Locus duplex est·s·cōis et ꝓprius· Cōis est in quo plura sunt corpora· Proprius est in quo ē tm̄ vnum corpus·
Locus est t̄mīnꝰ corporis continentis immobilis ꝑmū·i·locꝰ est vltia supficies corpis cōtinētꝫ
Ex rebꝰ itellectualibꝰ nulla est magnitudo
Forma et matia nō sepant̄ a re sꝫ locus sepatur·
Multiplicit̄ dicit̄ aliq̄d i altero· Unomō sicut pars in suo toto· Aliomodo sicut digitus i manu· Tercio mō sicut totū in partibus vt domꝰ in parietibus et fundamento· Quarto modo sicut species in genere vt homo in aīmali· Quito modo sicut genus in spē vt animal in hoīe· Se=

xto modo sicut forma in maťia·Septimo sicut effectus in suo efficiēte· Octauo mō sicut aliqd in fine quo locatū est in loco·
Nihil est in seipso p̄mo et per se
Locus ꝯtinet et ꝯseruat locatum
Unūqđqꝫ tūc pulcherrime demr̄atur cū ondi tur q̄d est ip̄m ꝛ cū accn̄tia ꝓpria ondunť sibi ī esse ꝛ cū opposita circa ip̄m soluunť
Locus est equalis locato·
Oē corpus inq̄ꝫtū ē p se est in loco·
Unūqđqꝫ referť naturaliť ad locū sibi ꝓprium
Non est vacuum in natura
Uacuū est locꝰ in quo nullū est corpus ī quo tm̄ aptū natū est esse corpus
Non entis nō sunt sp̄ēs ꝛ dr̄ie
Uacui ad plenū vel nō entis ad ens nulla est ꝓ portio vel comparatio
Necesse est diuidi excellens ꝛ excellentiam ꝛ in illud quod excellitur·
Un̄ excellēs ꝛ excessū sp debēt in aliq̄ ꝯuenire·
Cōtrarioꝝ eadē est materia
Tp̄s exeq̄ť motū qꝛ q̄ nō app̄hēdit tp̄s non ap prehendit motum
Tempꝰ est numerus motꝰ secundū priꝰ ꝛ poste

rius.i.prius ⁊ posterius sunt in motu prout nata sunt comprehendi in anima
Nihil habemꝰ de tpe nisi nūc ⁊ pñs tempus
Tempus est mēsura motꝰ reꝝ mobiliū
Oīa q̄ fiūt in tpe tabescūt ⁊ senescūt sil'r cū tpe.
Sempiterna nō sunt sub tempore.
Tps ē passio motus ⁊ precipue motus celi
Cōmē. celū n̄ ē i loco ꝑ se sꝫ ꝑ accn̄s.s.rōe cētri
Quātitas nō est de gn̄e ꝟtutū actiuaꝝ simpl'r.
Successio motus causat' ex resistētia medii vel mobilis vel ex resistentia vtriusq̄
Tps ē numerꝰ p̄oꝝ ⁊ posterioꝝ exn̄tiū in motu
¶ Sequunt' aucto.v.phisicoꝝ
Omnis motus recipit denominatōnem a termino ad quem.
Medium comparatum ad vnum extremoꝝ habet rationē alterius extremi
Fuscū cōparatū ad album nigꝝ esse dicit'.
Motꝰ ē trāsmutatio successiua q̄ fit i tp̄e sꝫ mutatio est trāsmutatio subitanea q̄ fit in instanti.
Mutationes ꝓprie dicte sunt due spēs.s generatio ⁊ corruptio.
Generatio est mutatio de non esse ad esse
Corruptio est mutatio de esse ad nō esse.

Ab sbñam nõ fit motꝰ qꝛ sbñe nihil est ↄtrariũ
Motꝰ tm̃ est in tribꝰ p̃dicamentis que sũt quã
titas qualitas ꝛ vbi
Motꝰ in qualitate dr̃ alteratio. In q̃titate di=
cit̃ augmẽtatio vel diminutio. In vbi dicit̃ loca
tio vel secundũ locum mutatio
Omnis motus fit a ↄtrario in cõtrariũ.
Cõtinua sũt q̃ꝝ vltima sũt simꝉ vt cutis ꝛ caro
Cõtigua sũt q̃ꝝ vltima sũt siꝉ: vt cutis ꝛ camisia
Cõsequent̃ se hñtia sunt int̃ que nõ est medium
eiusdẽ generis lꝫ int̃ ea sũt alia media vt domꝰ
ↄsequenter se hꝫ ad aliã domũ inter quas non
est aliqua domus media
Quies est priuatio motus
¶ Cõmẽtator. Oẽs gẽtes ponũt p̃ncipia noia
tionũ ꝛ nomen ꝛ v̾bũ cuiuslibet forme mobilis
Elemẽta sũt cõtraria scd̃m suas qualitates nõ
scd̃m spẽs et formas
Qualitates elementoꝝ nõ sunt eoꝝ forme sub=
stantiales licet assimulent̃ formis sbñalibus vñ
caliditas nõ est forma substãtialis ignis.
¶ Sequunt̃ aucto. vi. libri phisicoꝝ.
Ontinua sunt quorum vltima sunt vnum
vt cutis ꝛ caro.

Nullū ꝯtinuū pōt eē ex īdiuisibilib⁹ vnde linea nō pōt ꝯponi ex punctis
Diffinitū ⁊ diffinitio sunt eiusdē maťie.
Omis q̄titas est diuisibilis.
Inter quelibet pūcta signata ī ꝯtinuo est dare lineam in ꝯtinuā.i.mediam
Punctū nec est ꝯtinuū nec ꝯtiguū neq̄ freq̄n ter se habens cnm alio
Cōtinuū est diuisibile in sꝑ disibilia.
Oē corp⁹ est mobile ⁊ omē mobile corp⁹
Omis motus est in tempore
Omne quod moueť est indisibile q: parti est in ťmino ad quem mouetur.
Termin⁹ cuiuslibet rei est sꝑ diuisibilis.
Indisibile moueri nō pōt nisi scđm accn̄s
Nulla mutatio est īfinita scđm ťmīos sed scđm tp̄s bn̄ pōt eē īfinita vt motus celi.
¶ Cōmētator.Forma est res īdiuisibilis
G̅n̄atio ⁊ corruptio sūt termi alťatiōis.
Alteratio est diuisibilis.
G̅n̄atio ⁊ corruptio est īdiuisibilis
¶ Sequunť aucto.vii.phisicoꝝ.
Omne qđ mouetur ab aliquo moueť.
In mouētib⁹ ⁊ mot; nō est ire in infinitū

ꝛ ergo necesse est deuenire ad ꝑmū mouēs
Mouēs et motum simul sunt et inter ea nō est dare medium
Virt⁹ est dispō perfecti ad optimū
Vnumqꝺqꝫ tunc dicit̄ ꝑfectū cum attingit virtutem eius propriam.
Ab expientia ꝑticulariū accipim⁹ vl̄em sciam.
In qescēdo ꝛ cedēdo.s.mundanis aīa fit sciens et prudens
Infātes ita bñ ñ pñt iudicare ꝟitatē sicut senes
Alt̄atio solū est in t̄cia spē qualitatis.
Sola vniuoca ꝛ nō equoca sunt cōparabilia
Equocationes latent in generibus.
Om̄e corp⁹ est mobile ꝛ ecōuerso
¶ Cōmētatoꝛ quedā sūt ꝓpōnes in qb⁹ nec añcedens est veꝝ neqꝫ ꝯñs tñ in ipis ꝯñtia est vt si asinus volat asinus habet pēnas
Vidi arietē ambulare huc ꝛ illuc multotiēs et hoc nō posset fieri si ꝑncipiū motus eēt in capite vt dixit Galienus.
Perfectio reꝝ cōsistit in diuisibilibus
Virtus est perfectio quedā.
¶ Sequunt̄ aucto.viii.phisicoꝝ
Ot⁹ ē q̄dā ꝟt⁹ hoib⁹ i natura subsistētib⁹.

Peccat volũtari⁹ sciẽs q̃ñ ecõtrario vtit scia
Motus est eternus
Mundus est eternus.
Prius opꝫ esse combustibile anteq̃ꝫ ꝯburatur.
Finiti ꝛ infiniti nulla est ꝓportio
Homo dicit minor mundus
Moueri ex seipso ꝓprium est animalis.
Gutta vltima in virtute p̃cedens cauat lapideꝫ sed non precedens.
Grauia ꝛ leuia per se nõ mouet a gñante sꝫ mouent a remouente ꝓhibens per accidens
Primũ mouẽs mouet magis q̃ꝫ vltimũ.
Infinitis nõ est dare p̃mũ p̃ncipiũ
Om̃e qđ mouet ab aliquo mouetur
Accñs nõ ẽ necessariũ sꝫ ꝯtingit non esse
Possibili posito ĩ esse nullũ sequit impossibile.
Qñcũq ꝫ aliqua ꝯiũcta sũt ĩ vnũ si vnũ p̃t eẽ sine alio ꝛ alter ecõuerso sine ipo vt si ꝯtingit dare aliqd qđ siml' mouet ꝛ aliqđ qđ tm̃ mouet g̃ ẽt est dare aliqđ qđ tm̃ mouet ꝛ nõ mouet.
Impossibile ẽ mouẽs moueri eo motu q̃ mouet
Omne qđ mouet ex se diuisibile ẽ in p̃tem mouentem et motam.
Prim⁹ motor oĩno ẽ imobilis ꝑ se ꝛ ꝑ accñs

Primus motoꝛ tm̄ ē vnus etern⁹ siue ꝑpetu⁹
Motus localis est ꝑmus oim̄ motuū·
Solus mot⁹ localis ē ꝯtinu⁹ ỽe ꝛ ꝑpetuus·
quia nō est mediū inter motū ꝛ quietem·
Motus circūflexus nō ē ꝯtinu⁹ qꝛ ē interpola
tus quiete media
Motus circularis est ab eodē ad idē·
In circulo nō ē dare ꝑncipiū ꝛ finē in actu·
Motus circularis est pꝛimus motus oim ꝛ est
mēsura oim motuū ꝛ solus vniformis
Celū scd̄m se totū nō deficit sꝫ moueť ꝯtinue
Pꝛimus motor nullā hꝫ magnitudinē nec fini
tam nec infinitā·vnde ipse est incoꝛpoꝛeus indi
uisibilis et eternus·
Perpetuū pꝛius est coꝛruptibili
Impossibile ē i coꝛpe finito esse potēciam ifinitā·
Primus motoꝛ est vbi velocissimus est motus
scꝫ in oꝛiente· ¶ Cōmentatoꝛ
In ꝑlogo hui⁹ libꝛi·viii·hoc nomē hō dr̄ equiuo=
ce de eo q̄ ē ꝑfect⁹ ꝑ scias speculatiuas ꝛ d̄ aliis
hoib⁹ hoc ē de sciēte ꝛ ignoꝛāte·
Sapiēs naturaliť ē virtuosus
Agēs nō posse agere ē ipossibile ꝛ diminutio a=
gētis cū hoc sit ꝯ naťaꝫ agētis sꝫ ipꝫ dicere posse·

agere est īpossibile est error ꝛ deceptio
Ex nihilo nihil fit.
Homo dicitur paruus mund⁹.
Experimentū sermonū veroꝝ est vt ꝯueniat rebus sensatis
Generans dat generato formā ꝛ omia accidentia conuenientia ad formā
In causis essentialiter subordinatis nō pōt ire in infinitum.sed in accñtaliter subordinatis: et hoc non est impossibile
Primū antiquū nihil agit in istis inferioribus sine secundo antiquo.
Inť oia entia qͣtitas adheret īmediatius sbñe
In celo nō est infinita potētia actiua sȝ passiua
Prim⁹ motor est in oriēte ꝛ ꝑpter hoc leges q̄dam adorāt ipm versus orientē
¶ Incipiūt aucto.sup ꝑmū li.de celo ꝛ mūdo.
Ontinuū ē diuisibile in sꝑ disibilia
c Nihil est ꝑfectū nisi triuitas
Perfectū est cui nihil deficit
Omē totum et perfectū super tria ponimus
Totum vniuersum esse perfectū necesse est
Natura apta nata est facere sicut fecit ex q̄ habetur qđ ad perfectionē vniuscuiuslibet rei tria

requirunt.s.sbña siue natura vt⁹ z operatio
Mixto nõ ꝯpetit motus nisi ratione elementi predominantis in ipso
Motus circularis non habet contrarium
Unum tantum vni est contrarium
Motus circularis est prim⁹ omnium motuum
Perfectum naturalit̃ ꝑus est imperfecto.
Celum nec est graue neq̃ leue
Totum et pars mouent̃ ad eundem locũ
Si alicui inest vnus motus preter naturã etiaꝫ inest alius motus secundum naturã.
Celũ ẽ ingenerabile z icorruptibile inaugmen tabile z inalterabile
Celum elõgatũ est a contrariis
Celũ nõ põt suscipe peregrinas impssiones
Deus z natura nihil faciunt frustra
Paruus error in ꝑncipio maximus erit in fine
Pricipia sunt mĩma in quantitate/maxima vero in identitate.
Nõ est dare aliquod corpus actu infinitũ.
Finiti ad infinitũ nulla est ꝓportio
Nõ sunt plures mũdi nec impossibile est eẽ plures mundos (numero.
Indiuidua alicuius speciei non drũt specie sed

Dr̄t dicere celū ꝛ hoc celū q̄ hʒ formā ī mat̄ia.
Non sunt plures mundi q꞉ tota materia a sua forma est comprehensa.
Tripl'r accipit celū.s.p octaua spera p corpe q̄nto ꝛ p toto vniuerso. Ex̄ celū nullū ē corpus sine nihil est. Ex̄ celū nec est loc⁹ neq꞉ tp̄s neq꞉ vacuū sed ibi sunt entia ialt'abilia/ impassibilia optimā vitā ducētia q̄ toto et̄no p̄ficiunt. A pri mo q̄dē ente cōicatū oīb⁹ esse ꝛ viuere his q̄dē clarius his vero obscurius
Oia q̄ mouet' q̄n venīūt ad locū p̄priū quiescūt
Oportet inq̄sitores veritatis nō esse īimicos
Impossibile ē aliquid esse eternū q̄ habeat po tentiam nisi sit aliquādo.
Om̄e qđ est generabile.i.nouum a parte āte nō pōt esse perpetuum a parte post
Quicquid est incorruptibile et īgenerabile hoc est perpetuum et econtra.
Om̄e corruptibile de necessitate corrumpit'
Uirtus est optimū alicuius quod potest
Uirtus actiua terminat' ad maximū
Uirtus autē passiua ad minimū
Materia est causa esse vel nō esse
¶ Cōmētator. Celū ē quasi mediū ꝛ ligamētū

quoddã inter generabilia et corruptibilia eterna
In celestib⁹ nõ sũt plura idiuidua sub vna spẽ.
Celũ nõ hʒ materiã que est in potentia ad esse.
sed eius materia est corpus in actu
Res est intellectiua per formam et est sensitiua
per materiam.
Unde actiua diffinitur in vltimo augmẽti sui sed
passiua in vltimo detrimenti sui
¶ Sequuntur aucto. ii. libri. de celo et mundo.
Elum mouetur sine labore et pena
Amabile est a melioribus persuadere
Celũ ẽ aiatũ et hʒ pncipiũ sui mot⁹ in se.
Cuiuscunqꝫ rei est aliqua operatio illa est finaliter propter ipsam
Oportet motũ celi esse circa aliqđ fixũ sicut ẽ (terra
Nullũ violentũ est perpetuũ
Si vnũ ꝯrioꝝ ẽ i natura et reliquũ est in natura.
Eadem est materia contrariorum.
Celum est rotunde figure
Figura sperica et rotũda ẽ nobilissima oĩʒ figuraꝝ
Unũ est prius multo et simplex composito.
Motus celi est mẽsura oĩm motuum.
Motus celi est ꝯtinuus/ꝑpetuus/et vniformis.
Natura ex possibilib⁹ facit sp qđ optimũ est

Omis mot⁹ naturalis est debilis in pncipio: in fine fortior. sed ecōuerso mot⁹ violēt⁹ i pncipio est fortior/in fine debilior
Omis motus in potētia z defectu est accūs pt
Oppoīta iux se poīta magis elucescūt (naturā
Stelle sūt eiusdē nature cuius est celū
Stelle in istis iferiorbus calorē gñant a lumie
Mot⁹ natus est calefacere z ignire
Magis diligimus illa scire de qbus maximam dubitationē habemus per quasdā rationes debiles q̄ notiora p rōes efficaciores
Illd qd p paucas rōnes acqrit facili⁹ acqrit sz qd p plures rōes acqritur difficilius acqrit.
Mirabilia nature sūt multa
Illud qd boitatē p pauciores actōes pticipat
Cōmentator. Necesse est omē animatū corpus nobilius esse inanimato
Oia entia nihil intendūt per suas operationes nisi q asimilent pmo pncipio mobili.
Absentia matie est cā eternitatis
Entia diuina et eterna agūt ppter se pma intētione. secundaria vero intentione ppter conseruationem inferiorum.
Stella est densior pars sui orbis.

Melius est scire modicũ de rebus nobilib⁹ q̃ꝫ multũ de reb⁹ ignobilibus
¶ Sequunt aucto.iii.lib.i de celo ꝛ mũdo.
Plurima ↄsideratio scientie naturalis est de corporibus.
Impossibile ẽ diuisibile ↄponi ex idiuisibilib⁹.
Ordo est a ꝓpria natura rerum naturaliũ.
Elementa nõ sũt infinita. ꝛ sũt quattuor.s.igis aer aqua ꝛ terra
Elemẽta sunt generabilia ꝛ corruptibilia.
Fini nihil est contrarium
Om̃e leue sursum ꝛ omne graue deorsum
Si totũ vniuersum de nouo generaret necesse ẽ vacuum esse.
Elem̃ta sũt ꝑma corpa ex q̃b⁹ ↄstãt alia corpa
¶ Cõmentator. Qualitates ꝑme elemẽtoꝝ nõ sunt eorum forme.
Tria fecerũt Auicẽnã errare i natalib⁹.s.expientia/ↄfidẽtia ꝓprii igenii/ꝛ ignorãtia logice.
Ex quo ex materia ꝑma aliq̃d fit necesse est ipsam situatam esse in vniuerso.
¶ Sequunt aucto.iiii.de celo ꝛ mũdo
Extremũ celi dr̃ sursũ ſꝫ mediũ dr̃ deorsũ
Leue dicitur qḋ sursũ mouet: graue vero

qd deorsũ Ignis ẽ leuis: tra ỽo grauis
Uacuum nihil est
Oĩa corpa iferiora hñt grauitatẽ pter ignẽ
Medium cõtrariũ est extremo.
Forme ẽ ↄtinere sed materie ẽ ↄtineri
Grauia ⁊ leuia mouent̃ ex se ipis i sua ppria lo ca nisi sit impediẽs vel et imediate q̃ mediate mouent̃ a gñante vel a remouente.
¶ Cõmẽtator. Agẽs nõ hꝫ etña nisi scd̃m silitu dinẽ incptum. s. agẽs dr̃ for̃a finis ⁊ ↄseruãs
Agẽs trãsmutãs materiã ad formã sbñalẽ trãs mutat ipsã ad accñtia ppria illius forme
Finitatio et terminatio inueniunt̃ in rebus per suas formas.
¶ Incipiũt aucto. sup. i. li. de generatiõe
Omniũ transmutationũ hñtiũ ad seinui- cem eadẽ est materia
Pauca respicientes de facili enunciant.
Generatio est qñ totum scꝫ compositũ ex mate ria et forma transmutat̃ in totũ nullo subiecto sensibilit̃ remanẽte in eodem
Qualitas simbola. i. sil'. s. in spẽ et nõ in numero eadem manet in generato ⁊ corrupto.
Ex nihilo nihil fit.

Passiões nõ sũt separabiles a subiectis.
Generatio vnius ẽ corruptio alterius: propter hoc generatio et corruptio sunt eterna
Quod non est cognitum non est ens.
Yle. i. materia prima maxie et pprie ẽ sbcm̃ gñatiõis et corruptiõis susceptibile vñ subiectũ gñatiõis et corruptiõis ẽ materia pma.
Materia nõ ẽ q̃titas sz ẽ illõ cui⁹ termin⁹ ẽ q̃titas
Materia nunq̃ sepat ab aliqua forma
Omñe agẽs naturalit in agẽdo repatit.
Agẽs et patiẽs sũt in pncipio dissimilia et in fine sũt silia. silia in gñe/ dissilia vo in spẽ
Agens et patiẽs nõ agũt nisi approximata
Finis nõ agit nisi metaphorice.
Habitib⁹ psentibus existẽtibus in materia cessat omnis motus et trãsmutatio
Elemẽta nõ manẽt actu in mixto sz virtute.
Mixtio est miscibiliũ alteratorũ vnio.
¶ Cõmentator. Omne ens naturaliter est cognitum a nobis et qd non est cognitum a nobis non est ens naturaliter non est credendũ q ille pmus magister scz Aristoteles aliquid sine forti ratione dixerit. Albertus. qd mihi de miraculis diuinis cum de rebus naturalibus loquar.

Cōpositio secūda presupponit p̄mā ꝯpositio=
nem:q2 ꝯpō p̄ma est scd̄m ꝯpōnis causa
Prima cōpositio est cōposita ex matia et fora
Sed ꝯpō secunda est accn̄s subiecti
Sequunt̄ aucto.ii.libri de gn̄atiōe.
Lementa actiua & passiua sunt adinuicē
cum subiecto.
ii Calidū est qd̄ ꝯgregat omogenia inq̄tū omo
genia.i.que sunt eiusdem gn̄is & segregat eutro
genia.i.que sunt diuersi generis. (genia
Frigidū est qd̄ ꝯgregat tā eutrogenia q̄ȝ omo=
Humidū est quod male est det̄minabile t̄mino
ꝓprio bn̄ tn̄ t̄minabile t̄mio alieno. Siccū ē qd̄
bn̄ ē t̄miabile t̄mio ꝓpo male aūt t̄mino alieno
Calidū & frigidū humidū & siccū sūt p̄me qua
litates elemētoꝝ ad quas oēs alie reducunt̄
iii Quattuor sūt elemēta.s.t̄ra q̄ est frigida & sicca
aqua est frigida & humida.aer est calidus & hu=
midus.& ignis qui est calidus & siccus
iv In habentibus simbolū .i. silr̄itudinē facilis est
transitus.i.transmutatio
Facilius est vnū transmutare q̄ȝ multa.
Flamma est fumus ardens.
Infinita pertransire est impossibile

Necesse est corpora mixta p se stare ex elemẽtis omibus z nõ ex vno tm̃.
Ex eiusdem sumus z nutrimur
Materia est cã quare aliqua possunt esse
Ignis est ꝯtrarius aque z aer terre.
Materie ẽ pati:agere vo alicuiꝰ poñe.s.forme
Ignis sine supiori agẽte qd ẽ celũ dexius agit ꝙ organũ artificis sine artifice.
Motus solis z alioꝝ planetaꝝ in obliquo circulo ẽ causa generatiõis z corruptõis reꝝ iferioꝝ
Cõtrarioꝝ contrarie sunt cause
Idẽ manẽs idẽ/sp aptũ natũ ẽ facere idẽ.
Generatio z corruptio sunt ppetua.
Adueniente sole animalia redibunt: recedente vero peribunt.
Uita z tp̃s vniuscuiusqꝫ numeꝝ hꝫ z mensurat certa periodo.i.certa reuolutiõe z mensura.
Natura desiderat semp quod melius est.
Melius est esse ꝙ non esse
Impossibile ẽ oĩa manere eodẽ numero ꝓpter lõge distare a p̃mo principio
Generatio z corruptio ppetuant circulariter z non secundũ rectitudinem
Quoꝝ sbã̃a depit nõ redeũ eodẽ numero sꝫ spẽ.

¶ Cōmē. Cōcauū orbis lūe ē quasi fora ignis
Tempora anni circulariter currūt ꝑpter motum solis circularem.
¶ Incipiūt aucto. sup. 1. libꝝ metheoroꝝ
Mundus ꝯstat ex quattuor elemētis.
Totꝰ mundus sensibilis ꝯtiguꝰ est latioribus supioribus celi sensibilis vt inde tota eiꝰ virtus gubernetur.
Motus celi est perpetuus
Motus celi est ꝑmus oīm motuū inferioꝝ
Corpa celestia motu suo gn̄ant calorē in istis īferioribus. ipsa tamē nō recipiūt peregrinas īpressiones quia calefieri non possunt.
Aer ꝛ ignis mouent̄ circulariter
¶ Cōmē. Nō ē stella s; ē q̄dā imp̄ssio aeris.
¶ Sequunt̄ aucto. ii. metheoroꝝ.
Qū ꝯgelāt̄ nubes fit nix s; cū vapor ꝯgelat̄ fit pluuia cū āt ꝯgelat̄ pruina fit grando
Interiora t̄re ꝛ ēt aīaliū in estate sūt frigida et in hyeme sunt calida.
Cōtrariū circūstās suū ꝯtrariū fortificat ip̄m per antipistasim. i. per resistentiā.
Dulce ꝑpter leuitatē fert̄ sursū sed salsū ꝑpter grauitatē subtus manet ꝛ ergo aqua pluuialis

dulcis est.maris autẽ salsa
¶ Sequunt auctо.iii.metheoꝝ.
Umidũ ñ ẽ sine sicco nec siccũ sñ hũido
Aque magis fluunt de nocte q̃ de die
Uẽtus ẽ vapor terreus aerẽ supiora trãscendẽs
eũ ꝑcutiendo ꝛ fortiť impellens
Motus terre causat ex vapore in ťra iclusо.
Tonitruꝰ fit ex vapore igneo ĩ vẽtre nubis iclu-
so q̇ cũ vẽtrẽ nubis exire debet ipm violẽter rũ-
pit ꝛ strepitũ facit siue sonũ.
¶ Sequunt auctо.iiii.metheoꝝ
Ualitates ꝑme elemẽtoꝝ sunt quattuor
int quas due sũt actiue vt calidũ ꝛ frigi-
dũ due vo passiue vt humidũ ꝛ siccũ
Putrefactio est vltima resolutio.
Omia elemẽta putrefiũt preť ignẽ
Oppositoꝝ opposite sũt cause.
Quecunq̃ a frigido componunt a calido resol-
uuntur/et econuerso.
Excellẽtia frigiditatis impedit putrefactionẽ.
Digestio fit a calido naturali.
Quecunq̃ liquescunt sunt ad modũ aque.
Oĩa corpa ignita et sub igne facta hñt calidũ i
potentia vt cementũ siue calx

Unūquodq3 entiū naturaliū est deꝛminatū ad quādā operationē ꝛ inq̄tum pōt dicit̄ ens. inq̄tum vo nō pōt nō dicit̄ ens vt homo mortuꝰ nō dicitur homo nisi equoce. ꝛ oculus dū pōt facere opationē que ē videre dicit̄ oculus. dūmodo nō pōt nō dicit̄ oculus nisi equoce . s. depictus vel lapideus.

¶ Aucto. sup. i. li. de aīma.

Scia ē de numero bonoꝝ honorabiliū

Una scia est melioꝛ alia vel qꝛ est de nobilioꝛi subiecto: vel qꝛ certioꝛ ē altera. et ꝑpter hoc vtraq3 scientia de anima est nobilioꝛ ꝛ melioꝛ aliis scientiis naturalibus

Cognitio de aīma vtilis ē ad oēz veritatē ꝛ maxime ad sciam naturalem

Anima ē tanq3 ꝑncipiū oīm aīmaliū

Aliorum alia sunt principia.

Aīmal vl'e aut nihil ē aut posteriꝰ ē: qꝛ nihil nō ē i reꝝ natura vt voluit Plato. Uel si est tūc posteriꝰ ē vt motio rei siue itētio posterioꝛ ē ipa re.

Accn̄tia magnā ꝑtē cōferūt ad cognoscēdū qd q̄d ē. i. subiectum siue diffinitio subiecti.

Omnis demr̄ationis principiū ē quod quid ē. id est diffinitio subiecti

Oēs opatiões q̄ sūt in aīatis sūt totius ꝯposi=
ti ex corpe ꝛ aīa ꝛ nō ex aīa tm̄
Unde nulla opatio aīe ē ꝓpria in qua nō cōice=
tur corpori. vnde ipm intelligere nō est ꝓprium
anime sed totius coniuncti.
Intellect⁹ vel est fantasia vel nō est sine fantasia
Triplex ē diffinitō. vna q̄ datur ad materiā tm̄
vt cū dicit/domus ē quoddā ꝯstans ex lapidi=
bus ꝛ lignis. alia ē que dat per formā tm̄. vt cuꝫ
dicit dom⁹ ē cooperimentū quoddā defendens
nos a caumatib⁹ et imbrib⁹. Tertia q̄ dat p v=
trumqꝫ. s. cū dicit domus ē cooperimētū qđdā
defendēs nos a caumatib⁹ ꝛ imbrib⁹ ꝯstans ex
lapidibus et lignis
Natal' diffinit p matiā tm̄ vl' p matiā ꝛ formaꝫ sil'
Impossibile est corpa aīaliū resurgere
Dicere aīam gaudere vel tristari sile ē ac si quis
dicat eam texere vel edificare.
Si senex hēret ocl'os vt iuueis videret vt iuueis
Intellect⁹ ē q̄d diuinū īpassibile ꝛ īcorruptibl'e
Meli⁹ ē dicere q̄ homo ītelligat p aīmam q̄ꝫ q̄
anima intelligat per hominem.
Intelligere nostꝝ corrūpit aliquo interius cor
rupto scilicet fantasia.

Oportet artificẽ vti organis. aiam ꝟo corpori.
Nõ qlibet anĩa põt intrare qõlibet corpus. sed quelibet aĩa reqrit ꝓpriũ corpus.
Aĩa scdm platonẽ ẽ res manẽs seipm mouens.
Rectus est iudex sui ꝛ obliqui.
Egrediente aĩa a corpe corpꝰ marcescit ꝛ expi(rat
¶ Cõmẽtator. Artes nõ drũt a seinuicẽ nisi vl' demõstratiõis ꝯfirmatiõe vel nobilitate subiecti vel vtroqꝫ modo.
Subiectũ sciẽ de aĩa nobilior est subiectis aliarum sciaꝝ ꝛ demõstratio eiꝰ magis est firma et ideo ꝑcedit alias scias
Aĩmalia sunt nobilissima corpora generabiliuꝫ et corruptibilium
Actus ꝛ potẽtia sunt differentie maxime opposite ꝛ reperiunt invnoquoqꝫ ꝑdicamento
Intellectus agẽs causat vniuersalitatẽ in rebꝰ
Intellectꝰ scdm Ari. sciam est abstractus a corpore. et tamen impossibile est vt intelligat aliqd sine imaginatione.
Mẽbra leonis nõ differũt a mẽbris cerui. nisi ꝓpter diuersitatẽ aie leonis ab aĩa cerui
Temistiꝰ. Cũ multa sũt dctã Ari. qvtiqꝫ aliqs mirabilr magi oĩbꝰ mirari ꝯueit negociũ de aĩa

Si veritatē de aīa cognouim⁹ valde ītroductorium est nobis ad oēm ỽitatē.nā ad omēs ptes phīe insignes dat occasiones.
Aīa seipsā cognoscēs digna ē de aliis fidē facere sȝ si ipsa decepta fuerit.de quo tūc fidē facere putabit.q.d.de nullo. (attributū
Nihil ē ociosum ī natura sȝ vnicuiqȝ enti ē op⁹
Genus est quidā ꝯceptus summatiȝ collect⁹ ex similitudine singularium.
Intellectu nihil est diuinius
His q̄ scdm appentias poeticas recipiūt fabulas nihil videt eē derisibili⁹ sicut nec his q̄ occultum q̄runt intellectum in eis
¶ Sequunt aucto.ii.li.de aīa.
Triplex ē sbā rex.s.matia forā ꝛ ꝯpoītū
Matia ē potentia forma ỽo actus
Duplex ē actus scȝ p̄m⁹ ꝛ secūdus.p̄m⁹ vt scia.
Secūdus vt speculari scdm sciam.
Naturalia sunt p̄ncipia artificialiū.
Aīa ē act⁹ corporis organici/phisici vitā hn̄tis in potentia scȝ ad opera vite.
Aīa est sbā.i.forma sbālis corporis
Nō oportet querere vtx ex aīma ꝛ corpore fiat vnū ꝛ vlr ex materia ꝛ forma

Si ocul⁹esset aial visus esset vti[que] aima eius
Aiatum differt ab inaiato in viuendo.
Viuere dicit̃ quadrupl'r sc[ilicet] vegetare.sentire.itelligere.[et] moueri scd̃m locũ.[et] si vnũ istoꝝ alicui inest hoc dicitur viuere
Aia mouet corpus ad oẽm dr̃am positõnis sc[ilicet] sursũ deorsũ sinistrorsũ dextrorsum añ [et] retro.
Aial est aial propter sensũ tactus.
Aima est principiũ quo primo [et] principalit̃ viuimus intelligimus sentimus et mouemur secundum locum.
Quattuor sunt potẽtie aime p̃ncipales.s.vegetatiua/sensitiua/ [et] scd̃m locũ motiua/[et] intellectiua.he sic se hñt adiuicẽ q[uod] vegetatiua põt eẽ abs[que] sensitiua.vt pat[et] in plãtis [et] non ecõuerso [et] sensitiua sine motiua scd̃m locũ manet. vt p[atet] in quibusdã aialibus cõchilibus [et] nõ ecõuerso. [et] tam scd̃m locũ motiua q[uam] sensitiua pñt esse sine itellectiua vt p[atet] in aialib⁹ brutis [et] ñ ecõuerso
In plãtis est aia vna in actu sed multe sũt i potẽtia.[et] ideo partes eoꝝ abscise viuunt
Intellect⁹ separat̃ ab aliis potẽtiis aime sicut ꝑpetuũ a corruptibili.
Nõ solũ scim⁹ scia sed etiã aia.et etiã nõ solum

sanamur sanitate sed sanamur corpore
Vñ nõ solũ oĩs ꝯpatio depẽdet a fora.ſʒ etiaʒ depẽdet a matia pncipali⁹ tñ depẽdet a forma
Actus actiuoꝝ sũt in patiẽte pdiſposito
Potentie cognoſcuntur per actus:actus vero per obiecta.
Naturaliſſimũ eni opeꝝ ẽ in omibus viuẽtibus vii.
quecũqꝫ perfecta sunt ꝛ nõ orbata et que gñationem nõ habent ſpõtaneã gñare sibi silẽ. vt eẽ diuinũ ꝛ imortale ꝑticipãt ſcd̃m id qḋ poſſunt
Nihil de numero corruptibiliũ ꝯtigit idem numero manere semꝑ põt tñ vnũ ꝑmanere in specie per generationem.
Scientia est vniuerſaliũ. xii
Uniuerſalia sũt in aĩa.ſʒ ꝑticularia sũt ex aĩam
Aĩa itelligit qñ vult/ſʒ nõ ſentit qñ vult qꝛ obiectum intellect⁹ eſt in aĩma vt vl̃e:obiectũ ſenſus extra aĩmam vt particulare.
Duplex eſt ſenſibile.ſ.per ſe ꝛ ꝑ accñs. per accidens vt aliqua ſubſtãtia ꝑticularis vt diarii fili⁹ xiii
Senſibile per ſe eſt duplex.ſ.cõe ꝛ ꝓpriũ. Cõia ſenſibilia ſũt qnqꝫ.ſ.magnitudo mot⁹ quies numer⁹ ꝛ figura. Sed ꝓpriũ ẽ qḋ ꝑ ſe ſentit̃ ab vno ſenſu vt color a viſu ꝛ ſic de ſingulis

Quinq3 sunt sensus: sc3 visus/auditus/odora-
tus/tactus/et gustus.
Sensus non decipit circa ꝓprium obiectum
xiv Color est visibilis per se. lumē ē actus dyapho
ni secundū ꝙ dyaphonum.
Dyaphonū est aliquod corpꝰ ꝑspicuū vt aer et
aqua⁊ corpus celeste. lumen nec est corpus nec
est fluxus corporis.
Impossibile est duo corpora esse in eodez loco.
Illumiatio nō fit successiue⁊ ī tpe: s3 fit ī istanti
Tenebra est priuatio luminis
Color nō ē visibilis sine lumīe.
Sēsibile positū ex sensū nō facit sensationē.
Sonus causat ex collisione corpoꝝ aerem vio-
lenter frangentiū.
Echo est sonus secundario factus ex repercussi
one soni prius facti
xviii Vox est sonus animati tm̄
Vox est repercussio aeris inspirati ad vocalem
artherea cum imagine significandi
Inanimatū nullū vocat
Lingue cōgruunt duo officia seu opera nature
sc3 gustum ⁊ loquelam.
xix Homo praue odorat ⁊ odoratū h3 peiorē mul-

tis aialibus:similit̃ ⁊ gustũ: sed tactum certio=
rem omnibus animalibus

Aia est cã corpis viuentis in gñe triplicis cause
scʒ formalis finalis ⁊ efficientis

Duplex est finis.s.finis gr̃a cuius et finis gr̃a q̃
.i.finis intra ⁊ finis extra.

Nihil pprie nutrit̃ naturalit̃ nisi viuũ.

Tres sũt potẽtie aie vegetatiue. scilʒ nutritiua
augmẽtatiua et generatiua.

Radices in plantis simile sũt orib⁹ in aialibus
qr ambo nutrimentũ suscipiũt.

Igis augmẽtat̃ ĩifinitũ q̃usqʒ fuerit ɔbustibl'e

Omniũ natura ɔstãtiũ positus est terminus et
ratio magnitudinis et augmẽti

Alimẽtũ ante decoctionẽ est ɔ̃riũ ⁊ dissile alito
sed post decoctionẽ erit sibi sile

Necesse ẽ oẽ viuẽs q̃ȝ diu viuit nutriri.

Nihil generat seip̃m sed saluat.

Agens ⁊ patiens in principio sunt dissimilia in
fine vero similia

Duplex est potẽtia scʒ propinqua ⁊ remota si=
ue potentia ɔiuncta actui ⁊ distãs ab actu. Re
mota vt puer dicit̃ habere potentiã militãdi. p
pinqua vt homo adultus.

Omĩa appellare a fine iustũ est

Passio dicit̃ dupl'r·Uno modo capit̃ pro trãs=
mutatione quadã que fit cũ abiectione ꝯtrarii
⁊ illa dicit̃ passio ꝓprie dicta· Alio modo idẽ ẽ
ꝙ salus ⁊ ꝑfectio alicuiꝰ ĩ potẽtia ab aliquo qꝺ
nõ est ĩ actu ⁊ illa dicit̃ passio methaphorice vt
est sentire intelligere ⁊ sic de aliis

Scientia est vniuersaliũ

Gustũ ⁊ tactũ habemꝰ certiorẽ oĩbꝰ aĩalibꝰ·vñ
nullũ aĩal ꝑcellit hoĩem in gustãdo ⁊ tãgendo·

Homo est prudẽtissimũ aĩmal

Molles carne mente aptos dicimꝰ· duros ṽo
(ineptos·

Nihil ẽ gustabile sine humido

Caro nõ ẽ medium tactus ſʒ aliquid circa car
nem sicut neruus·

Medium comparatum ad vnum extremorum
habet rationem alterius extremi

Omĩs sensus est susceptiuus oĩm spẽꝝ sensibi=
lium sine materia·sicut cera suscipit figuram si
gilli auri sine auro

Excellẽs sensibile corrumpit sensum·

Abſẽtibꝰ sensibilibꝰ remanet spẽs ĩ fantasia

Nõ ẽ necesse oĩe mouens moueri

Sensus cõis est potẽtia aĩe q̃ discernit sensi=

bilia diuersoꝝ sensuū invno et eodem tpe sicut dulce ꝛ albū in lacte
Sicut dicit Homerꝰ talꝭ ē itellectꝰ i hoibꝰ treis qualē iducit pater filioꝝ deoꝝq3.i.sol
Deceptio ꝛ igrātia magꝭ ꝓpe ē i aialibꝰ q3 scia q2 in ipsis magis pficit ignorātia q3 scia
Eadem est scientia ꝯtrarioꝝ
Fātasia est motus factus a sēsu scd̄m actū scd̄3 quem aialia multa agūt ꝛ patiunt.
¶ Cōmentator. Aia ē sbn̄a ꝛ nō accn̄s
Sbn̄a est dignior oī accidente
Forme sbn̄alis equoce esse i subiecto dicunt q2 subiectū forme sbn̄alis ē ens in potētia qd nō ē in actu nisi p formā: s3 subiectū accn̄tis ē aliqd existēs in actu.s.ꝯpositū ex matia ꝛ fořa.vn̄ habemus q̄ oē qd adueit enti i actu ē accn̄s.
Cōpositū ex fořa ꝛ matia nō dr̄ nisi q2 fořa est vna.
Forma reꝝ artificialiū sūt accn̄tia.
Indiuiduū nō ē nisi per formā suā
Corpora celestia nō habēt de virtutibꝰ aīme nisi intellectū ꝛ desiderium
Solicitudo diuina cū nō potuit facere vnū indiuiduū numero semper ꝑmanere miserta est ei dādo sibi virtutē per quā semꝑ pōt permanere

idem in specie
Omīe ens naturale desiderat pmanētiā eternā.
Natura sp agit ppt aliqd tanqz ppter finē.
Diuersitas formaꝝ ē cā diuersitatis materiarū
Oē recipiēs dꝫ esse denudatū a natura recepti
Lux nō reqrit in vidēdo ppter ipos colores sꝫ ppter ipm dyaphonum
De exēplo nō reqrit verificatio sꝫ maifestatio
Stelle nō vident de die ppt maius lumen solis.
Hō hōi tactꝰ sp ē discretꝰ sic ēt ē de aliis sēsibꝰ
Odor est i medio nō formalit sꝫ intētionalit
Vultures et tigrides venerūt ad loca plii ppt odorē q accidit i tra grecoꝝ a qngētꝭ miliaribꝰ
Albertus. Clade facta in tra grecoꝝ venerunt vultures et tigrides a qngentis miliaribus ad cadauera mortuorum.
¶ Cōmentator. Locꝰ est silis ⁊ equalis locato
Sensus semp dicit veꝝ nō in vlibꝰ sed in ppriis sed intellectus semp dicit veꝝ in vlibus nō aūt in ppriis (respectu naturaliū
Temistiꝰ. Omia artificialia hūt rōnem acūtis
Quibuscūqꝫ de numero mortaliū natura dedit intellectū his promisit singulas potētias in ministerium intellectus.

Sensus nō decipit circa suū sensibile ꝓpriū ser uatis trib⁹ ꝯditiōib⁹ q̄ sunt debita dispō medii debita dispō organi ⁊ debita obiecti distātia
Ea q̄ scim⁹ sūt mīma respectu eoꝝ q̄ ignoram⁹
¶ Sequunt aucto.iii.libri aristotelis de anima
Intellect⁹ ē ps aīe Intelligere ē pati. vii
Sicut se habet sensus ad sensibilia sic se habet intellectus ad intelligibilia.
Intellectus possibilis nihil est in actu de nume ro entiū anteq̄ȝ intelligit ea.
Intellectus nō habȝ organū in corꝑe sed est ab omni organo corporali separatus.
Aia itellectiua est spēx intelligibiliū locus
Intellectus cū intelligit valde intelligibilia nō minus intelligit immo magis.
Intellect⁹ cū itellexerit alia p̄t seipm itelligere
In oīb⁹ hn̄tib⁹ formā in maīa dr̄t res ⁊ esse rei viii
Entia siue q̄ditas rei ē ꝓpriū obiectū itellect⁹
Intellect⁹ est simplex impassibilis ⁊ immixtus
Intellect⁹ possibilis ē p̄mo tanq̄ȝ tabula rasa i ix
qua nihil ē depictū/possibilis tamē depingi
Intellect⁹ nr̄ itelligit se sicut alia ꝑ spēs aliarū
In sepatꝭ a maīa idē est intelligēs ⁊ intellectū
Sicut in omniū rerum natura est aliquid quod x

potest pmo fieri z facere oia illi⁹ generis.sic etiā in aīma est necesse hec duo esse vnū scʒ q pōt fieri oia intelligibilia z recipe ea z hoc est intellectus possibilis aliud vo q pōt facere oia itelligibilia z hoc ē intellect⁹ agēs. Vñ duplex ē potēa aie itellectiue.s.agēs z passibil. Intellect⁹ agēs ē sicut lumē q2 lumē facit colores in potēa actu visibiles sic itellect⁹ agēs potēa itelligibilia facit actu itelligibilia. Agēs ē nobili⁹ z honorabilius passo z forma matia. Intellect⁹ ē immortalis z ppetuus. Duplex ē opatio itellect⁹. vna q̄ dr simplicium tminoꝝ apphēsio. Alia simpliciuʒ tminoꝝ apphensoꝝ ꝯpositio et diuisio sub qua ꝯprehendit scia.s.ratiocinatio remota

Priuatio cognoscit per habitū

Intellectus noster ē ens in potētia

Potētia in vno idiuiduo pcedit actum.sʒ act⁹ simpliciter precedit potētiam.

Omnia que fiunt ab vno ente in actu fiūt

Duplex est intellect⁹ possibilis.scʒ practicus et speculatiuus. Speculatiuus cōsiderat rem simplicit. Practicus ꝯsiderat ipsaʒ p ꝯpatiōeʒ ad op⁹.

Sicut res hʒ eē sic hʒ intelligi

Oīne ens aut est sensibile aut itelligibile.

Anima est quodāmodo omnia
Scie secant queādmodū res de q̄bus sūt
Lapis nō ē in aīa sed species eius.
Manus est organū organoꝝ
Intellect⁹ ē spēs specierum.i.formaꝝ
Duplex est appetit⁹.s.intellectiu⁹ ⁊ ille dicit vo
luntas.⁊ sensitiuus ⁊ ille diuidit in duas.s. ī ira
scibilē et concupiscibilē
Necesse est quēcūq; intelligentē fātasmata spe=
Natura nihil agit frustra (culari
Vñ nō deficit in neccāriis nec abūdat ī supfluis
Intellect⁹ ꝑnciploꝝ semp est rectus
Appetibile semp mouet appetitū sub rōe boni
siue hoc sit bonū apparēs siue exn̄s.
Tria reqrunt ad motū aīalis scȝ mouēs motū
⁊ organū motus
Duplex ē mot⁹.s.mouēs mobile qđ ē appetibi=
le/⁊ mouēs motū qđ ē poña appetitiua in hoīe
motū aūt ē organū aīalis puta ipm cor.
Necē ē oē qđ viuit hr̄e aīam vegetatiuā a ꝑnci=
pio gñatiōis sue vsq; ad finē
Necesse est oē aīal habere sensus.
Impossibile ē corp⁹ aīalis eē simplex elemētū.
Sensus gustus et tactus necc̄arii sunt omi aiali

alii autem de bene esse
Nõvidemus extramittẽdo sed ĩtus suscipiẽdo
Sensus tactus est p̃mus oim sensuũ: q2 sine eo anima esse nõ potest
Excellens sensibile corrumpit sensum
Excellens tangibile corrumpit animal.
Linguã habet animal vt significet aliquid alii
Cõmẽ. Intellectᵘ nõ ẽ corpᵘ nec virtᵘ ĩ corpe
Sermo in p̃ncipiis dz eẽ lõgus vt ait plato
Aristoteles adiueniẽs intellectũ possibilẽ inuenit quoddã nouũ genus materie
Species humana est eterna.
Neccẽ est in oi ĩtelligibili abstracto aliqd sil'e eẽ matie z aliqd sil'e eẽ forme.s.potẽtiã z actũ.
Nulla fora ẽ liberata a pona simplicit nisi prima forma q̃ extra se nihil intelligit
Omis forma sepata a matia est intellectiua
Credo q' ille hõ scz Ari.fuit in natura regula z exẽplar quoddã.nã aduenit ad demr̃andũ vltimã pfectionẽ in matia
Hitus est scdm quẽ hñs ipm põt agere qñ vult
Opatio ĩtellcũs possibil'ẽ ĩtelligere:sz opatio intellectus agẽtis ẽ abstrahere ĩtelligere facere.
Intelligere ẽ recipe ĩtelligibilia.sed abstrahere

q R pōna ... actu ...

ē potētia intelligibilia facere actu intellecta de nudando ea a matia. ⁊ a ꝯditiōibus matie

Ulia nō hñt esse ex aiam vt voluit Plato.

Intellectus possibilis est vltimus in ordine intelligentiarum separatarum

Prima principia per nihil aliud ꝙ solo lumie intellectus cognoscuntur.

Quandocunqꝫ homo fuerit copulatus intellectui per sciam oim reꝝ tūc est quasi deus.

Temisti⁹. Si aliqs ē itellect⁹ i q̄ nō ē poña. ille nec itelligit puatōes nec mala. ⁊ tal' est pma cā

Ille itellectus q̄ plura ītelligit nō est dignior sꝫ q̄ nobiliora itelligit ille ē nobilior ⁊ dignior.

Intellcūs din⁹ ē ipa vitas ⁊ nō spveꝝ intelligit

¶ Cōmētator sup terciū de aīa. Prius ē scire actiones anime ꝙ eius substantiā.

Intellect⁹ est oībus coīs cognitio autem nō

Scire genus precedit ipm scire dñtiam

Prima perfectio sensus est virtus in corpe

Minimus error i pncipio ē cā maxi erroris i fine.

Uirtutes passiue sūt mobiles ab eo cui attribuuntur. Actiue mouent cui attribuunt.

Aia rōalis idigna ē inspicere ⁊ ꝯsiderare intentiones que sunt in imaginatiua

Sicut sensus indiget inspicere sensibilia sic intellectus intelligibilia.
Forme rerum extrinsecarum mouent intellectum
Mens .i. intellectus ages aufert formas a materiis et facit ea intellectiua in actu. postq erunt itellectiua in potentia.
Intellectus recipit oes formas naturales.
Oe recipies debet ee denudatum a natura recepti
Intellectus possibilis nihil habet in sui natura in formis naturalibus
Forme naturales no sunt separabiles
Extrema in specie differunt a mediis.
Intellectus possibilis e illud qd e i potentia ad oes intentioes formarum naturalium vlium et no e in actu ad aliqd entium anteq intelligat
Diuersitas marie recepte facit diuersitate nature
Oe generabile et corruptibile e pticulare (recipient)
Intellectus no est hic .i. pticularis neq corpus neq est forma in corpore.
Intellectus qui creat et generat intelligibilia e intellectus agens
Anima no intelligit sine imaginatioe sicut sensus no sentit sine presentia sensibilis
Impossibile est easde intentiones ponere qnq

corruptibiles nunq eternas.
Natura corruptibilis siue passibilis nō potest transmutari in eternā.
Color nō mouet visum nisi p pñtiā lucis
In foris abstract; nō ē nisi vnū ididuū i vna spē
Ab vno instrumēto nō pōt venire nisi vna actio.
Intellectus agens vt possibilis neq est gñabilis neq corruptibilis.
Oē ens sensibile diuidit in materiā z formā
Nisi esset hoc genus entiū intellectus nō possemus intelligere multitudinē in rebus abstractis.
Scire de aia necessariū est i sciēdo pmā phiam
Sicut se hz lux ad dyaphonū sic intellectus agens ad possibilē qz sicut lux ē pfectio dyaphoni sic itellectus agēs ē pfectio itellectus possibilis.
Hoc nomē intellectus equoce dr de intellectu agente z speculatiuo.
Omnis virtus existens in corpore cōposito est ex primis qualitatibus.
Virtus imaginatiua est in inferiore pte cerebri z cogitatiua est de gñe exñtiū vtutū in corpe
Oēs ptes aie sūt forme in materiis pter rōnalē.
Locus nihil est eorum que existunt in eo
Virtus cogitatiue ē de gñe vtutū sensibiliū.

Primũ intelligẽs extra se nihil intelligit
Mouẽs ꝛ motũ dñt eẽ eiusdẽ speciei.
Intellectus cũ fuerit in actu põt intelligere se ipsum per intentionẽ quã extrahit a se
Intellectus abstrahit quidditatẽ ab habẽti qd ditatem ꝛ non cessat abstrahere donec venit ad simplicem quidditatem
Rectũ est in curuo sicut simitas in naso.
Si nõ esset materia non esset passio
Intelligere est passio ꝛ nõ actio
In eo qđ intelligibile est ex se intelligẽs ꝛ itelligens ꝛ intellectũ erũt idẽ in oĩbus modis
Ea q̃ agũt ꝛ patiunt̃ in subiecto cõicant.
Propa passio ẽ aliqua ꝓuatio ꝛ nullã hꝫ naturam ꝓpriam p̃ter naturã subiecti.
Unũ oppositoꝝ per reliquũ intelligitur
Aima est vnũ entiũ naturaliũ reꝝ.
Cõsideratio de aĩa ẽ ꝯsideratio naturalis
Nihil agit nisi per suã formam
Actus ĩtellectus agentis est sua substantia
Spẽs humanas deficere ẽ impossibile
Forme ĩmaĩales ex se sunt intellectiue.
Ubi nõ ẽ ṽa gñatio ibi nõ est veꝝ agens.
Per ṽtutẽ cogitatiuã hõ dĩt ab oĩbꝰ aĩalibus

Intellectus agēs tm̄ est in actu z nō est i potē
Perfectio humana ē ītelligere res abstractas
Eternū in sua actiōe nō indiget corruptibili
Omne factum habet q̄ditatem
Impossibile ēvt aliq̄d generabile z corruptibi
le sit materia eterni
Intellectus passibilis intelligit formas materi
ales et formas abstractas
Quarū differentia sūt eadem illa sūt eadē
Illud q̄d existit i aīa est forma tm̄ z non matīa
Imaginatiōes sunt de genere rerū sensibilium.
Ratio nō existit in oībus aīalibus
Si motor estvnus mobile eritvnū.
Intellectus nō mouet sine volūtate.
¶ Sequunt aucto. de sensu z sensato
Atural' phi ē sanitatꝫ z īfirmātꝫ p̄ma p̄n-
cipia īueire. Natural' sūit ꝯsideratōeꝫ su
am ab eis q̄ sūt de ꝯsideratiōe medicīe: sꝫ medi
cus īcipit ex eis q̄ sūt de ꝯsideratiōe naturalis
vn̄ vbi dimittit naturalis ibi īcipit medicus
Necē ē aīal inq̄ꝫtū aīal habere sensū
Audit⁹ magnā ptē ad ītelligēdā prudētiā ꝯfert
Sermo audibilis exn̄s ex cā disciplīne nō p se
sed p accn̄s .i. inq̄ꝫtum significat aliq̄d

Uisus nobis multas rez drñtias demōstrat
Cec⁹ a natitate naturalit sapientior est surdo z
muto a natitate. Thomas dicit. oīs surd⁹ a na-
tiuitate ē mut⁹ z nō ecōuerso. Uis⁹ attribuit aq̄
q2 aqua rōe qua ē pspicua ē potens recipe spēs
coloris (oculū circa cerebrū.
Uissua ỽt⁹ nō ē i extremitate oculi sita sꝫ infra
Odor ē fumal' euapatio. i. fit ex fumali euapa-
tione. Cerebz est ps frigidior z humidi-
or oib⁹ ptib⁹ corpis. Cor est oppositum
cerebro z ē calidissima ps corporis
Color ē extremitas pspicui in corpe tminato.
Manifesti⁹ est nobis genus sapoz q̄ꝫ odorum.
Odoratū habemus peiorē oib⁹ aīmalib⁹
Tactū ỽo certiorē respectu oim animalium.
Ignis nō agit neqꝫ patit rōne qua ignis/sꝫ rōe
qua calid⁹. Uñ a fōra sbñali nō egredit aliqua
opatio nisi mediāte fōra accñtali.
Oia q̄ nutunt dulci nutriūt. i. pedēdo dulcia
Dulcis sapor z amar⁹ suntvapores extremi ex
quibus cōmiscent alii sapores: sicut ex albo et
nigro alii colores
Duplex est odorabile vnū qđ confert ad nutri-
mentū aliud quod nō cōfert ad nutrimentū sed

tantum ad confirmationē cerebri.
Fumositas cibi veniēs ad cerebꝝ ī frigidata ꝑpter locum eius facit hoībus reumata
Fum⁹ carbonū facit homib⁹ grauamen capitis
Simplex elementū nō nutrit sed oportet oēm cibū ꝯpositū esse ꝛ mixtum ex elementis
Intellectus nr̄ nihil intelligit sine sensu
Supabūdātes ꝛ mīme ptes corpis sepate a toto resoluunt̄ in ꝯtinēti: vt minus sapor amarus infusus in alium resoluitur.
Illuminatio fit subito ꝛ nō successiue
Unus sonus numero nō pōt ꝑuenire ad aures pluriū sed vnus in specie
Motus maiores expellunt minores
Opatio nō ē sn̄ ꝟtute. Opinio n̄ ē sn̄ ꝟitate
Uni⁹ rei nō ē nisi sol⁹ vn⁹ motus in vno tpe
Cōtrarioꝝ contrarii sunt motus.
¶ Cōmētator. Uisus obscurat̄ in loc̄ frigidis vbi fuerit nix vel aqua multa
Palpebre posite sūt i ocul' hoīm ad ꝑseruatiōnē eoꝝ a reb⁹ extrinsecis sicut vagina gladii
Instrumētū audit⁹ ē aer posit⁹ in aurib⁹.
Instrumētū odorat⁹ ē aer posit⁹ in naso.
Color cāt̄ ex ꝯmixtōe corpꝫ lucidi cū dyaphāo

Color alb⁹ ꝛ niger sūt extremi colores·
Lux ē ꝑfectio corpis diaphoni īn͞miati est enī
in superficie diaphoni t͞minati·
Ignis nō lucꝫ ꝑ se sꝫ natura ignis lucet cū adu
natur cū aliquo alio corpe
Aīa bestial' ī aīalib⁹ exn̄s n̄ īpedit actiōes nat̄e·
Artifex scd'ꝫ posse suū itēdit se similare nature·
Ars imitat' naturā inq̄ꝫtū pōt
Forme sensibiliū ex aīaꝫ hn̄t eē corpale oīno: sꝫ
ī aīa hn̄t esse spūale oīno: in medio aūt hn̄t me=
diū int' corpale ꝛ spūale· Audit⁹ ī hoīe ēvia
ad disciplinā· Disciplīa nō reddit' nisi ꝑ auditū
Intelligere q̄d v͞ba sigificēt nō ē ipsi⁹ audit⁹ sꝫ
īpi⁹ itellect⁹· Albert⁹· Gratissimi medici icipiūt
suā ꝯsiderationē ab his q̄ demōstrat naturalis
Medicia hꝫ cōicationem cū scia naturali eo ꝙ
ꝓncipia sua ab eo accipit ꝛ est sub ipsa
Sēsatio dicit' passio q2 cū passiōe fit
Oēs sensus in aīali sūt causa salutis aīalis·
Non est idē sensibile ꝛ esse sensibile
Libꝛ de plātis nō fecit Ari· sꝫ discipulus eius
Theofrastus Aurum nō putrescit·
Sāguis ī angustis venis circa cerebꝛ exn̄s subti
lis ē ꝛ pur⁹ ꝛ de facili passibil' ꝑpt' qd' īdigꝫ extn

secd adiutorio ad suaꝝ ꝑtiũ frigiditatẽ tꝑandã
¶ Sequunt aucto. de memoria z remiscẽtia
Emoria nec ẽ pñtiũ nec futuroꝝ. sȝ tm̃ ꝑteritoꝝ. Uñ sensus ẽ pñtiũ: memoria ꝑteritoꝝ: spes vel opinio futuroꝝ. Memoria est alicui⁹ apphẽsi sensu vel intellectu iterata resũptio. Intellect⁹ nr̃ nõ ĩtelligit sine ꝯtinuo z tpe
Spẽs vel siĺitudo rei ꝯsiderata scd̃m se exñs ĩ anima est imaginabilis z intelligibilis sed cõsiderata vt est alicui⁹ siĺitudo qd̃ prius fuit sensatum vel intellectum sic est memorialis
Meditatiões memoriã saluant
Meditari est aliq̃d ꝯsiderare multotiẽs non secundũ se sed scd̃m imaginẽ alicui⁹
Remiscẽtia dr̃t a mẽoria q: remiscẽtia tm̃ ẽ in hoĩb⁹ sȝ mẽoria etiã ẽ in aliis aĩalib⁹. Remiscẽtia nõ est memoria sed sequit̃ memoriã q: procedit ab aliquo retẽto in memoria
Om̃is reminiscentia vel fit a re ipsa vel sibi simili / vt a contrario
Consuetudo est altera natura
Que ordinẽ habent bene reminiscibilia sũt.
Quidam semel videntes magis memorãtur q̃ alii multotiens videntes.

Quidã volẽtes remisci nõ pñt dimittere remi-
scẽtiã sicut melancolici qꝛ fantasmata maxime
mouẽt eos ꝯtra velle eorum.
Pueri et multũ senes immemores sunt ꝑpter
nimiũ totũ accñtale corꝑibus eoꝝ
¶ Cõmẽ. Quattuor sũt ꝟtutes aĩe sensitiue i-
terioris scꝫ sensus cõis imagĩatio siue fantasia
qđ ẽ estimatiua q̃ in hoĩbus dicit̃ cogitatiua et
memoria. imaginatio est in interiori ꝑte cerebri
estĩatiua ĩ medio. mẽoria ꝟo in posteriori ꝑte
¶ Sequunt̃ aucto. de sõno ꝛ vigilia.
Cuius est potentia eius est actus
Necc̃ ẽ omẽ qđ vigilat etiam dormire
Sõnus ẽ quasi ligamẽtũ oĩm sensuũ vigilia ꝟo
solutio eoꝝ. Sõnus est reqes q̃dã q̃ data ẽ aĩali
bus propter salutẽ eoꝝ.
Oĩa aĩalia sanguinẽ hñtia habent cor
Cor est ꝑ̃ncipiũ sẽsus ꝛ motꝰ in aĩmalibus.
Nutrimẽtũ vltimũ oĩbꝰ sãguinẽ hñtibꝰ ẽ sãgui-
Loca sanguinis sũt vene (nis mafia.
Cor ẽ ꝑ̃ncipium venarum
Sõnus causat̃ ex euapatõne cibi q̃ ascendit ad
cerebꝝ ꝛ infrigidata descẽdit ꝛ facit sõnũ vnde
post cibũ fortẽ sũt sõni validi. Sõnus assimilat̃

epilētie. i. morbo caduco. Vinū bibere nō cōueit puerꝭ nec nutricibꝰ eorꝝ. Oīm eorꝝ q̄ sūt i corpe frigidissimū ē cerebꝝ. In sōno fit ꝓpulsio calo ris ad infiora aīalis. Vñ supiora et extiora mē bra i sōno sūt frigida et infiora sūt calida. Aīa lia magis nutriunt et augent i sōnis q̄ȝ i vigiliis Abeuntibꝰ sēsibilibꝰ remanēt spēs eorꝝ i organo sentiēdi. Visus nō solū patit a visibili: sȝ etiā agit hoc vere ꝑ accñs. s. rōe vaporꝭ ī videndo ab oculo exñtis. In speculis valde purꝭ si mlieres mēstruose inspiciāt in supficie speculi fit quasi nubes sāguinea. et si nouū ē speculū nō facile est abstergere maculā hmōi si vo vetus facile.
Puꝝ subito demrat q̄cq̄d acceperat
Delectatio maior expellit minorē.
Pueri nō hñt sōnia ꝑpter nimiū metū q̄ ē i eis
Pricipia oia sūt pua. vñ et p̄ncipia egritudinis sunt pua. Quedā sōnia sūt signa futurorꝝ q̄dam cause/q̄dam accñtia sunt illorꝝ.
Multa preuisa et ꝯsilia que fieri expediebat ob mittunt propter nobiliores inchoatiões
Noctes silentiores sunt q̄ȝ dies
Aer noctis magis est q̄etus q̄ȝ diei. (motus
Melācolici maxie sōniāt. Notorꝝ notiores sūt

Aucto·de lõgitudie & breui.vite.
Noti de seinuicē maxime sunt soliciti
Nō omē qđ futuꝝ est de necessitate fit
¶ Cōmenta. Sōnus fit ꝓpter caloris recessū naturalis & ꝯtractionē eiusdē ad cor.
Nullꝰ hō ē q̄ nō vidit sōniū qđ ñ ānūciauit sibi
Famosū scđm rōez nō ē falsū (aliq̄ futuri
Uulgus dicit ꝙ sōnia fiūt ab āgelis. deuiatōes siue vexatiōes a demonibꝫ. ꝓphetie a deo.
Gētes diuersificāt duobꝰ mōis. vnomō naturaliter scđm ꝟtutes coꝝ & scđm entia eis ꝓpria in suis regiōibꝰ. scđo scđm leges scđm quas receperūt fidē a natitate.s. de p̄mo p̄ncipio & de angelis & de resurrectione. Hō debꝫ esse medius ad sōnū et vigiliā nō declinādo ad alterū.
¶ Aucto.libri de lōgitudie & breuitate vite.
Gentes q̄ sūt i calidis regiōibꝰ sūt lōgiorꝭ vite q̄ꝫ q̄ sūt i frigidis. Corruptꝭ aialibꝰ corrūpunt̄ scie & sanitates q̄ in eis sunt.
Quicq̄d corrūpit̄ a suo ꝯtrario corrumpit̄
Id qđ i se ē corruptibl'e i nll'o alio loco ē corru
Impossibl'e ē hūti matiā ñ existeř i ꝯrio(ptibl'e
Minor flamma ꝯsumit̄ a maiori p accñs quia alimētum qđ illa ꝯsumit multo tp̄e hoc multa flamma paruo tp̄e.

Loc⁹ ꝯtinẽs rẽ vel opaꝛ ad gñatõez vł ad ꝯser=
uationem rei vel contraria rei operatur
Inꝛ aĩalia lõgissime vite sunt ceruus ⁊ coruus·
Uita aĩalis fit per calidũ ⁊ humidũ
Senectus frigida est et sicca
Aĩalia multũ coeũtia multũ senescũt: qꝛ spma
qđ ẽ supfluũ nutrimẽti emissuz exsiccat·⁊ ꝑpter
hoc mulus lõgioris ẽ vite q̃ꝫ azin⁹ vel equ⁹ ex q̃=
bus gñaꝛ qꝛ ipe nõ gñat Masculi si coitũ
nõ faciũt naturaliꝛ sũt longioris vite q̃ꝫ femelle
qꝛ masculus calidior est q̃ꝫ femella· sꝫ si masculi
multũ coeunt breuioris sũt vite femellis·
Labor exsiccat ⁊ senectutẽ inducit
Uñ multum laborãtes magis senescunt
❡ Cõmentator. Complexio iuuenum est cali=
da ⁊ humida: senum vero est frigida ⁊ sicca·
Qui multum coeunt parum viuunt
Castrati plus viuunt q̃ꝫ non castrati ꝑpter pau
citatem coitus
Propter paucitatẽ coitus viuit plus mulus q̃ꝫ
equus vel asinus ⁊ femelle plus q̃ꝫ masculi
Qui hĩtãt ĩ regiõib⁹ calidis et humidis lõgiorꝭ
sunt vite ꝑ accñs ꝑpꝛ paucitatẽ putrefactionis
Sequunꝛ aucto·li·de senectute ⁊ iuuẽtute·

Aucto· de senectute ꝛ iuuētute.

Or pmo fit i aiali. vñ cor pmū ē viuēs et

Pncipiū sēsus ē i corde (vltim moriēs

Locus medius est locus principalis.

Natura sp ex possibilibus facit qd optimū est.

Cor ē pncipiū caloris naturalis ꝛ vite aimalis

Vñ destructo cordis calore destruit ꝛ aial

Vita conseruatur per calidum

Jeiunia calefactoria sitim faciunt.

Sequunt aucto· de respiratōe ꝛ ispiratōe

Uecūqꝫ aialia hñt pulmonē illa respirāt

Pisces ñ respirāt p aer attractōez sꝫ rfrigeriū cordis fit ipis ab aqua quā rcipiūt per brācias

Idē ē pncipiū sanguis ꝛ venaꝝ scꝫ cor

Respiratio fit i aiali ad refrigerādū cor ꝛ loca vicia cordi. vñ q magi calida sūt magi idigēt re spiratōe. Unū organū tm̄ ē necc̄ariū advnū op⁹

Naturā nihilvidemus facere frustra.

Hō hꝫ pulmonē multū sanguineum ꝛ calidum

Unūqdqꝫ maxime ꝯseruat loco ꝛ tpe sibi ꝯna turali atvero in contrarium corrumpit.

¶ Sequunt aucto· libri de morte ꝛ vita.

Ors ꝛ vita sūt cōia oibus aialibus

Mors senū est sine dolore ꝛ tristitia quia nullo dolore eis contigēte moriunt

Uita est mansio anime in corpore.
Aialia respirātia suffocant̄ ꝛ moriunt̄ in hūido
Sāguis ꝑns fit ī corde qꝛ nōdū distinct⁊ venis s₃
solo corde gn̄ato videt̄ aīal hr̄e sanguinē.
Cor sꝑ mouet̄ ꝛ vene sꝑ mouent̄ qꝛ oēs vene sūt
a corde. (tus aūt respiratio
Aer⁊ igressio ī pectus aīalis vocat̄ īspiratio. exi
Calor cordis humidi q̄ in ipso est. tumescere fa
ciens ꝛ ebulire facit pulsum cordis
Pulmo habet se circa cor sicut follis
¶ Sequunt̄ aucto. libri de motibus aīalium
Mis mot⁹ reqrit aliqđ fixū circa qđ fiat
Celum est incorruptibile
Uirtntes sēsibiles nō sūt passibiles adinuicem
scđm qđ eaꝝ excessus patiunt̄ adinuicem
Illđ qđ scđm se ē simplex ꝛ īmobile a nullo ꝑt
moueri: vn̄ dicit Homer⁹/ si oēs dii oēsq₃ dee la
borarēt mltū iouē sūmū n̄ mouerēt đ celo ī trā
Mouēs ē ꝑus moto ꝛ gn̄ans gn̄ato: s₃ nihil est
prius seipso ergo nihil seipm̄ mouet ꝛ gn̄at.
Appetibile ē ꝑmū mouēs ī aiali. et ē mouēs nō
motū s₃ appetitus nō mouet ꝛ est motum.
Quecunq₃ nō rōcinātes opant̄ velocit̄ operant̄
Principium motus in animali est in corde.

Motus cordis est voluntarius.
Estimandū ē aial ꝯstare queādmodū citatē bn̄ legib⁹ rcām atq̧ mūitā: qꝛ i citate qn̄ semel stabilit⁹ ē ordo n̄ oꝫ ei⁹ ꝑncipē īesse siugul' opatio nib⁹ citatꝭ sic nec necē ē aiaꝫ existere a qualibet parte corporis/sed vno ꝑncipio tm̄ scꝫ in corde tm̄ ꝛ hoc est vex ꝗtum ad poñam motiuā.

Aucto·sup·i·libꝝ Arꝭ·de aialibus

Queadmodū pluma ē in auib⁹ sic squams in piscibus. Oia aialia q̄ gignunt sibi filia hn̄t oculos pret talpā q̄ ē ꝑuata oculis·qd ptꝫ: qꝛ omino nō vidꝫ sꝫ si q̄s abscindit coreū qd est supra loca oculoꝝ ei⁹ subtilit̄ iueiet loca ocloꝝ eius. Nobilissimuꝫ et altissimū apud nos notius ꝛ magis fixum animal est homo.
Sicut oia metalla ꝛ oia frustra auri ꝛ argēti ad auꝝ mūdissimū manifestāt·ita dispōnes oiꝫ aialium manifestant cū ad hoiem cōparant.
Partes corpis i homie sūt create ꝛ posite scdꝫ creationē ex tipū totius mundi.
Umbilicus est radix ventris
In cerebro oino nō ē sanguis neq̧ vena.
Nō mouet facies in aliquo aiali ꝑterq̧ in hoie
Frons parua significat bonitatem motus

Frons lata significat prauitatem discretionis.
Frons rotunda significat iracūdiam.
Oē aial hñs aures hʒ eas mobiles pꝛet hoiem.
Aures multū pꝛeeminentes ꝛ magne stoliditatem et garrulitatem significant
Sternitio scdm ꝗ fingunt hoies ē signum ꝟifi cationis facti aut dicti illius tpis.
Nasus elephātis est magnꝰ ꝛ fortꝫ ꝛ vtit eo loco manꝰ i accipiēdo cibū ꝛ potū ꝛ alia qbꝰ indiget
Os leonis collo est continuum.
Splen hoīs est similis spleni porci
Uent.i.stomachus hoīs ē silis vētri canis.
Extremitas ꝟge virilis dicit prepucium.
Situs cordis est in medio pectorꝫ i brutꝫ sed in hoīe declinat modicum ad sinistrā partem.
¶ Sequunt aucto.ii.de aialibus
Dentes canum iuuenum sunt albi ꝛ acuti senū vero obtusi ꝛ nigri.
Mascli nalr sꝫ pluriū dētiū ꝙ̄ femelle
Dentes equoꝝ senum albescunt
Oē quadrupes gñans sile habet dentes.
Hō in ꝯparatiōe sui coꝛpis hʒ paruū os
Nō ē mulier vtēs manu dextra sicut sinistra
Simea vtit manibus sicut pedibus

Ale auiũ sunt in eis loco manuum
Simea mixte est nature ꝯueniẽs in natura ho=
minum et quadrupedum.
Cornua oĩm aialiũ sunt vacua preẽ cornua cer
ui q̃ sunt dura ⁊ nõ est in eis concauitas.
In mari ẽ q̃dã piscis nauẽ tenẽs qm̃ ipe ꝓhibꝫ
recedere nauẽ pñs sua naturali. Oẽs pisces
Oẽ aial carẽs pulmone caret voce. (audiunt
Oim aialiũ feĩe sũt gratilioris ⁊ acutioris vocꝭ
q̃ꝫ masculi pt̃ vaccã (hoc facit spẽalit̃ rana
Oẽ aial vocat suũ ꝯparẽ tp̃e coitꝰ ꝓpria voce ⁊
Vociferatio auiuꝫ est magis tp̃e coitus.
Gallinꝰ siue gallꝰ vociferat pꝰ pliũ ⁊ victoriã
Oẽ aial qd̃ facit oua hꝫ ea ĩ matrice ⁊ nõ ĩvẽtre
qꝛ si haberet ĩvẽtre digererent̃ sicut cibus.
¶ Sequunt̃ aucto.iii.de aialibus.
S pꝰ abscisionẽ nõ crescit neqꝫ solidat̃
Ossa leonũ ita dura sũ q̧ si collidãt̃ r̃ddũt ignẽ
Proprium hoĩs ẽ canescere in senectute
In castratis pubes nõ barbescit
Lac aialiũ hñtiũ mĺtas mamillas nõ ꝯueĩt ad
Oẽ aial multi sanguis ẽ mĺti seminis (caseũ
Oẽ corpꝰ sãguineũ cito putrescit. Testiculi
⁊ matrices sũt organa p̃ncipalia ad gñatiõem

Mulieres hñtes matrices dẽsas ⁊ duras nõ cõ
Hõ int̃ aialia ẽ multi seminis (cipiunt.
Lac ouis capre ⁊ vacce multũ ꝯuenit caseo
Lac nigraꝝ mł̃ieꝝ ẽ meliꝰ ⁊ puriꝰ lacte albaruȝ
Coagulũ leporꝭ mł̃tũ vȝ ꝯ̃ fluxũ vẽtrꝭ mł̃ieꝝ
Nullũ aial mutat cornua nisi ceruus.
Aial diuersoꝝ piloꝝ est diuersi coloris in coreo
Galline multũ ouãtes cito moriunt̃
Oua lõga acutiorꝭ capitꝭ ꝑducunt mares:oua vero rotunda ⁊ obtusa feminas
Gemelle nõ iueniũt̃ ĩ ouis ĩ q̇bꝰ sũt duo vitella.
Masclꝰ colũbe cubat oua ꝑ diẽ feia ṽo ꝑ noctẽ
Nõ sunt aialia vnius spẽi q̃ se comedant.
In oĩbꝰ aialibꝰ est appetitꝰ coitus ⁊ delectatio
Oẽ quadrupes desiderat magis in vere.
Bonũ ẽ vt parẽtes corrigãt ociosos filios ideo rectores apum ociosos a se eiiciunt.
Oẽs pisces a p̃ncipio ĩpregnati oẽs sunt boni.
Oĩa aialia n aturalit̃ appetũt declectationẽ
In ãnis nubilibꝰ mãmille incipiũt grossari
Aries ⁊ capra vniꝰ ãni coeũt sȝ d̃bile ẽ qd̃ gñant
Cais ⁊ porcꝰ 8.mẽsiũ coeũt sȝ d̃bł̃e ẽ qd̃ gñant
Cais viuit vsq̧ ad.xiiii.annos.porcus ṽo.xi.
Equꝰ duoꝝ vł̃ triũ ãnoꝝ coit sȝ debile ẽ qd̃ gñat

Equus ē fortis a quattuor ānis vsq ad. xx. ꝛ co itvsq ad. xxx. ānos ꝛ viuit vsq. xxxv. ānos.
Nota hic q̄dā incipiūt librū sextū ꝛ ꝟius q ꝛ. xix sūt libri Aristo. de animalibus
Femia elephantis imp̄gnata oīno nō tangit a masculo. post ptū ꝟo q̄escit post triduū.
Mutatio uocis ē signum motus ad coitum
Pediculi gn̄ant lēdes: musce ꝟo gn̄ant ꝟmes.
Colūbe ouāt ꝛ pullulāt oi mēse si loc⁹ māsiōis sue fuerit calid⁹ ꝛ cibus eaꝝ pat⁹. aliqn̄ nō nisi i estate pullificāt ꝛ eoꝝ pulli meliores sūt i vere.
Nulli aiali accidit mēstruū sicut mulierib⁹
¶ Item hic quidam incipiunt libꝝ. vii.

Sequunt aucto. iiii. li. Ari. de aialibus

t Artures n̄ pariūt nisi i estate q ꝛ i hyeme manēt in nidis sicut yꝛūdies. vl' iacēt i cauernis arboꝝ vel transferūt se ad loca calida
Pisces i pluuiosis tpib⁹ pinguescūt
Pisces senes mali sunt ad saliendum
Lupus gulose comedit absq masticatōe ꝛ tm̄ vno die q̄ sufficit ei per tres.
Ursus q̄nquagita dieb⁹ latꝫ sine cibo (ibidā
Vacce diligūt bibere aquā purā ꝛ clarā eq̄ ꝟo
Saliua hois ieiūi oib⁹ aialib⁹ venenū hn̄tib⁹ ē

sria. Tpa pluuiosa nocet auib⁹ sicca ꝟo piscib⁹
¶ Item hic qdam incipiunt libꝛ octauum.
Sequunt aucto.v.li.Arſ.de aialibus.
Apes invere ꝛ antumno mellificāt.ſ; mel ꝟnale melius est ꝛ mundius ꝛ dulcius
Natura dat vnicuiq; qd sibi ꝯueniens est
Ceruus eiicit cornua sua vbi graue ē ea iuenire
Vñ dr̃ i ꝓuerbio vadꝰ vbi ceru⁹ eiicit cornua sua
Ceruus eiectꝭ cornib; timet lupos/ ꝛ ido d die latet.ꝛ de nocte vadit ad pascua.
Melius est mel ex cera noua q̃ ex cera veteri
Mel bonum simile est auro.
Cibus apũ est mel tpe necessitatis
Vl'r masc'li ſt fortiores feis nisi ĩ vrso ꝛ leopdo
Mulier est maioris ꝯpassionis ꝛ pietatis q̃ vir sed est maioris inuidie/ et diligit lites ac maligniorē ꝛ de facili decipit. (mulier ꝛ equa.
Nulla feia post impgnatiões appetit coitũ nisi
Causa masculi est digestio semis.causa vero femine indigestio eiusdem
In coeuntibus voces mutant
Grues rectores habent qui ceteris dormientibus excubant capite leuato.
Mortuo delphino mlti de spē delphinũ ꝯcur=

rũt ꝛ deferũt eũ in ꝓfundũ maris ꝛ sepeliũt eũ cauentes ne a piscibus comedatur.
Apes hñt regẽ q̃ nõ exit alueolũ nisi cũ omib⁹ apib⁹ ꝛ cũ fatigat rex apũ volatu ipm fert tota turba apũ suo. Itẽ hic q̃dã incipiunt.ix.librum
Sequunt aucto.vi.libri Ari.de aialibus.
G ñatio filioꝝ ñ ẽ ꝯueiẽs nisi p⁹ t'a lustra ã=marẽs mltũ futuẽtes cito senescũt (noꝝ.i.xv.ã.
Impregnatio accidit mlieribus naturalit post menstruum nõ aliter
Nota Femie post ptũ nõ crescũt ꝛ cũ hoc fiũt vetule.
Mulierib⁹ tpe coitus crescit dolor magnus
Mẽstruũ in mulierib; cessat post.xl.ãnos.i aliq̃bus aũt manet vsq; ad q̃nquaginta ãnos
Sequunt aucto.vii.li.de aiali.Ari.
Vne qd h; cãs easdẽ h; eadẽ accñtia
Ocli qñ rspiciũt res albas ꝛ lucidas lachrimat
Mlier dolorosa ꝛ ifirma si ipgnat fetũ corrũpit
mliers lactãtes ñ mẽstruãt l' modicũ mẽstruãt
Sequunt aucto.viii.li.Ari.de aialibus
E rõe bõi auctori est sp iudicar sermões dicentis Debem⁹ ispicere formas ꝛ dele=ctari i artifice q̃ eas fecit Magi ꝯcupisci mus scire aliq̃d modicũ de reb⁹ honorabilib⁹ ꝛ

altissimis lz pbabilr illd n sciam⁹ q̄z scire mltū de rebz p certitudinē min⁹ nobilibz z viliorbz.
In q̄libet gn̄e rer nccē ē p̄us ↄsiderare coia se orsum z postea ppriū vniuscuiusq̄z illi⁹ gn̄is.
Natura ē sicut motor ad ↄplementū rer
Natura cuiuslibet rei est rei ad quā ē p̄parata.
Nullum ens naturaliter natū est ociose. Unde in omnibus animalibus est res nobilis
Creatio corporis z mēbror est pter aiam.

Sequūt aucto.ix.li.Ari.de aiali. (siccū

Ricipia elemtor sīt calid frigid hūidū z
Calid frigid hūidū z siccū sīt cāe vite z mortꝫ sō ni z vigilie iuuētutꝫ z senectutꝫ saītatꝫ z egritudiꝫ
Corpa dura qn̄ calescūt magꝫ calescūt q̄z corpa mollia vel hūida
Ignis īfrigidari nō pōt
Instrumētū sēsus tact⁹ est caro: dicit tn̄ postea q̄ īstrumentū tact⁹ nō ē caro sꝫ aliq̄d īfra carnē vt īfra dictū ē de aīa. Pricipiū sēs⁹ ī aīalibz est in corde. Sensus tactus z gustus ↄtinui sunt in corde/ tres v̄o residui sunt in capite.
Oē aīal hn̄s sanguinē habet cerebrum
Hō in sua ↄpatiōe corpis hꝫ maius cerebrū et caput aliis aīalibus. Creatio cranee est pter custodiā cerebri. Creatio ligue est

ad sermocinandum z ad gustandum humores.
Medulla ē supfluitas cibi z sanguis ex q̄ cibāt
ossa z spūs aialiū z ꝓpter hoc retenta int ossa.
Aial multe pinguedis cito senescit z pax gñat
Cerebx ē valde frigidū z magꝭ oib⁹ mēbrꝭ z ꝯri
um ei⁹ ē calor cordis q2 nō pōt eē aliqđ mēbx ꝟ
aliqua ꝯplexiōe p se sine altius ꝯrietate z ideo i
geniatū ē nat̄e ponere cerebx i oppoito cordis
¶ Sequunt aucto. x. libri de aīalibus.
Bi possibile ē eē vna3 radicē melius est eē
vnum principium q̄ȝ multa
Natura nō facit nisi q̄ melius est z perfecti⁹ ex
rebus possibilibus.
Calor natalis regit corp⁹ aīal vt ꝑnceps regnū
Hō solū r̄cipit tit̄latōꝫ q2 coreū ei⁹ valđ teñe ē
Oē aial cornutū car3 dētib⁹ i supiori mādibula
Natura nō dat mēbra vigori ꝯueniētia nisi aia-
lib⁹ idigētib⁹ illis vt aq̄le vngues cornua ceruis
Feie ceruox nec dētes supiores nec cornua hn̄t
Cornua sūt curua ꝑpt vigorē z iuuamen
Aues loco dētium hn̄t. rostrum
Principiū vite z ois motus z sensus est a corde
Uene trāsiūt p oia mēbra corpis s3 ñ trāsiūt p
ip3 cor q̄ ip3 ē ꝑncipiū venax. Sāguis nō venit

ab alio loco q̄ a corde qꝛ ip̄z ē fōs ꝛ origo sāguinis ꝛ ē p̄ncipiū mēbroꝝ recipiētiū sāguinē. In sāguinē hn̄tibꝰ ē epar sicut cor:n̄ tn̄ epar ē p̄ncipiū cordis totiꝰ nec sāguis vel venaꝝ q̄ vene trāsiunt p ipm epar ꝙ iñ nō oriūt. Cor solū int̄ oīa mēbra int̄iora n̄ p̄t pati dolorē. Aial maior̄ cordis ē natural̄r timidū sicut lepꝰ qꝛ calor tal̄ aīalis nō pōt totū naturalit̄ cor suū implere et ide est debilior vnde ꝛ accidit ei timor.
In nullo mēbro ē sāguis ex venā p̄ter q̄ i corde
In hoīe cor declinat ad sinistrā p̄tē cū in cet̄is aīalibus est in medio pectoris
Cor et cerebꝝ multa indigēt custodia qꝛ ī eis ē p̄ncipium vite. Cerebꝝ ē mēbꝝ diuinū in quo ē operatio sensus ꝛ intellectus
Epar est in aīali ad coquendū ꝛ digerendum
Pulmo est instrumentū anhelitus.
Pulmo ē poitꝰ iux̄ cor ꝛ ē moll̄ leuis ꝯcauꝰ spōgiosus ꝛ spūosus. Splen ē quasi epar ipuꝝ.
Splen est in aīalibꝰ accn̄tal̄r ꝛ non de nccitate qꝛ simile est superfluitati
Dolor renū difficilis est homini a natura
Ren dexter minoris ē piguedinis q̄ sinister.
Ren dexter altior ē sinistro.

Aues nō mingūt nec hñt vesicā qꝛ paꝝ bibunt ꝛ
qđ superest hoc transit in plumas. Siſr nec pi=
sces qꝛ qđ supest trāsit ī squamas (venaꝝ
Sudoꝛ ñ fit nisi qñ calefit corpus ꝛ apiunt pori
¶ Sequunt aucto.xi.vel scđm aliquos.xiiii. li.
Aristo.de aialibus.
Odica alteratio in mēbro pncipali facit
multā alťatione ī toto corpe (ꝛ vrine
In aialibus ppter timoꝛē accidit effusio vētris
Aialibus natantibꝰ natura posuit coreū int di=
gitos pedum aliis vero nō
Ale vespťilionū sūt mēbrales ꝛ sūt de coreo et ī
Auibꝰ piscātibꝰ collū ē sicut arūdo (distincte
Delphines non habent fel
Natura vtit q̄busdā superfluis ad iuuamentū
Carētia fellis est cā boni coloꝛis.
Cā ventris est ppter cibum vt digerat
Manꝰ nō est vnū instrumētū vel vnū oꝛganū: sꝫ
multa qꝛ p eas hō plus pōt habere q̄ꝫ p cetera.
Vigoꝛ pollicis ē equalis vigori oīm digitoꝝ
Opatio manuū ē recipe ꝛ accipe pedū ꝟo sustē
tare ꝛ fugere Hō ꝟo nō hꝫ caudā nec vllū
aialiū qđ hꝫ anchas: hō ꝟo nō hꝫ anchas
Quadrupedia stati se erigūt hō ꝟo ñ ppt pōdꝰ

capitis qꝛ hō ē maioꝛ ⁊ pōderosioꝛ i supiorib⁹.
Uirga virilis crescit ⁊ diminuit absq̧ lesiōe sui
int omnia alia membra.

¶ Sequunt aucto·xii·de aialibus.

Ausevite in rebꝫ sūt finis foꝛa mația ⁊ ef
ficiens. Infinitū natura respuit. Hō q̄ piguis
ē raro gñat. Spma ē superfluū nutrimti
Spma feie nō ē ꝯueniēs gñationi
Fet⁹ nō fit ex ꝑmixtiōe duoꝝ spermatū. Uñ ēt
mlier īpgnat sñ emissiōe spmatꝫ ⁊ sñ delcātiōe.
Uñ mlier ē ꝯueniēs gñatiōi scd̄m naturā men
strui ⁊ scd̄ꝫ naturā spermatꝫ qd̄ ipa emittit i co
itu ꝑpt delctātionē qd̄ ē humidū/nō aūt ē vere
sperma. Uñ nec oībus mulieribꝫ ꝯcipientibus
accidit eiicere sperma. Spma nō ē mația
gñati sꝫ est motoꝛ ⁊ foꝛa. Uñ ñ p̄t dici q̧
spma sit ꝑs ꝯcepti sicut ñ p̄t dici q̧ carpētari⁹
sit ꝑs mație lignee. Mas ē scd̄m diffiniti
onē q̄ pōt gñare i alio/feia vo q̄ pōt gñare in se
vel poti⁹ q̄ gñat ab alio Uir dat p̄ncipiū
mot⁹ ⁊ foꝛmā gñato sꝫ feia dat coꝛpus ⁊ mațiā
Castratū coꝛpus nō solum offert deo sed etiaꝫ
aīmus et sic paꝝ differt a femina
Qñ abscidūt testicli castratꝫ tūc ꝯhūt vie spma

tis et ppe aial castratu n e aptu natu facere filiu
¶ Sequunt aucto.xiii.de aialibus
Perfecti aial e qd naturalit e maior calliditat et humiditat. Aia nobilior e corpe et aiatu iaiato viuu mortuo et ens no ente.
Aia nutritiua e i cocepto seie i potia sz n e in eo acta simplr aia sensitiua g impossibile est q aia sensitiua et nutritiua nutrient nos ab extrisecoet tali modo solus intellectus est in nobis ab extrinseco quia ipse solus est diuinus
Cu sperma emittit exit qda spus vel vet q est virtus pncipalis aime et est separatus a corpore
Calor aialis et solis est in spermate et in qualibet superfluitate nature
Calor naturalis no e ignis nec igneus q calor naturalis gnat aialia ignis csumit ea
Corp aialis est ex feia anima ex mare
Aia e sbna et forma sbnalis corporis.
Femina et mas occasionatus
Cu ho fuerit mlti coit debilitat eius visus
Caput creat in gnatione post creatione cordis
Natura est vt rectificator siue rector
Genus multor semp est scibile
Possibile e q mula impregnet sz no gnat pmu

raro visum est in tempore preterito
Embrio pmo viuit vita plante dein̄ vita aialis. et postea vita hominis
Sequunt̄ aucto.xiiii.de aiali
Quantū natura diminuit in multitudine tantum augmentat in magnitudine
Ars eicit superfluū a suo corpe sil'r z natura
Oē qd facit natura est scd̄m ordinē.
Natura hūidi ē ꝯuenientior gn̄atiōi q̄ȝ aridi
Primū qd gn̄at̄ p̄ aliis mēbris est cor
Aial pui corporis z multi coitus ē multoꝝ humoꝝ qꝛ nutrimentū crescit in sperma.
Arbores q̄ multū fructificant cito desiccant̄ qꝛ cibus eorum crescit in semen
Oua nō ꝯueniūt ꝯceptui sine semine maris
Oua auium duos hn̄t colores.s. albū z rubeuȝ
Oua piscium vnum tm̄ (vel ꝯsimilē.
Principiū gn̄atiōis pulli est ex albo oui. qꝛ p̄ncipiū aie ex calido cibus aūt est ex vitello.
Natura posuit auibꝫ cibū in ouo.s.vitellū quēadmodū aialibus lac in mamillis.
Gn̄atio aialiū ex sua spē est diuersa
Qd in aialibus magis est intelligenti⁹ magis hꝫ sollicitudines circa filios

Nō ē ꝯsuetudis q̄ mares sint solliciti circa filii
(os s3 feie
¶ Sequūt aucto.xv.de aīali
Atura dat īstrumentū ⁊ opatiōe3 sīl' q̄: vi
sus sine oculo eē nō pōt nec oculus sine visu.
Sol facit estatē ⁊ hyemē oi āno. (tionē lūe
Spacia īpgnatiōis ⁊ vite aīaliū st̄ scdm̄ reuolu
Viri multoꝝ piloꝝ apd̄ coxas i pte iferiori sūt
Cib3 n̄ ē nisi dulce ⁊ valde digestū (m'ti coit⁹
Quicq̄d modicum ē cito digerit
Mat̄ia qua fit gn̄atio est eadem cum materia
qua cibat̄ generatio (est principale.
Si hō h3 simul mēbꝝ maris ⁊ mulier3 vnū illoꝝ
Mulier super oēs feias diligit coitum valde
In hoib3 citius formant̄ mares in vētre q̄3 mu-
lieres q: feia est ꝯtraria mari naturalit̄.
Aialia magni corpis vnū gn̄ant filiū tm̄. Par-
ui ꝯo corpis multos q: i magnis cib⁹ trāsit ad
nutrimentum corpis ⁊ ideo modicū spermatis
manet in eis. Ex vno coitu spermatizātis
multū: cū spma diuidit̄ gn̄ant̄ multi filii.
Mēstruū m'lier3 mag3 accidit in diminutōe lūe
q: illi dies sūt frigidiores aliis dieb⁹ mēsis ꝑpt̄
diminutiōe3 lūe. Feie d̄biliores sūt marib3 q: fri
gidior3 sūt nat̄e. In aialib3 gn̄antib3 m'tos fi-

lios pl⁹ accidit mēstruositas ⁊ maxie i maribꝫ.
¶ Sequunt aucto.xvi.de aialib⁹
e Mbrio i pͥma sua gñatōe viuit vita silī vi te plāte. Pili decaluati nō redeūt/folia ꝟo arboꝝ ⁊ plume auiū redeūt q² caluices ē ꝓpter mutatione etatꝫ ⁊ defectū humidi radical' q̄.ir= reuocabilis ē casus ꝟo folioꝝ ⁊ plume ē ꝓpt mu tatione tēpoꝝ quoꝝ redit⁹ est circularis.
Hoīes tm̄ caluescūt ⁊ nō aialia/ q² hō hꝫ de ce= rebro valde multū ⁊ humidum
Hō tm̄ caluescit in anteriori parte capitis q² il lic est cerebꝝ valde multum
Nō fluūt folia de arboribꝫ i q̄b⁹ ē hūor piguis
In aialibꝫ color piloꝝ ē scd̄m colorē cutꝫ i hoīe ꝟo ñ: q² q̄d hoīes hñt coreū valde albū ⁊ nigros crines cui⁹ cā ē q² cutꝫ hoīs ē valde tenuis r̄spe ctu alioꝝ aialiū ⁊ iō nō mutāt matiā piloꝝ
Aialia comedētia dulces cibos diuersificāt in colorib⁹. Multa aialia i īfirmitate mutāt colo rem ⁊ iō coruus visus est albus ⁊ passer albus.
Digestio fit ex calore. Oculus eminens ⁊ extēsus nō bñ videt a remotꝫ sꝫ ocul⁹ ꝓfund⁹ bñ videt a remota q² ei⁹ visus ñ didit nec ꝯsumit.
Acumē ⁊ boitas sēsus distiguit duob⁹ modis vꝫ

in sētiēdo remote vel distiguēdo drās astroꝝ
Sōnꝰ vr̄ eē mediū inƚ eē ꝛ nō eē inƚ viuere ꝛ nō vi
uere. Puberes plꝰ delectāƚ i coitu q̄ȝ ceƚa etas
ꝛ q̄ȝto plus assuescūt tāto plus appetūt.
Cerebꝝ est magꝭ frigidū q̄ȝ totū corpus

¶ Sequunƚ aucto. de sbña orbis et lune.

Id qđ ɔpositū ē ex se ɔpositū ē ex dua
bus naturis. s. recipiente motū ꝛ agēte motum
In diuiduis sbñe duplex ē trāsmutatio. Una ē
sbñalis q̄ trāsmutat ea nōie ꝛ diffinitiōe q̄ trās=
mutatiōe dr̄ gñatio vel corruptio. Alia ē trans
mutatio accñtalis q̄ nec trāsmutat ea nomie et
diffinitōne: sȝ tm̄ scđm dispōes accñtales q̄ sūt
qualitas q̄ȝtitas ꝛ sic de aliis
Qđ impossibile est fieri non potest.
Impossibile ē vnū sbm̄ plēs q̄ȝ vnā formā hr̄e
Maƚia sbñaƚ p posse ꝛ hoc ē qđ r̄cipit oēs forās
Uñ maƚia nihil ē i actu nec est ꝛ aliquā formā i
sui naturā includēs sed dūtaxat est in potentia
ad recipiendū om̄s formas.
Forme naturales diuiduƚ diuisione maƚie
Diuisio nō ɔpetit sbñe nisi vt hȝ q̄ȝtitatē.
Dimensiōes inƚminate p̄cedūt formā in maƚia.
sȝ dimēsiōes ƚmiate sequunƚ formā in maƚia

Oē qđ adueīt ēti ī actu ē accñs. Oē qđ substat in rōne substātis p̄mi substat in rōne matīe
Impossibile ē formā cē sine matia ꝛ ñ ecōuerso
Matia nō recipit diuersas formas nisi qꝛ p̄us recipit dimēsiones intminatas
Aia celi ꝯiūgit celi cē. s. scđm opatiōez ꝛ motū
In celestib⁹ idē ē efficiēs motū ꝛ finis motus
Impossibile ē illud vt qđ de se ē corruptibile recipiat eternitatē ab alio
Matia celi est aliqđ exñs in actu et nō in poña ꝛ ideo dignius dr̄ subiectum q̄ȝ materia
Finis significat agens significatiōe necessaria sicut motus significat ipsum mouens
Quicq̄d ꝯueīt celestib⁹ ī istꝫ īferiorib⁹ hoc ꝯuenit eis pure ꝛ equoce vł analogice scđm p̄⁹ ꝛ posterius. Trāsmutatio arguit matiā opatio vero formā. Prim⁹ motor dat oib⁹ entib⁹ cē ꝛ viuere
Virt⁹ infinita est duplex. s. infinita in vigore īfinita in duratione. Virt⁹ mouens celū est infinita duratiōe nō aūt in vigore.

¶ Sequunť aucto. libri causaꝝ

is cā p̄maria pl⁹ īfluit cātū suū q̄ȝ scđaria
Quicq̄d pōt cā scđa p̄t ꝛ cā p̄ma nobiliori ꝛ altiori tñ mō. Quicq̄d est cā cāe etiā est cā causati

Ois aia nobilis hȝ tres opatiões: qꝛ i ea ē opa-
tio intellectualis ꝛ diuina. Prima cā ē sꝑ cā
oīm narratõe. Cause scđe illuminant a luie pme
cause. Intelligētia ē sbña q̄ nō diuidit
Ois itelligētia fixa ē essentia ꝑpter bonitatem
purā q̄ ē cā pma. vñ cā pma ē pura bonitas.
Prima cā nō hȝ aliqđ eliachim. i. matiale sȝ oīs
intelligētia ꝛ anima hȝ eliachim. Ois intelligē
tia plena ē formis. i. speciebus intelligibilibus.
Quāto aliqs ē ꝑpinquiꝰ pme cāe tāto ē siplicíꝰ
Quicqđ recipit ab alio rcipit ꝑ modū rei acci-
piētis ꝛ ñ recepte. Ois vtꝰ vnita fortioꝛ ē seipa
dispsa. Cā pma regit oēs res creatas pter hoc
qđ ꝯmiscet cū eis. Cā pma ifluit bōitatē suam
oibȝ rebȝ vno influxu. sed nō recipit illā boitatē
equalit sed scđm capacitatem nature
Causa pma est diues per seipsam.
Cā pma est sup oē nomen quod noīnari potest
Ois itelligētia diuina facit res ꝑ hoc qđ est in-
telligētia ꝛ regit eas ꝑ hoc ꝙ ipa est diuina. vñ
habemꝰ ꝙ regere est diuinū.
Cā pma existit in oibꝰ rebꝰ scđm dispōnem vnā
sȝ oia non ꝯsistunt in pma cā scđm dispositiōeȝ
vnam: sed scđm multas

Oia bonũ appetũt. Cogitõ finis vtil' ẽ i actu. Unusqsq; qd cognoscit bñ iudicat
Nihil differt etate puer. ⁊ moribus puerilis.
Bonũ de q̃to cõius tanto diuinius.
Cõsocii ꝓpe igrãtie ãmirãt oẽs. Sermoẽs inq̃ rẽdi st scdm matiã de qua st. In ifortũiis ꝟtꝰ re fulget. Duobz exñtibz amici scm est ꝓhonorare ꝟitatẽ q̃uis scdm statiũ iustũ sit hõrare amicũ
Honor magis ẽ i honorãte q̃ i honorato.
Felicitas ẽ ꝑfectio aĩe scdm ꝟtutẽ ꝑfectã sicut vna yrũdo ñ facit ver: nec vna dies calida estatẽ sic nec vna dies vl' modicũ tp̃s facit hoĩez felicẽ
Principia maxime valẽt ad subsequentia.
Principium plus est q̃ dimidiũ totius.
Bona aĩe maxĩa sũt bona. Oia ꝟa ꝟo ꝯsonant
Unicuiq; delectabile est istud qd amat.
Melior est vsus rei q̃ possessio
Impossibile est indigentem operari bona.
Nõ oĩno felix ẽ q̃ spẽ turpissimus est ⁊ sine ꝓle.
Felix est sine vituperio sicut tetrogonus.
Finẽ laudamꝰ sz ea que sũt ad finẽ honoramus
Felicitas est premium virtutis
Felix nõ differt a misero nisi ꝑ dimidiũ vite.
Nullus est bonus vel malus per sonum

Aucto. 2. li. ethicor

Ratio semper deprecat ad optima

Sequunt aucto. 2. li. ethicor

Ex actibus multū iteratis fit habitus

Nō par differt sic vel sic. i. bene vel male puer in iuuētute assuesci immo multum.

In obscuris oportet uti apertis testimoniis.

Exercitium temperatū ꝯseruat sanitatem

Fortiter comedere facit fortiter laborare.

Circa voluptates et tristitias est virtus moralis

Medicine fiunt per contrarium

Circa difficilia semper est ars et virtus

Tria sūt in aīa. possessiōes potētie et habitus seu virtus.

Passio nō ē virtus quia scd̄m passionē nec laudamur nec vituperamur. Virtus nō ē potētia quia potētes sumus per naturā. Virtus ē habitus qui hn̄tem se perficit et opus eius laudabile reddit.

Omnis virtus ꝯsistit in medio. s. inter defectū et excessū

Virtus certior est et melior omni arte

Malū est facile bonum autē difficile.

Nō est facile attingere mediū sed difficile

Virtus ē habitus electus in mēte ꝯsistēs quo ad nos declarata rōe et vt vtique sapiens determinabit.

Operatiōes sunt circa singularia.

Difficile ē aliquē eē bonum. i. studiosum.

Medium in omnibus rebus est laudabile.
¶ Sequunt͂ aucto.iii.libri ethicoꝝ
Elius ē mori q̄ꝫ facere ꝯ bonum v̄tutis
Ignorantia excusat peccatum.
Cōsiliū nō est de fine sꝫ de his q̄ sunt ad finem.
Qd p̄mū ē i itētiōe hoc dꝫ eē vltimū i executōe
Homo ē p̄ncipiū suaꝝ opationū.
Boaū voluntariū est qd simplicit͂ est bonum
Bonus singula recte iudicat
Nullus est bonꝰ vel beatus nisi volens
Nos sūꝰ dn̄i nr̄aꝝ opatōm a p̄ncipio vsꝫ ad fīēꝫ
Qualis vnusq̄sq̄ꝫ ē talis videt͂ sibi eē finis
Terribilissimū oīm terribiliū est mors
Fortitudo est aggressio terribiliū vbi mors imi net propter bonum saluandum
In repentinis cognoscitur habitus
Desideriū pueri oꝫ esse scd̄m p̄ceptū doctoris.
In naturalibus desideriis pauci peccāt
Aus ꝛ grāꝫ actio debet͂ dāti ꝛ n̄ accpiēti
Maior v̄tꝰ ē bona opari q̄ꝫ t͂pia n̄ opari.
Virtuosus bene vtitur quibuscunq̄ꝫ.
Dare ꝛ nō accipere est liberalitas.
Pulcritudo semꝑ est in magno corꝑe. Vn̄ pui formosi dici possunt nō aūt pulchri

Maximum bonoꝝ exteriorum est honor
Prauus honore non est dignus
Honor est premium virtutis
Scđm virtutem solus bonus est honorandus·
Uirtuti perfecte non fit condignus honor
Non irasci in quibus oꝫ insipientis est
Iniuriātē sustiere ꝛ seruilē siue familiarē despi
cere seruile ē· Malum seipsum destruit·
Malum si integre fuerit importabile erit·
Qualꝫvnusq̄sqꝫ ē tl'ia dicit·tl'ia opaꝫ ꝛ talꝫ viuit
Omne mendacium est fugiendum
Uerum bonum est laudabile·
Uerax laudādus est·mēdax aūt vituperandus
Jactator maxime est vituperandus·
Requies ꝛ ludus in vita videnꝫ esse necessaria·
Uerecundia est timor ingloriationis.
Uerecūdia n̄ ꝯueit oī etati sꝫ iuuenili·vn̄ iuue=
nes verecūdos laudamꝰ·senē aūt v̄ecundū vitu
peramꝰ qꝛ senes caueat id de q̄ v̄ecundabiꝫ·
¶ Sequunꝫ aucto·v·li·ethicoꝝ Arꝭ·
Jvnū oppositoꝝ dr̄ mltꝭ mois ꝛ reliquū
Que sipl'r sūt bona hoīb⁹ ꝓ his orāt ꝛ illa q̄rūt
Preclarissima virtutum est iustitia/neqꝫ hespe
rus neqꝫ lucifer ita mirabilis sicut iustitia·

Principatus virum ostendit.
Pessim⁹ ē ille q̄ n̄ solū vtiť malicia ad se ƺ etiā ad alios Optimus est ille q̄ nō solum vtiť bonitate.i.ꝟtute ad se sed etiam ad alios
Duplex est iustitia.s.totalis ⁊ ꝑtialis.
Partialis ē duplex.s.ꝯmutatiua ⁊ distributiā.
Cōmutatiā ē duplex.s.volūtaria ⁊ n̄ volūtaria
Nōvolūtaria ē duplex.s.occľta ⁊ maīfesta.occľ ta vt furtū adulteriū.manifesta vt vīcula ꝟbera
Minus malū ē mag꞉ eligibile maiori malo
Ubicūq꞉ repiť mag꞉ ⁊ minus ibi repiť mediūƺ
Opƺ te familiari illi q̄ bn̄ fecit (equale
Denarius ē mēsura oīm reꝝ q꞉ ē fideiussor nr̄ i oī aduersitate vel nccītate ꝑ qualibƺ re qua idi- (gemus.
Primū īstitutū debet custodiri.
Princeps debet custodire iustū. Duplex est ius.s.legale ⁊ naťale. naťale ē qđ apđ oēs hƺ eā dem poñam. Legale aūt īstitutū est a lege
Sacrificare dīis simpľr est naturale ƺ sacrifica re hoc vel hoc isti vel isti ad placitum.
Lex prohibet seipm inťficere
Nullus ꝓpe pōt sibiipsi iniuriā facere
❡ Sequunť aucto.vi.ethicorum.
On sufficit ad sciam alicui⁹ ꝙ sciať in vni

uersali ⁊ ꝯfuse: sꝫ oꝫ scire deṫminate ⁊ distincte
Omis cognitio fit scḋm siḃtudinē
Cōsiliū dꝫ esse de his q̄ pn̄t se aliter hr̄e.
Cōsiliū n̄ debet esse de p̄titis sꝫ de futurꝭ q2 qḋ factū est nō p̄t eē nō factū. Vn̄ dt Agaton. Genitū facere nō genitū hoc solo p̄uatur deus.
Verbum bonum est intellectus
Quinqꝫ sunt in aia quibus veꝝ dicit̄ scꝫ ars scia sapientia/intellectus/⁊ prudentia.
Scia ē de his q̄ nō pn̄t se alit̄ habere.i.de eṫnis
Ois doctrina est ex p̄cognitꝭ vel de p̄cognitis.
Ars ē rctā rō reꝝ factibiliū. Prudētia ē rcā rō agibiliū Sapiētia ē cognitio reꝝ diuinaꝝ hn̄s caput inter om̄es alias scientias
Sapiētia est certissima oim aliaꝝ sciaꝝ
Juuenes nō pn̄t esse prudentes q2 prudentia ꝑ reqrit expientiam que indiget tp̄e.
Multitudo tp̄is facit expientiam.
Ad principia non est ratio
Cōsiliata oꝫ opari velocit̄. ꝯsiliari aūt tarde
Impossibile est prudentē.i.sapientē nō eē bonū
Hn̄s vnam virtutem habet omnes
¶ Sequunt̄ aucto.vii.ethi.
icut bestie nec malitia nec vt9 att̄buit̄ ꝑ=

pꝛie sic nec deo: sȝ deo honorabili⁹ aliq̄d virtute
bestie ꝟo aliq̄d genus malicie·s·bestialitas
Hoīes dñr fieri dii ꝓpꝛ ꝟtutū excellētias.
Hō prauus deterioꝛ est bestia·
Difficile ē resistere cōsuetudī q2 assimilat nate.
facili⁹ tñ ē trāsmutare ꝯsuetudinē q̄ȝ naturam.
Consuetudo est altera natura
Fama quā oēs famāt oīno nō deꝑdit
Nō solū oꝛ veꝝ dicere sȝ ⁊ cām falsi assignare
Delcātioni itellectuali nō ē admixta tristitia
Oꝑationes bestie praue sūt ex natura sȝ oꝑatōnes prauoꝝ hoīm ex ꝯsuetudine
Hō sꝑ indiget aliqua delcātiōe quasi quadā recreatōe ꝓpꝛ multos labores q̄ sibi occurrunt
Maioꝛ ē delectatio in q̄ete q̄ȝ in motu
Deus sꝑ simplici ⁊ vna gaudet delectatione
Felicitatē superexcellens impetit fortuna.

¶ Sequunt aucto·viii·libri ethicoꝝ Ari·

Nullus eligere debet viuere sine aīcis hn̄s reliqua bona· Quāto maior est fortuna tāto minor est secura. Duo simul viuētes itelligere ⁊ agere sūt potiores q̄ȝ vnus
In infortuniis refugiendū est ad amicos
Ois hō oīm hoīm naturalit est amicus·

Gñantis ad gñatũ naturalr̃ est amicicia·
Hoies eiusđ gẽtꝭ naturalr̃ plus sũt aĩci q̃ꝫ alii
Simile diligit sibi siľ́e vei ẽ ꝑ se nõ ꝑ accñs
Amicicia ẽ beniuolẽtia mutua nõ latẽs ꝯpassis·
Tripliciť fit amicicia·s·ꝓpter bonũ vtile: bonũ delectabile ⁊ ꝓpť bonũ honestũ·Amicicia ꝓpť bonũ vtile maxime videť in senibus esse·qꝛ tales nõ curãt delcãbile sꝫ tm̃ vtile·Amicicia ꝓpť bonum delectabile iuuenũ ẽ· Amicicia ꝓpť bonũ ꝑmanens stabilis· Nulli seiuicẽ cognoscũt nisi mensurã simul salis ꝯsumant
Sola amicicia bonoꝝ hõestoꝝ ẽ ĩ trãsmutabiľ·
Non est facile alicui credere de amico q̃ multo tꝑe ꝓbatus est ab ipso ⁊ nũq̃ꝫ sibi iiuste fecit·
Loci distãtia nõ seꝑat amiciciã sed operatiõeꝫ
Natura maxie triste fugit ⁊ appetit delctãbile
Mutua colloquia sunt factiua amicicie·
Perfctã aĩcicia ñ ẽ nisi ad vnũ qꝛ qđ ẽ suꝑabũdans ⁊ ꝑfectũ nõ p̃t fieri ad plures nisi ad vnũ·
Unusquisq̃ꝫ sibiipsi maxime vult bonũ·
Amicorum omnia sunt cõia
Pessimum est contrarium optimo·
Regnũ ẽ optĩa policia· Malꝰ rex tyrãnꝰ diciť
Rex dꝫ se hr̃e ad subditos sicut pastoꝛ ad oues

Pat̃ tria bn̄ficia dat. ē ei cā eēndi gn̄ando ꝛ cā discipline īformādo. ꝛ cā nutriendi educādo
In qb⁹ nihil ē cōe i his nec ē iusticia nec amici-
Seruus est organū aiatum. (cia
Dn̄i ad seruū nō ē aicicia scʒ ꝙ seru⁹ ē sibi dis-
silis. Parētes amāt filios suos vt alqd exn̄s sui
Parētes plus amant filios q̄ ecōuerso. qꝛ ma
gis sciunt ꝑentes ꝙ nati sunt ex eis q̄ filii.
Matres plus diligūt pueros q̄ pr̄es: qꝛ certio
res sunt de eis ꝛ pr̄es hn̄t labores circa eos
Maioribꝰ dat̃ honor/minoribꝫ x̄o ꝛ indigētibꝫ
lucꝝ qꝛ honor ē retributio x̄tutis ꝛ bn̄ficii.
Lucꝝ est auxiliū indigentis.
Retributio dʒ eē possibil' nō ꝯdigna vt pʒ de deo
ꝛ ꝑentibꝫ qbꝫ nō possum⁹ equale reddere
Pater pōt abnegare filio ꝛ nō ecōuerso.
¶ Sequunt̃ aucto.ix.li.ethicoꝝ
Agistr̄ diis ꝛ ꝑentib⁹ nō reddit̃ equalens
Magis ē mutuū dare cui qs dʒ q̄ amicis dare
Amicī exn̄tib⁹ ꝑpter bonū vtile ꝛ delectabile il
lis cessantibꝫ cessat et amicicia. (sā monetā
Qui fingit se amicū ꝛ n̄ ē peior ē illo q facit fal-
Quāto malicia est circa meli⁹ tanto ipa ē peior
Silis sili ē aic⁹: ꝛ ideo bon⁹ malū amare nō ꝑt

Magis tenemur amicis largiri bona q̄ʒ extneis
Amicabilia q̄ sūt ad alteꝝ. veniūt ex amicabili
bus q̄ sunt ad seip̄m. Vn̄ vnusq̄sq̄ʒ ē sibi maxīe
amicus. Amicus debet se hr̄e ad amicum sicut
ad seip̄m q2 amicus est alter ipse
Prauus nō ē amabilis ad seip̄m neq̄ʒ ad alios
Beniuolētia nō ē amicitia ē tn̄ p̄ncipiū ipsius.
Ex beniuolentia diuturna fit amicicia
Concordia ad amiciciam ptinet.
Bn̄factores p9amāt bn̄ficiatos q̄ʒ amet̄ ab eis
Omis artifex pl9 diligit op9 suū q̄ʒ q2 diligatur
ab ope/ vt patʒ de pentibus respectu filiorum.
Qd̄ cū magno labore acquirit̄ mag/ diligit̄: vt
pʒ de hoīb3 q̄rētib3 pecuniā ex labore ꝓprio
Amicus dʒ se hr̄e ad amicū sicut genu ad tibiā
Quēadmodū citas ⁊ alia ꝯgregatio vr̄ eē p̄nci
palissimū suiip̄i9: sic ⁊ hō. s3 p̄ncipalissim ī hoīe
ē itellcūs: g̊ hō maxīe videt̄ eē su9 itellcūs. Ex p̄
dcō hēm9 q2 ois denoīatō dʒ fieri a p̄ncipaliori
Homo est animal politicū aptū natuʒ cōicare
suum ꝯceptum siue ꝯuenire
Amicicia est maxime bonoꝝ exterioꝝ
Melius est cū amicis ⁊ p̄cipue cū bonis q̄ʒ ex=
neis quibuscūq̄ʒ aliis commorari.

Felix honestis idiget. Solitaria difficilis ē vit a
Virtuosoꝝ beatissima ē vita
Pñtia amicoꝝ ē delectabilis tā in bonis fort u
nis ꝙ̄ in aliis.s.malis. in malis qꝛ tristati alleu i
antur amicis ꝯdolentibus ipsis. in bonis qꝛ d e
lectabile est cōuersari cū amico.
Amicus est ꝯsolatio amici visione ꝛ sermone
In omibus opꝫ imitari meliores .
Amicitia bonoꝝ coaugeť bonis colloqͥs ꝛ ope
ribus quibus ipsi vtunť. Vñ a bonis bona fiuut

Sequunť aucto.x.libri ethicoꝝ Arꝭ.

In actibꝫ humanis minus crediť sermōi-
bus ꝙ̄ operibꝫ Qñ sermones dissonāt opi
bus sensibilibus tunc cōtēnuntur
Ex quibus res generanť in hec resoluunť.
Omis ꝟtus in corpore exñs fatigabilis est.
Quedā delectāt q̄ postmodū nō delectāt
Unusqͥsqꝫ maxie opatur i illo qđ maxie diligit
Delectatio tenet operantē in opere.
Opatio delctābilior mi⁹delctābilē expellit. vñ
amātes fistulas ñ pñt intēdere sermonibus
Nō potētes ꝯtiue laborare reqͥe idigēt (tate
Phia hꝫ delcātōes āmirabiles puritate ꝛ firi-
Ultia felicitas hois ꝯsistit in optima opatiōe.

Optime potentie sunt respectu optimi subiecti.
Speculatio ipsius veritatis est ipsa felicitas
Vita contemplatiua melior est vita actiua quam est vita secundum hominem quia vita contemplatiua est vita diuina
Duplex est vita scilicet contemplatiua et politica inter quas contemplatiua est melior cum sit diuina alia vero humana.
Unusquisque opera sua dirigere debet ad bene viuendum secundum optimum eorum que sunt in ipso.
Optimum in homine est intellectus quia licet intellectus sit minimus in quantitate tamen maximus est in potestate et preciositate
Unumquodque dicitur maximum quod est principalissimum sui et hic potest dici intellectus. quia intellectus est principalissimum hominis ex quo iterum habemus quod denominatio fit a principaliori
Proprium opus dei est speculatio
Homo felix siue sapiens indiget aliqualiter rebus exterioribus quia natura per se non est sufficiens speculari sed oportet quod habeat corpus sanum/cibum bonum et reliquum famulatum non tamen indiget multis ac magnis rebus quia non oportet felicem vel philosophum esse dominum terre vel maris.
Moderate ditati non minus agunt bona quam potentes immo etiam magis. Unde dicitur quod moderate ditati sunt felices quia magis agunt secundum virtutem vel intellectum.
Homo secundum intellectum operans et bonis curam est bene dispositus: et deo amantissimus esse videtur

Nõ maxime sapiens maxime felix est
Sermões ꝯsonãtes opib⁹ sũt acceptãdi·dissonãtes vero suspicãdi (tare sermones
Nõ facile ẽ hoies ex ãtiqua ꝯsuetudie trãsmu=
Multi plus coacti obediũt necitati ꝙ̃ sermoni
Quidã sunt dispositi ad ꝟtutes ex natã.qdã ex ꝯsuetudie qdã ꝑ doctnã ⁊ ad hoc ꝙ doctna habeat efficaciã i auditorib⁹ oꝫ aiam auditorꝫ esse dispositã ⁊ ꝑparatã sicut tra añꝙ̃ nutat semẽ·
Oꝫ bonos ꝓuocare ꝑ ꝟtutes ad pmia malos ãt ꝑ penas insanabiles totalit exterminare
¶ Aucto·de fortuna bona
A bonis exteriorib⁹ quoꝝ fortũa est dña nõ ꝯtingit hoiem esse felicem·
Ubi plim⁹ itellect⁹ ⁊ rõ ibi qñꝫ mima ẽ fortuna
Ubi ꝟo plima fortũa ibi mim⁹ qñꝙ̃ ĩtellectus
Deum dignificamus vt dñm existẽtem vt dignis distribuat bona:⁊ malis mala·
Deũ verisimile nõ est prauoꝝ curã habere·
Appetit⁹ naturalis naturalit tẽdit ad bona
Illi st bñ fortũati qcũꝙ̃ dircẽ agũt sñ rõe vt in plibꝫ
Quid ẽ meli⁹ itellectu ⁊ scia nisi de⁹
Deus bñ videt pñtia ꝑterita ⁊ futura·
Bona fortũa ẽ appetit⁹ natal' dat⁹ a deo mouẽ

t: totā naturā. ¶ Sequunt aucto. li. yconomice
Ciuitas est domoꝝ pluralitas ꝑdüs ꝛ pos
sessiōib⁹ abūdās ad bñ viuendū ordinata
Coicatio viri ꝛ feīe in aīalibꝫ irratiōabilibꝫ ē so
lum grā ꝓlis ꝓcreande in hoīb⁹ vero nō solum
grā illius sꝫ etiā grā alterius vtilitatis
Que parētes exñtes potētes fecerūt filiis ipo=
tentibꝫ iteꝝ reportāt a potētibus filiis parētes
impotentes ꝛ senio ꝯfecti
Natura facit vnū aīaliū forte ꝯiugabiliū. s. mascu
lum vt vlciscat ꝓ fortitudine sibi illata aliud ꝟo
debile. s. feīam vt magis se custodiat pre timore.
Uir nō debet iiuriari feīe vt feīa nō iiuriet ei
Iniuriari feīe ē viꝝ cū exnea muliere coire: sꝫ in
iuriari viro feīaꝫ ē feīaꝫ coire cū exneo viro scdꝫ
Esiodū poetā. viꝝ opꝫ. i. expetit viro puellaꝫ in
vxorē ducere vt doceat eā bonos mores qꝛ iuue
cula ē flexibilior vidua. Dissiꝉitudies moꝝ
int viꝝ ꝛ mulierē nequaꝙ sūt amande
Due sūt spēs seruoꝝ. s. ꝓcurator ꝛ opator.
Oꝫ seruis ꝉa dare operā ꝛ penā. i. disciplinā ꝛ vi
ctū sufficientē qꝛ sine mercede ipossibile ē opari
Uictus aūt ē merces seruoꝝ q̄ tñ sine aliis du
obus facit seruū ꝓteruum

Nemo aliorum bona et propria similiter curat et equaliter.
Quidam interrogatus quid magis impinguat equum. Respondit oculus domini: alius interrogatus quale stercus optimum ad pinguandum agrum. respondit vestigia domini. tos
Impossibile est negligentibus dominis servos esse sollici
Nunquam oportet domum esse sine custodia: sic nec civitatem
Surgere de nocte ad sanitatem ad philosophiam ad bonam dispositionem utile est
Nec questus vestimentorum nec forma nec auri multitudo tanta est ad mulieres virtutem quanta est modestia in quolibet opere et desiderium honestate ac composite vite
Quanto quis diligentius obsequitur tanto maiorem gratiam obtinebit. Nisi parentes pueris exemplum probitatis vite dederint incusabilem adinvicem possunt habere causam.
Si mulier cognovit virum sibi iustum ac fidelem esse ipsa etiam circa ipsum iusta ac fidelis erit
Multo gravius aliquis fert si honore privetur quam si omnia bona sua auferantur. Non debet homo sane mentis ubicunque et ad qualibet mulierem mittere semen suum.

¶ Aucto. sup. i. librum politicorum.

Dies rone et intellectu vigentes naturaliter aliorum domini sunt et rectores. Natura non facit nisi unum instrumentum ad unum opus et hoc pauperibus est pro servo
Homo naturaliter est animal politicum et civile.

Natura nihil facit frustra
Nullū aīal a natura hꝫ rōem nisi homo
Homini sermonē natura dedit.
Pars separata a toto nō remanet nisi equoce.
Homo solitarius vel est deus vel est bestia.
Sicut optimū aīalium ē hō fruens lege: sic pessimū aīalium est hō a lege ꝛ iustitia recedens
Seuissima iniusticia est habens arma.s.sciendi
Sine necessariis īpossibile est viuere.
Seruus naturalit̃ non est suiipsius sꝫ alterius
Op⁹ qđ fit a melioꝛib⁹ sp̄ meli⁹ est.
Qñcūq; ex multis vnū ꝯstituit̃ int̃ illa vnū erit regēs aliud vero rectum
Aīa naturalit̃ dñat̃ corpi sicut dñs seruo
Utile ē coꝛp⁹ regi ab aīa ab his ei duob⁹ ꝯiūctꝭ hō ꝯstituit̃. Itē vtile ē oībꝫ aīalibꝫ regi ab hoīe
Regēs naturalit̃ dignius est recto.
Masculinū genus natural̃r digni⁹ ē feīo
Uirt⁹ ꝛ malicia det̃minãt sibi seruos ꝛ liberos nobiles ꝛ ignobiles. (ex hoīe fieri hoīem.
Hoīes reputãt dignū ex bonis fieri bonū sicut
Dupl̃r dr̃ seru⁹ vnomō scđꝫ naturā: alio⁹ scđm legē positā. Nō ē possibile viuere sñ cibo (uūt
Plimū gen⁹ hoīꝫ ex t̃ra ꝛ fructib⁹ domesticꝭ vi

Natura facit oĩa aĩalia ꝓpter hoĩem.
Duplices sũt diuitie.s. natales ꝛ artificiales na
turales sũt possessiões reꝝ. artificiales sũt posses
Desideriũ diuitiaꝝ vadit ĩ ĩfinitũ (siões pecuie
Facile est phis ditari si volunt
Magis ꝛ minus diuersificant spẽm
Cõsiliũ mulierꝫ ẽ ĩualidũ:pueri ꝟo imꝑfectum
Silentiũ mulieris p̃stat ornatum
¶ Sequunt auctor.ii.poli.
Ciues sunt socii vnius ciuitatis
Qd̃ plimoꝝ ẽ cõe mĩme sortit curã q2 de ꝓp̃is
maxime curãt hoĩes de cõib3 aũt minus
Multi serui q̃nq3 seruiũt deterius paucioribus
Optimũ ẽ ciuitati vt sit vna scd̃m amiciciã.
Amicoꝝ omĩa sunt communia.
Unusq̃sq3 naturalit amat seip̃m
Amicis auxiliari delectabilissimũ est
Bonũ est abstinere a muliere ꝓpter tꝑantiam.
Periurie malignitatẽ efficiũt ꝛ seditionem.
Ples hoĩes discordãt ꝓpt ieq̃litatẽ possessiõ3.
Qui delcãri vult sĩ tristicia currat ad phiam
Oĩs ciuitas artificialibus idiget.
Leges ĩhõeste l3 maxie sint ĩ vsu p̃nt tñ aboleri
A mulieribus nõ bñ regit ciuitas

Unū op⁹ optie fit ab vno (Auc.3.li.poli.

C Sequunt aucto.iii.politicoꝝ

Ciuitas ē q̄d ciuiū mltitudo dē policiā
Ciuitas n̄ ē vna ꝑpter eosdē mores s3 ꝑpt ean=
Policia ē ordo q̄dā ihitātiū citatē ī subiiciēdo
Nō ē idē bon⁹ hō ꝛ bon⁹ ciuis (ꝛ p̄ncipādo
Nō ꝯtigit hoies bn̄ p̄ncipari q̄ nunq̄ȝ sub p̄nci
pe fuerūt. Prudētia ē ꝑpa vt⁹ p̄ncipis. Optia
citas nō facit vnathisē s̄n banātiū.i.vilē artificē
eē ciuē. Quicūq̄ȝ s̄t vni nec̄ario mistrātes dicūt
serui: q̄cunq̄ȝ aūt ꝯit p̄lib3 dn̄r banātii. Quicū
q̄ȝ itēdūt policie vtilitati cōi r̄cti s̄t ꝛ iusti q̄ aūt
itēdūt vtilitati ꝑp̄e viciosi s̄ūt ꝛ rcōrū po. trāsg
Op3 boā3 citatē d̄ vtute sollicitā eē. (ressores.
Unū vtuosū meli⁹ ē p̄ncipari q̄ȝ p̄les ꝛ multos
Sine iusticia ipossibile ē inh̄itare citatē (alios
Meli⁹ ē citatē regi vno optio viro q̄ȝ vna optia
s. mlre vl. l. Ingenuitas ē vt⁹ g̃.i.nobilitas
Turba multa meli⁹ iudicat q̄ȝ vn⁹ tm̄. Meli⁹ ē
iudiciū duoꝝ q̄ȝ vi⁹ tm̄. Pars n̄ ē apta nata ex
cellere suū totū. C Sequūt auct..iiii.l. po.

Non solū oportȝ policiā a p̄ncipe institue
re sed etiā3 op3 eos corrigere.

Ciuitas nō ꝯstabit ex vna pte s3 ex multꝭ quaꝝ
vna ps s̄ūt agricole. s̄cda artificiales manuales
t̄cia que negociat̄ circa foꝝ. quarta mercēnarii

q̄nta ꝓpugnatores ꝛ armigeri q̄s neccāriū ē i ci tate existere si n̄ dēat seruire inimicis· Qui alt̄i ser uit n̄ ē p se sufficiēs Sn̄ ꝑncipib⁹ ipossibile ē eē ci tatē Ingeūitas ꝛ nobilitas st̄ ꝟtutes ꝛ ditie ātiq̄ In oī citate sūt tres spēs hoīꝫ·s·paupes dites ꝛ mediocres it̄ q̄s opti st̄ mediocres qꝛ mediū sp ē optiꝫ Media possessio bonoꝝ extioꝝ ē optia q̄a facile ē rōi obediri Qd̄ nis ē pulcrū nis for= te nis i genuū nis diues hꝫ ꝯrriū·s·nis fetidū nis debile nis igbile Nō seq̄t qꝛ q̄d eoꝝ st̄ iniuriosi ꝛ i magnis pl⁹ neq̄ꝫ q̄d āt astuti ꝛ i ꝑuis valde neq̄ꝫ Qui st̄ nimis diuites ꝛ potētes nec sciūt necvo lunt subiici·qui aūt nimis ingenues sunt ꝛ viles nesciūt ꝑncipari· Mediocres ciues maxi me saluant in ciuitate qꝛ ipi nec desiderāt aliēa vt paupes· nec alii paupes exn̄tes horū sbn̄am desiderāt ꝛ ergo nec insidias patiunt̄ neq̄ꝫ frau desfaciunt quapropt̄ sine ꝑiculo viuunt.

Maxiꝫ eufortuniū ē ciues mediocrē sbn̄aꝫ hr̄e tanq̄ꝫ sufficientē eis qꝛ p tales bn̄ regit̄ ciuitas. Quāto aliq̄s magis attigit mediū tāto meli⁹ est q̄ꝫto aūt magis aliq̄s distat a medio tanto pei⁹. Magne ciuitates plus sunt seditiose q̄ꝫ ꝑue qꝛ multum est ibi medium·

In magis negociis oꝫ vnū ordiare ad vnū op⁹

q2 cura meli⁹ e itēta circa vnū op⁹ q̄ circa mlta
¶ Sequunt̄ aucto.v.libri politicoꝝ
Uod plus est inequale est
Ubiq3 ꝑpter inequale fit seditio
Nobilitas gnis z diuitie sīt pncipia z fōtes sedi
Nobilitas z ꝟtus i paucis iueniunt̄ tionū.
Minores vt fiant equales seditiones faciunt.
equales vero vt fiant maiores.
Qd paꝝ est quasi nihil differt ab eo qd non est.
Ois diuersitas videt̄ facere seditionem
Seditiões q̄ ꝑue sūt pmo quasi nō fuerit inter
dños ꝯualescūt. Pricipiū alicui⁹ vr̄ eē didium
totius. Pr̄ z filius simul pncipari nequeūt
Politie maxime dissoluunt̄ ꝑpt̄ iustitie trans-
Cōtrarioꝝ ꝯria sunt factiua (gressionem
Parue expēse sepe facte sbnas sepe cōsumunt
Periculosū ē pncipi dare subdito suo magnos
Regnum seruat̄ per amicos (honores
Rex iustitiā seruare d3. Cōtumelia ē cā ire.
Null⁹ manū suā mittit ad ipossibilia.
Nō de facili pt̄ iuadi q̄ ē sobrius z vigilās: s3 q̄ ē
dormiēs. qua ꝑpt̄ pncipes vt nō sint iuasibiles
sōniū et ebritatē multū euitare debent
Priceps debet eē deicola: q2 min⁹ timēt hoies

iniustū pati a ꝑncipe si deicolā putant ipm eē
Oꝫ ꝑncipē bonos honorare ꝛ ipmmet honorē
distribuere. Supplicia aūt nō debet distribuere
ꝑ se sed ꝑ alios. Si ꝑnceps aliquē de ptāte sibi
tradita vult deponere gradatī in hoc debet facere
ꝛ nō simlr auferre totā ptātē

Sequunt̄ aucto. vi. li. politicoꝝ.

Pus libertatis est viuere vt vult quia seruus
non viuit vt vult

Pluralitas in electiōe ꝑsonaꝝ ꝑfert̄ paucitati
similr magnitudo digitatis ꝑfert̄ paruitati.

Optimus populus ē q̄ terrecultrius est.

Agricole q̄ nō hn̄t necessaria circa opera imorantur.
ꝛ aliena nō ꝯcupiscunt

Agricole magis ꝯcupiscūt lucꝝ q̄ꝫ honorē q2 delectabilius
est eis laborare q̄ꝫ ꝑncipari

Nō est facile ciuitatē permanere sine legibus ꝛ
consuetudinibus cōpositam

Quāto est aliq̄d pei⁹ tāto maiori īdiget cautela

Necē est in omi ciuitate aliq̄d vēdi ꝛ emi.

Prauos nō ē secuꝝ facere dn̄os. q2 ipi magis indigēt
custodia alioꝝ q̄ꝫ alios pn̄t custodire.

Oꝫ i ciuitate aliq̄s eē curā deoꝝ hn̄tes vt sacerdotes

Sequūt̄ aucto. vii. li. politicoꝝ

Triplex ē bonū.s. bonū aīe bonū corpis ꝛ bonū extrīsec⁹ ꝓueniēs. Sñ his quatuor ꝟtutibꝫ.s.fortitudie tpantia iustitia ꝛ prudētia nēo dr̄ eē btūs. Ois excess⁹ rex l̄ nocꝫ l̄ nihil ꝓ=
Aia p̄ciosior est corpe ꝛ oi possessiōe (ficit
Anime bonū preciosius est omibus bonis
Teste deo ꝙ i oibus extrioribꝫ bōis ñ ē felicitas qꝛ felix q̄s ē q̄ nullo extrioꝝ bonoꝝ vtit. Duplex ē felicitas.s.politica ꝛ ꝯtēplatia it̄ quas ꝯtēpla
Bonū aie ē optīꝫ ꝛ eligibilissimū (tia ē melior
Nō ē possibile politicā eē optimā sñ moderata
Felicitas ē pfect⁹ vsus ꝟtutis. (habundātia
Potētia ē in iunioribꝫ.prudētia ꝟo i senioribꝫ.
Int̄ oīa aīalia sol⁹ hō hꝫ rōeꝫ. Necē ē futuꝝ p̄n cipē subditū fuisse. Finis gñatiōis vt in pluribꝫ ī virꝭ ē numer⁹.lxx.ānoꝝ i mulieribꝫ ꝟo.xl.
Mulieribꝫ ꝯuenit ꝯiugari circa annū.xviii.viris aūt circa.xxvii. Juuenū coitus prauus ē ad gñationē filioꝝ sil'r ꝛ senū
Lactꝭ alim̄tū maxie ē familiar̄ corpibꝫ pueroꝝ
Bonū ē pueris esse sine vino
Juuenes custodiēdi sunt vt nō dicāt nec audiāt aliqđ turpe: qꝛ ex dicere ꝛ audire aliq̄d turpiuꝫ facile eos facere aliquid turpiū ꝯtingit.

Iuuenes maxime ab ebrietate custodiendi sũt.
Omia amamus magis in ꝑncipio.
Ars supplet defectum nature
¶ Sequũt aucto. viii. libri ethicoꝝ
Omnis laborans requie indiget.
Ludus fit propter requiem.
Continuum ꝛ cõtinue debet esse studium.
Musica valz ad deductões tpis ꝛ delcãtões siue recreatões ꝛ ideo puerꝭ valet studere in musica.
Nõ solũ pueri erudiẽdi sũt. s. i arte vtili ꝛ neccãris sed etiã in artibz liberalibꝰ ꝛ honestꝭ vt ẽ lr̃aꝝ eruditio ꝛ in artibꝰ delcãbilibus vt i musica.
Facilꝰ ẽ hr̃e vnũ vl' paucos bñ sapiẽtes q̃ӡ plres
Reqes de neccitate ẽ delcãbil' qꝛ ẽ medicie isti-tie q̃ ẽ i labore. Musica ẽ potẽs letificare hoies
Aia delelectat naturalit i musicis melodiis.
Melodia iratos hoies ꝛ aliis passionibz occupatos sepe alleuiat illos letos faciẽdo
Ebrietas homines impetuosos facit.
¶ Aucto. sup. i. libꝝ rethoricoꝝ.
Ethorica est assecutiua dyaletice
Litigãtꝭ nihil ẽ aliđ nisi oñdere qꝛ res ẽ vel ñ ẽ. aut qꝛ pfcã ẽ aut nõ. ꝛ vtꝝ sit iusta vel iiusta. opꝫ ipm iudicẽ cogscere ꝛ nõ addiscere a litigãtibz.

Facili⁹ ē hr̄e vnū vł paucos bn̄ sapiētes q̄ȝ pl'es
Amor odiū ꝛ ꝓpriū ꝯmodū sepe faciūt iudicē
n̄ cogſcere ver. Rethorica iuſta docȝ ꝛ v̄a pſua
dere ꝛ ꝯria eor fugere. Si incōueniēs ꝛ turpe ē
aliquē ſe nō poſſe defēdere corpe multomagꝭ i=
cōueniēs eſt ꝛ turpe nō poſſe defendere ſermōe
Nulla ars ꝯſiderat pticulare. q꞉ pticularia ſūt
īfinita ꝛ nō ſcibilia. De necc̄ariis ꝛ ipoſſibilibus
nō cōſiliamur ſȝ de ꝯtingētib⁹ ꝛ alit̄ ſe hr̄e po=
tētib⁹ q̄ i nr̄a ptāte ſūt. Nobilitas gētꝭ vel ciui
tatis ē hoīes āntiq̄s eē pſides pncipes ꝛ īſignes
ꝛ multos īſignes ex eis ꝓdiiſſe. Nobilitas ſin=
gularis ē q̄ a viris ac mulierib⁹ fit ꝓpt̄ diuitias
vel v̄tutes vel ꝓpt̄ aliq̄d aliō ꝓpt̄ qō hō hōrat̄.
Honor ē bn̄factiue opatiōis ſignū: q꞉ illi maxi
me ꝛ iuſte honorant̄ q̄ bn̄ficia dare pn̄t.
Multi ſine v̄tutib꞉ corporis lōgeui inueniunt̄.
Cōſiliū nō eſt de fine ſed de his q̄ ſūt ad finem
Omia bonū appetūt. et tercio ethicor.
Exercitiū vt in pluribus cōſeruat ſanitatē
Cuius cōtrariū eſt malū illud eſt bonum
Quicq̄d fuerit ſupabūdās ꝛ magꝭ q̄ȝ eē debeat
hoc ē malū. Facilia ſūt q̄cunq꞉ ſine triſtitia ſūt
ꝛ i modico tpe ſūt: ſicut ſimpl'r ad ſimpl'r: ma=

gis ad magis maxim ad maximū ⁊ eꝫ. Sine cā ⁊ pͥncipio ipossibile est aliqͩ esse vel fieri Subtilit videre melius ē q̄ subtilit odorare. qꝛ visus melioꝛ est odoratu. Pulchꝛiꝰ est eē amatorē socioꝝ q̄ pecuniaꝝ. Multa q̄ nal'r n̄ sūt delcābilia cū assuefacta fuerīt delcābilia sᵗ Qꝺ ꝯsuetū ē velut inatū est qꝛ ꝯsuetudo ē silis nature. Diligere ē delcābile qꝛ nullꝰ diligit vnū nisi delectet in eo. Oē ꝯsuetum est delcābile Addiscere aliqͩ delcābile ē. Justū ē ei grām facere q̄ grām fecit. Justū ē auxiliari amicis

¶ Sequunt aucto. ii. li. rethoricoꝝ Arl.

Ira est appetitus cū tristicia punitiuus ꝑpter puipēsionē suiipsiꝰ vel suoꝝ

Ad oēm irā sequit delectatio ꝑpt spē puniēdi Vn̄ dicit homerꝰ q̄ ira ē dulcioꝛ melle stillante Infirmi. coeūtes. bellātes. amātes. sitiētes ⁊ vniuersalit desiderātes aliqͩ et nō ꝯseq̄ntes illud de facili irascunt. Si q̄s in phīa cupit delectari irascet q̄ eā decipit. Obliuio ē signū puipēsiōis Māsuetudo est qͥetatio ire

Nullus seip̄m paruipendit

Seruos arrogātes ⁊ ꝯdicētes magꝭ flagellāꝰ

Manifesta negare irreuerentia est

Tempus quietat iram.
Amicus est qui amat ꝛ ecõuerso qui amatur
Amic⁹ gaudꝫ de bonis. ꝛ dolet de tristib⁹ sui aici.
Signa voluptatꝭ sũt delcãtiões ꝛ tristicie.
Ira est feminaꝝ inimicicie ꝛ odii.
Laudare presentẽ adulari est.
Aliquem sua propria narrare iactantia est
Turpe est ignorare qđ oibus scire contingit
Oĩe malũ erubescibile est. de bonis aũt operi
bus nullus erubescere debet
Superari ab inimicis mirabile est
Siℓꝭs simili iuidet si in hoc ꝙ sunt similes vnus
excedit alium. vñ figulus odit figulum
Nobilitas ẽ ꝓgenitoꝝ. nobilitas attẽdiť scđm
Generosũ nõ dř de gñe sꝫ a naťa (ṽtutẽ gñis
Multi sunt qui indigẽt habẽtibus
Peiores sunt nuper ditati ꝙ̃ ditati antiquo
Si sine arte ꝛ opatõe aliqđ fieri possibile ẽ ma=
gis ꝑ artẽ ꝛ curã aliqđ fieri possibile ẽ. vñ vbi p.
fuerũt ꝑsides felix fuit ciuitas. siℓꝛ ipie agũt q̃
dicũt fieri deos ꝛ q̃ mori dicũt eos
Nihil est sine cã   Oĩs fur malignus est
¶ Sequunť aucto. iii. rethoricoꝝ.
Quod mirabile est delectabile est

Cõtraria iuxt se poita magis appẽt siue elucescũt
Honestas vl' turpitudo nois vel ẽ signato vl' sig
Qui mortuos spoliãt assilãnt canib⁹ q̃ lapides
Infinitũ ñ ẽ scibile· Oia tmiant nũero (mordẽt
Qd ẽ breuius sp est delectabilius·
Intellectus est lumen qd deus infundit·
Oẽm trãsferẽtẽ oz trãsferre a silitudib⁹ ⁊ mani=
festis· Prohemiũ est pncipiũ orõnis· Prohe=
miũ hz se i orõne sicut pludiũ in fistul'· Oz face
re viã i aia auditorũ fute orõis qd fit p phemiũ
Qd magis dictur⁹ qs ẽ de hoc phemisare debet
Prohẽia autores dñt facere beiuolos ⁊ attẽtos
Laus ẽ sermo dilucidans magnitudinẽ persõe
De futuris ñ ẽ narratio sz pterita acta oz credi
¶ Sequunt aucto·sup·i·li·poetrie·
Omnis orõ poetica vel est laudatio vel vi=
Ars poetica est ars loycalis (tuperatio
Cõpositor sermonũ metrorũ i naturalibz poti⁹
est denoiandus auctor sermocinalis q̃z poeta
Omis motus ⁊ ois actio v'sat circa vltima
Hõ naturalit delectat i metro ⁊ simphonia·
Exẽpl' vtimur docẽdo vt facili⁹ itelligat qd dr
Doctrina naturalit pcedit de hoie in hoiem se=
cundũ opationẽ q̃z hz ad discipulum·

Hic ꝟtuose ꝛ nobiles naturalit̃ iuenerũt artes
carminũ ad laudãdũ   advitupandũ
Aime ꝟo deficiẽtes ĩ his adiuenerunt carmina
Boĩtas artis laudãdi ꝯsistit ĩ metro ꝓlixo et nõ
¶ Sequunt̃ aucto.ii.li.poetrie (curato
t   otũ ꝛ ꝯpletũ ẽ qḋ hꝫ ꝑncipiũ mediũ ꝛ finẽ
Locũ mediũ obtinebit in bello q̇ fortes sũt
Locũ.s.mediũ int̃ timidũ ꝛ audacẽ
Ois sermo si breuior sit q̃ dẽat obscurat itelle
ctũ si lõgior fuerit difficil' ẽ retẽtiõis ꝛ discipl'o
obliuionẽ inducit.   Uni rei multa accidũt
Oꝫ vt ars in hoc naturã imitet̃ vt oĩa que agit
agat scḋm vnũ ꝓpositũ ꝛ vnũ finẽ.   Reb⁹
nõ exñtib⁹ in natura nõ imponũt̃ noĩa nisi raro
¶ Cõmẽ. Suaue ẽ hõi qḋ ꝯsueuit tota suavita
Scḋm Aris. Ira est tristicia ꝛ ꝑturbatio q̃dã in
vehemẽti appetitu vindicte. Qḋ q̇s nõ credit ñ
mouet ip̃m nec ad timẽdũ nec ad miserendum
Nõ ꝯtristat̃ nec ledit̃ aliq̇s in tm̃ ꝓpt̃ malũ qḋ
infert̃ sibi ab inimicis inq̃ꝫtũ ꝯtristat̃ ꝛ ledit̃ ꝓpt̃
malum sibi illatũ ab amicis   (qua nõ bona
In q̊libꝫ gñe ẽ aliqḋ bonũ lꝫ in eo iueniunt̃ ali=
Propt̃ vs⁹ ꝛ ꝯsuetudĩes malas ꝛ ꝑuersas ñ lau
Qui bñficia ĩuenit ꝯpedes ĩuenit   (dat̃ q̇sq̃

Res nulle sũt stabiles q̃ cũ fluxu tp̃is fluunt et fluxibiles sũt. Arſ. In inferno ↄtinua ẽ tᷓsticia ⁊ meror incõsolabilis. Lr̃a est simpliciũ elemẽtũ ex q̃bus locutio ↄstituit̃ ¶ Sequũt̃ auc. epl'e ð bñ viuere siue agere alexãdro regi misse

Melius est aĩam hr̃e habundãtẽ sciẽtiis q̃ȝ habitum corporis bñ indutum.

Eos q̃ rõne vtunt̃ ⁊ cũ hac agũt oĩa tã q̃ȝ bonos ⁊ optimos exñtes laudamꝰ. Eos aũt q̃ sine rõe aliq̃d agũt tãq̃ȝ rudes ⁊ bestiales exñtes oñdiꝰ Sicut vita sine tristitia delectabilis est ita ratiocinatio scd̃m aĩam est laudabilis.

Concupiscẽtia ⁊ ira ⁊ reliquis similibȝ reliqua vtunt̃ aĩmalia. Rõe aũt nullũ aĩaliũ nisi homo Suadeo tibi attigere rõeȝ phĩe (aĩe ẽ erudito Sicut ↄseruatim corpis ẽ saĩtas. ita ↄseruatiȝ Eruditiõe p̃cedẽte ñ ↄtigit peccare circa actõȝ Sicut videre ẽ delcãbile oculis. sic oculis aĩe intueri acute amabile est (est dux vite Sicut dux ẽ saluator exercitꝰ sic rõ cũ eruditõe ¶ De regimĩe p̃ncipũ Arſ. eruditio

Eo nihil ẽ difficile ⁊ sine eo nihil ẽ possibi

Quicq̃d dat̃ idigno p̃dit̃. (le possideri

Sũma boĩtas ẽ ĩ rege abstiere a pecũiis ⁊ pos-

cessionibus subditoꝝ. Tūc solēt hoīes ti=
mere regē qn̄ vident eū timere deū
Sūma sapia est in rege seipm̄ regere
Honorificū est regi a multiloquo se abstinere
Nimia familiaritas cōtemptum parit
Noli appetere qd̄ trāsitoriū ē sȝ ꝓcura tibi diuiti
Dirige sp̄ cogitatōes in bonū (as imortales
Noli te inclinare ad coitū mulierꝫ qꝛ coitus est
quedam ꝓprietas porcoꝝ Que glīa tibi ē
si exerces viciū irroabiliū aīaliū ꝛ actꝰ brutorū.
Coitus est destructio corpis ꝛ abbreuiatio vite
Caue effundere sanguinē humanū
Facta circa prefita documenta dant in futuris
Minorē ne ꝯtēpseris qꝛ minoꝛ ascēdere pōt ad
honores. ꝛ tunc potētioꝛ erit ad nocendū
Noli peitere de ꝑtitꝫ qꝛ hoc ꝓpriū ē debiliū mu
Deus gloriosus nihil ociū facit (lieꝝ
Sine vacuo ē natura. Ad pōnam ītellectꝰ nihil
ē difficile. Cūcta sūt scibilia via rationis.
Futa si ꝑsciāt. faciliꝰ tolerant ꝛ prudentiꝰ decli=
Cōseruatio sanitatꝫ melioꝛ ē oī medicia (nant
Necessitas non habet legem
Consuetudo est altera natura.
Mutatio ꝯsuetudinis nō ē subita sȝ successiua.

Inferiora a superioribz reguntur. Justitia regnātis vtilior ē subditꝭ q̄ʒ fertilitas tpis. Cōsiliū ē oculus futurorū. Nobilissimū aīaliū est hō

¶ Aucto. libri Arꝭ. de pomo z morte.

Eptius mihi phia visa est res diuina.

Mors nihil est nisi recessus aīme a corpe

Sapiens debet letari de morte sua z nō dolore

Phia docet hoiem cognoscere suū creatorem.

Docentes alios mentiri nō debent

Loyca ē silīs scorpioni i tiriaca q̄ lʒ de se sit venenū tñ in tiriaca existēs remediū p̄stat dolorē patiēti. Btā est aīa q̄ nō fuit ifecta prauis opationibus huius mundi.

Ve aīe peccatrici que nō hʒ posse redeundi ad locū suū vñ exiuit q² turpia opa z delectatiōes carnales impediunt eius ascēsum sursum.

¶ Sequūt morales auctoritates Senece ad lucilliū balbū z hoc ꝯgruo ordine ante ꝓgressuʒ ad logicalia Arꝭ. z aliorum.

Turpissima ē iactura q̄ fit p ignorātiam z negligētiā. Fastidiētꝭ stomachi ē mlta desiderare sʒ pauca degustare. Ubi diuersa sūt cibaria ibi nutrmēta pauca q² diuersa min⁹ alunt. Peregrini multa hñt hospitia nullas aicicias

Nusq̃ deest q̃ vbiq̃ est.
Oia aliena sũt. tps tm̃ nostrum est
Nõ pdest cibus corpi cũ stati sumpt⁹ emittit
Nihil ĩpedit ita sanitatẽ sicut crebra remediorũ
tẽtatio aut ĩmutatio. Nõ enivenit vulnus ad ci
catricẽ in q̃ medicia sepe negligit ac diuersimo
de tpat. sicut nec ꝯualescit plãta q̃ sepe trãsfert
Leta paupertas est res honesta
Non q̃ parũ hz ẽ pauper. sed q̃ plus cupit
Cũ amico oia deliberare. sed te amico prius
Utrũq̃ ẽ viciũ. oĩ credere ꝛ nulli (puerorũ
Pessimũ ẽ q̃ hẽm⁹ auctoritates senũ. vicia vo
Noli fortũe credere. in momẽto enim mare vtit
Infirmi animi est nõ posce diuitias.
Nulli⁹ rei iocũda est possessio sine socio.
Unũ exẽpluz luxurie siue auaricie multa mala facit
Cũ illis ꝯuersari debes q̃ te iocũdũ facturi sũt
vel meliorẽ. Illos admitte quos tu meliores fa
cere potes. Quid refert qualis status tuus sit si
Sic viue cũ hoĩb⁹ tãq̃ de⁹ videat (vr̃ tibi mal⁹
Sic loq̃re cũ deo tanq̃ hoies audiãt
Quid est turpius q̃ senẽ viuere insipient
Sine studio phie eger est animus.
Nõ iubeo te sp̃ scribere libros ac tabulas

Pugillarib⁹ enī dādū ē interuallū
Pugilib3 dat reges nō vt vt⁹ spolient s3 vt magi
Scio neminē bteviuere sñ studio sapie (acuat
Bonam vitā perfecta sapia efficit.
Nō sit q nos a phia remoueat. nec pauptas nec
alicui⁹ rei idigētia. Nēo dign⁹ ē do nisi opes cō
Phia docet nos facere z discernere (tēpserit
Magnus ē ille qui in diuitiis pauper est.
Nemo diues nascit. Peiores morimur q̄ nasci
mur. Incertū est quo loco mors te expe-
ctat. itaq tu eā in omni loco expecta
Si q̄s pcipit phiā3 ita secur⁹ morit sicut nascit
Sola vtus prestat gaudiū ppetuum z secur
Mens bona nō accomodat nec emit z si venal
ess3 nō hret emptorē/sed mala q̄tidie emuntur.
Initiū sapie est cognitio pcti. Qui peccare se
nescit corrigi nō vult. Generosus aim⁹ ɔcitat
Magni ai est magna ɔtēnere. (ad hōesta
Nemo bon⁹ ē sñ deo. Quid ē facili⁹ ppa i hoie
aut aliena laudare. Nō faciūt meliorē equū au
Nemo gloriari debet nisi de suo (rei freni
Lauda hoiem in illo qd nec dari nec eripi pōt.
sed qd ppriū hois est. s3 hoc nō ē dom⁹ vel vesti
pulchra vel familia famosa. vel femia formosa

sed aĩmus ⁊ rõ perfecta
Phia platonẽ nobilẽ nõ accepit sȝ eũ nobilẽ fe
Phia nullũ reiicit aut eiicit sȝ lucȝ oibȝ (cit
Sic cũ iferiori viuas queadmodũ tecũ supiorẽ
viuere velis. Nulla seruit⁹ ĩpior q̃ȝ volũtarius
Nihil ẽ tã ptinax qđ puigilax opatio ⁊ diligẽs
cura nõ expugnat vel permollit.
Phĩe seruias q̃ ipi seruire libertas est
Alienũ est oĩe q̃cquid optãdo euenit
Si vis amari tunc ama.
Quicq̃d ẽ ingeniũ alicui nõ leue arte vincitur
Ille beatissim⁹ ẽ ⁊ securus sui possessor q̃ crasti
num diem sine sollicitudine expectat
Nũq̃ȝ eni in tm̃ ꝯ vtutes neq̃tia iualescit vt nul
lũ phĩe sacꝝ ⁊ venerabile vestigiũ aut noĩe per
Subtilitas aĩe copia ciboꝝ ipedit manet
Phia nõ ꝯsistit in vbis sed in rebus
Phĩa aĩam subleuat. fabricat vitã. dispõit acti-
ones. regit agẽda. ⁊ omittẽda demr̃at
Natura modicũ petit. Naturalia desideria sũt
Generosos aĩos labor nutrit (infinita
Teipȝ felicẽ facies si itellexeris illa eẽ bõa q̃bȝ
vt⁹ ẽ admixta. Quid ẽ bonũ nisi rex scia
Quid est malum nisi rex imperitia

Hoc ē sūmū bonū qd si occupas incipis eē de
Ad sūmū bonū tutū ē iter z iocūdū. (oꝝ soci⁹
Natura dedit tibi illa bona q̄ si nō deserꝭ par deo
ꝯsurges. s3 te parē deo pecūia nō facit qꝛ de⁹ ta
liū nihil h3. nec ꝑtexta qꝛ de⁹ nudus ē. nec fama
nec oīno tui ī pp'lo q̄ de⁹ nō nouit. nec turba ser
uoꝝ seq̄ntiū te qꝛ de⁹ maxim⁹ z potētissim⁹ r̄git
oīa. nec fora nec vires qꝛ nihil eoꝝ est qd nō pa=
tiat̄ vetustatē. Quid ḡ te deo parē facit certe aī
mus bon⁹ rectus z magnus. Hūit autē nihil ali
ud hoīes nisi deu3 in humano corꝑe hospitatū.
Principia toti⁹ oꝑatiōis dimidia occupare vi=
dent Ad phiam te trāsfer si vis eē sanus. si
securus. si beatus si liber Si vis oīa te subiici
subiice te rōi. mltos eni reges si rō te rexerit
Multū ꝓficit sermo si paulatī irrepserit aīo
Plato dicit neminē eē regē nisi ex seruis eē or
tum. z neminē eē seruū nisi ex regib3 eē ortū sed
oīa illa varietas fortune miscuit z in sursū deor
sum nature fortuna iactauit.
Nō refert q̄ multos libros s3 q̄ bonos habeas
Virga omne murmur compescitur.
Phia hoc mihi ꝓmittit vt me deo parē faciat.
Punctū ē qd minimū adhuc pūcto aliq̄d min⁹

Principiū ... qui bene ... habet

Aucto. senece de vita et mo·

Docîles natura nos edidit ꝛ rōem nobis dedit imperfectā que tn̄ perfici potest

Oia īpedimēta dimitte ꝛ vaca rōni tota mente

Ad phiaꝫ totā mētē ꝯuerte. huic assiste. hāc cole ꝛ tūc ingēs intuallū ē int te ꝛ ceteros hoīes oēs ei mortales añcedes ꝛ dii nō multū te añcedēt

Ociū ꝛ solicitudo nō faciūt hoīem bonū

Nulla subtilitas est sine difficultate.

Oia hr̄e nemo pt. Singul' reb⁹ modū exhibeas.

Ois ars est imitatio nature.

Cōtemptus corpis ē tota libertas

Nō ex deformitate corporis defedat aīm⁹ sꝫ ex putredine aīe defedat corp⁹ ꝛ econtra

Intellect⁹ nihil aliud ē q̄ꝫ in corp⁹ hūanū diuini spūs ps imersa   O q̄ꝫ ꝯtempta est ars.

Hō nisi sup hūana rōe se erexerit hō nō est.

Nulla victoria maior est q̄ꝫ vicia domare.

Principiū i rebꝫ ē erigere aīm sup iiurias ꝛ pmissa fortitudie leto aīo posse aduersa tolerare

Sapor pabuli māet i lacte vis vini i aceto qꝛ nulla res ē q̄ nō sapiat naturā ei⁹ ex qua nascit

¶ Seneca de vita ꝛ moribus.

Omnis peccati actio volūtaria est.

Disciplina bonos mores facit

Id sapit vnusq̄sq; q̄d didicit
Bona ꝯsuetudo excutere dz q̄d mala instruxit
Bn̄ decet loqui bene decz tacere
Q̄d aīaliū ē magis inimicū hoī q̄z alt hō
Dolor patiētia vicit. Libēti⁹ audias q̄z loquaris
Q̄d tacitum esse velis nemini dixeris
Nōstro ē auaricia filiis. Quid dulci⁹ ē q̄z hr̄e
amicū cū quo oīa sicut tecum loqui audeas
Pri⁹ q̄z ꝑmittis delibera sz cū ꝑmiseris stati fa
Nil petas q̄d negaturus fuisti (cias.
Pacē habeas cūm amicis bellū cū viciis
Bonū ē laudari: sz ꝑstāti⁹ ē eē laudabilē.

Que sūt magne diuitie nō desiderare debes
Que est magna egestas auaricia. Quis ē paup
q̄ sibi vr̄ eē paup. Spes p̄mii solaciū ē labori
Pecuniā hr̄e opz sz ei seruire nō opz.
Diuitiis vtendū ē sz nō ē eis abutēdū.
Magis z min⁹ nō diuersificāt spēm
Fortior ē q̄ cupiditatē vincit q̄z q̄ hōestatē vicit
Ubi est cōfessio ibi est remissio.
Quietissimā vitā hoīes hērent i t̄ris si hec duo
ꝑnomia scz meū z tuū tollerent

Mihi crede. nō pōt quis esse diues z felix
Aurib⁹ vtaris frequentius q̄z lingua.

Aucto. Senece de .iiii. v̄tuti. cardī.

Quicq̄d dictur⁹ es an̄q̄ dicas aliis tibi dicas.
Qui nescit tacere nescit loqui.
Peiora sunt odia tecta q̄ aperta.
Nullum scelus scelere vincendū est

¶ Seneca de quattuor v̄tutibꝫ cardinalibꝫ alias de forma ad paulum.

E dubiis nō diffinies sꝫ suspēsam teneas sententiā.
Mēdaciū spe v̄itat; occultet.
Prudens fallere nō vult falli aūt nō potest.
Cuiuslibet facti causam inquire
Cogitatio tua nunq̄ recedet a vero
Lauda pce vitupa pti⁹ sil'r ei rep̄hēsibilis est nimia laudatio ꝛ imoderata vitupatio. illa q̄dē adulatiōe. ista autē malignitate suspecta est
Nō sp sis in actu: sꝫ infdū aio tuo reqem datoꝛ ipa reqes data plena sit sapie studiis ꝛ cogitationibꝫ bonis. Nō te moueat dicēt; auctoritas nec q̄s dicat sed q̄d dicat attende
Honestū ꝛ magnum est vidicte ignoscere
Nō ascribas tibi q̄d n̄ es nec maioꝛ q̄ es videri velis.
A verbis turpibꝫ te abstineas.
Infdū seruis miscebis iocos sꝫ tn̄ moderatos.
Risus tuus erit sine cachīllo.
Esto fugax viciorꝫ tuoꝝ alioꝝ nō scrutatoꝛ nec acer rep̄hēsoꝛ

Nõ extollas aliquem nec deprimas.
Severior esto iudicio q̃ sermõe.
Clemẽtie esto cultor seuitie detestator
Cũctis esto benign⁹ nemi blãdꝰ paucis familiaris
oĩbꝫ equ⁹ ad irã tard⁹. ad miãm pnus in aduersis firmus. in ꝓsperis cautus et humilis.
Inferiores ñ ꝯtẽnas supbiendo Supiores recte viuẽdo nõ timeas Rumoribꝫ minime sis credulus Scie cupidus sis ꝛ docilis
Que nosti sine arrogãtia postulanti iptire q̃ nescis ignorãtie tibi postula imptiri.
Caue ne sis pcus. Deũ amabis si ope eum imitaberis. Si nõ velis oĩbꝫ ꝓdesse ñ velis ꝛ nocere
Seneca ad ebuchiũ liberalẽ. li. tres
Nullũ bñficium dandũ est negligent.
Dign⁹ ẽ decipi q̃ de recipiẽdo cogitauit cũ daret (citi⁹.
Multi sũt idigni luce ꝛ tñ dies orit eis
Qui bñficiũ nõ reddit magis peccat q̃ q̃ nõ dat
Bñficiũ bñ datũ multoꝝ amissoꝝ dãna soluũt
Bñficiũ manu tãgi nõ põt. sed in aĩmo generat
Nec auꝝ nec argentũ nec aliqđ taliũ bñficiũ ẽ.
Non refert quid vel q̃tum detur sed quo aĩmo detur: qꝛ beneficiũ non in quod datur consistit sed in ipsius dantis animo

Primo necc̄aria dāda deiñ vtilia ꝛ deiñ iocūda ꝛ honesta. Uideamus ne mittamus munera supuacua vt feie arma ꝛ rustico libros·
Pecunia ingens sꝫ nō cum recta rōne ꝛvoluntate data non est bñficiū sꝫ thesaurus
Sp debemꝰ dare quō vellemꝰ accipe
Ingratū ē bñficiū qd diu manibꝰ dātꝭ adhesit. Caueamꝰ ne aliq̄d more iterueiat i dādo ne deliberare videamur·Gratissima sūt bñficia q̄ sūt pata facili occurrētia ī q̄bꝰ nulla mora fuit nisi accipiētꝭ ꝟecūdia·Ille nō tulit munera gratis q̄ cū rogasset accepit·Uñ optim est pueire desideriū rogātꝭ· Illd bñficiū ē iocūdū qd alicui obuiā venit·Celeritas multū facit·mora multū aufert·Qui dederit bñficiū taceat narret aūt is q̄ accepit·Nihil ita vitandū ē in dādo bñficia si (cut supbia
Dabo egenti nō vt ipe egeam
Succurro perituro nō vt ipe pereā
Referre grāꝫ d bñficiis facile ē sꝫ ñ r̄ferre grāꝫ de bñficiis turpe est (accepit
Ingratus est q̄ se bñficiū negat acceptasse qd
Ingratꝰ ē q̄ nō reddit· Ingratꝰ ē q̄ dissimulat
Ingratissimus oīm qui oblitus est
Turpissima vox in bñficiis est/redde.

In ꝗlibꝫ scelere ē suppliciū aut viciū sceleris. Nulla vtꝰ ꝑclusa ē oībꝫ.pꝫ.oēs admittit.oēs iudicat egenos seruos reges et exules. Regnū ē nolle regnare cū posses. Nihil sine rōe faciēd ē Nō ē aliqd bnficiū qd nō rōe facti dādū est. Uidēdū ē ꝛ ꝯsiderādū ꝗd cui qualr quali ꝗto ꝛ vbi dādū sit. Turpissimū genꝰ bnficii ē icōsulta donatio. In dādo bnficia vir simplex gratᵒ ē eligēdꝰ. Multo grauiꝰ ē malo dedisse bnficia ꝗ̄ ñ dedisse. Nō est turpe remunerare vl remediare ꝯsiliū. Multo plꝰ ꝓdest si pauca sapīa ꝑcepta teneas ꝛ ista i ꝓmptu v su hēas ꝗ̄ si mlta didicers ꝛ illa ñ hēas ad manū. Stlticia ē morbꝫ aīe Alia ꝗ̄ plurima sūt Sene.scripta mgr̄i nerōis ꝑncipis vtilissimi sꝫ hec magis ꝯgrua
¶ Sequunt aucto.sup.i. librꝫ de ꝯsolatōe phie ipiꝰ Boetii Anicii mauli torꝗti patricii ꝯsulis romāi viri orthodoxi quē theodoricᵒ rex ostrogottoꝝ papie icarcerauit anno anastasii.xii.ꝗ ē annus xp̄i ꝗngētesimᵒ quartᵒ et postea necauit s.anno xp̄i.cccccxxiii. ꝛ papā ioannē ꝑmo rauēno incarceratum occidit.

Armia qui quōdā studio florente peregi
Flebiles seu mestos cogor inire modos

Mors hoim felix qui se nec dulcibꝫ annis.
Inserit ꝛ mestis sepevocatavenit.
Quid me felicē totiens iactastis amici.
Qui cecidit stabili nō erat ille gradu
Btā ē respublica cui pnceps sapiēs dñat.
Phia oim ɞtutum est magistra
Imprudentia rex merita mutare nō pōt
Prauoꝝ ɔxercitus si aiosioꝛ sit sapiēs tñ nō ē/
qꝛ a nullo duce regit
Deterioꝛ avelle nostri defectus est. Minuit se q̄ dāmō pbātꝫ ɔscie secretū q̄tiēs oñtādo se vl'ia ctitādo de factis suis recepit fame pciū.
O stelliferi ɔditoꝛ orbis q̄ppetuo nexꝰ solio rabido celū turbine ɞsas. legēqꝫ pati sidera cogꝭ.
Oia certo fine gubernas. hoiꝫ solos r̄spicꝫ actꝰ
Nō solū qd añ oculos hois sitū ē sufficit ītueri
¶ Sequunt aucto.2.li.de ɔsolatiōe phie.
Ex exitus prudentia metitur.
In oī aduersitate fortune īfelicissimū genus infortunii est recordari se fuisse felicem.
In rebꝫ fortuitꝫ nō est btitudo: qꝛ oia fortuita auferri pñt sꝫ beatitudo est bonū stabile.
Btitudo ē summū bonū nature rōe indigentis
Natura modicꝫ mīmisqꝫ ɔtēta ē cuiꝰ satietatez si

voluers vrgere supfluus aut iiocūdū erit q̄ ifun
Hoies siles deo sunt mēte (deris aut noxiū
Cetis aiantib3 se igrare ex natura hoib3 aūt vi
Illud nego bonū eē qd noc3 hnti (ciovenit
O dives q̄ nūc gladiū sollicit⁹ ptimesc3 si hui⁹
vite callē vacu⁹ itrasses corā latrone vacuus cā=
tasses O q̄ pclara ē opū btitudo morta=
liū quas cū adept⁹ fuers securus esse desist3
Si corpus hois spectas qd ibecilli⁹ repire qas
Nec in diuitiis nec in gēmis nec in agroꝝ vl p=
dioꝝ possessiōe nec in pulchritudine nec i fama
nec in gloria beatitudo psistit.
Finiti z isiniti nulla ē pportio. (rōe3 obtici
Ois fre circul⁹ ad celi spaciū ppatus puncti
Amicos hre pciosissimū gēmis diuitiaꝝ est
Sequunt aucto.iii.libri de psola.phie
hilosophia ē sūmū lassoꝝ solamē amicoꝝ
Oim mortalium cura q̄uis multiplicu3
studioꝝ labor exerceat.diuerso quidem calle ad
vnū tn̄ beatitudinis finē nitit peruenire.
Illud est summum bonu3 quo quis adepto nil
vlterius desiderare queat
Btitudo ē stat⁹ oim bonoꝝ aggregatōe pfect⁹
Mentib3 hoim naturalit est insita.veri boniq3

cupiditas sed ad falsa deui⁹ error abducit.
Bonū ē q̄ hoīes diuersis studiis appetunt.
Nulla pestꝭ efficacior ad nocēdū q̄ȝ familiarꝭ fal
lax aīc⁹. Nobilitas ē laus ex meritꝭ ꝑētū ꝓueīēs
Aliena pulchritudo si ꝓpriā ñ hēs te splēdiduȝ
Oīm gen⁹ hoīȝ ī trꝭ simi surgit ab ortu (ñ efficit
Unus eni oīm rex est p̄r vnus cūcta ministrat
Ille dedit phebo radios ꝛ cornua lune.
Ille hoīes in t̄ra dedit ꝛ sidera celo
Sicut platoni placȝ in thimeo in minimis rebus
auxilium diuinū debet implorari
Inuocādus est ergo oīm rex p̄r quo pretermisso
nullū rite fundat̄ exordiū O q̄ ꝑpetua mūdū
rōe gubernas. terrax polique sator tp̄is euo
Ire iubes stabilisque manes. das cuncta moueri
In q̄cūqȝ gn̄e ē aliq̄d īpfcm̄ ī eo ē et aliq̄d ꝑfcm̄
Deū oīm rex ꝑncipē esse ac bonū. cōis aīox cō
ceptio ꝓbat. vera beatitudo sita est ī deo ꝛ ipsa
idē est q̄ diuinitas qua adeptōne beatitudinis
hoīes fiunt beati. Oīs beatus est deus sed nat̄a
vnus est deus. participatōe xo nihil ꝓhibȝ plu
res esse. Oīe aīal salutem tueri laborat
mortē atqȝ perniciem prorsus deuitat
Natura dat vnicuiqȝ q̄d sibi ꝯuenit.

Oīa bonū appetunt Oīa obediūt regi deo
Deum omīpotentē nemo esse dubitat
Deus malum facere nō pōt: sꝫ nihil est qđ deus facere nō pōt: ergo pctm̄ nihil
¶ Sequunt aucto.iiii. libri de ↄso.phie.
Nullum malū impunitū sed nullum bonū irremuneratum pertransit
Duo sunt in qbꝫ oīm humanoꝝ actuū ↄstat effectus. s. ptās ⁊ volūtas. quoꝝ si alteꝝ desit nihil est qđ pfici possit. qꝛ nullꝰ aggredit qđ nonvult Et si ptās absit frustra ē volūtas.
Cū oēs tā boni ꝙ mali ad bonū puenire nitūt mali ad hoc peruenire nō pñt: boni aūt pñt
Maīfestū ē malos eē īpotētesbonos āt potētes
Qui mali sūt ñ st hoīes simplr sꝫ scđꝫ qđ sicut cadauer hoīs ñ pt dici hō simplr sꝫ hō mortuꝰ
Oīne qđ ordinē seruat detinet naturam.
Beatitudo est p̄miū humanoꝝ actuum.
Sicut pbis ipsamet pbitas est premiū. sic mal ipsa malicia est supplicium.
Premiū btōꝝ est ipsos deos fieri.
Qui pbitate carꝫ hō eē desinit: cū i dinā ↄditione trāsire ñ possit necē ēvt vtat in beluā. Nñ auarꝰ hō ē lupꝰ ferax vo canis ⁊ dolosus vulpis.

Boni sunt felices mali autē miseri.
Mali puniti feliciores sūt ꝙ̄ mali ipuniti qꝛ pe na maloꝝ bona est rōe iustitie Punire ma= los iustū ē sꝫ ipos euadere ipūitos iiustū
Quidā sūt q̄ nequeūt de tenebris oculos assue= tos ad lumen ꝑspicue ꝟitatis attollere. tales si miles sūt auibꝫ quaꝝ intuitū nox illumiat dies excecat.ꝛ illi nōdum reꝝ ordinē sed suos intuū tur effectus. ꝛ impunitū de scelere putāt eē feli cem qd tn̄ nō est veꝝ. Infelicioꝛ ac miseri oꝛ ē iiurie illatoꝛ ꝙ̄ iiurie acceptoꝛ.Apud sapi= entes null⁹ odio relinq̄ debet. Sicut lāguoꝛ est morbus corpis sic viciositas est morbꝫ aīe
Prouidētia ē diuina rō in sūmo oīm ṗncipe cō stituta q̄ cūcta disposuit. sꝫ fcm̄ ī rebꝫ mobilibꝫ īherēs dispositio Quid aūt amicoꝝ salus esse videt̄ nisi ꝓbitas.q̄d egritudo nisi vitia
Quis ali⁹ vr̄ eē ꝯseruatoꝛ bonoꝝ ꝛ maloꝝ expul soꝛ nisi de⁹ q̄ cū ex alta ꝓuidētie specula q̄d vni cuiqꝫ ꝯueīat ꝯg̊scit:ꝛ q̄d ꝯueīre nouit accōmo dat. Nō ē fas hoī cūctas diuini opis machinas vel ingenio ꝯprehēdere vel sermōe applicare
Prosa vi.ante finem.
¶ Sequunt̄ aucto.v.li.de ꝯso.phie.

Casus est inopinate rei euentus ex causis ꝯfluentibus in his que geruntur
Nulla ē rōal' creata/ q̄n ei libertas arbitrii assit
Speculari vel orare solus est modus quo hoies cū deo loqui vident. Diuina ꝓuidētia rebꝫ gn̄andis nccitatē nō impōit. q2 si oia venirēt ex nccitate p̄mia bonoꝝ ⁊ pene maloꝝ perirent.
Frustra esset arti effect⁹ si oia coacte mouerent
Signū rei q̄d sit r̄s oñdit sꝫ ñ efficit q̄d d̄signat
Om̄e qđ cognoscit scđm vim sui nō cognoscit/ sed potius scđm cognoscētiū facultatem
Eternitas est interminabilis vite tota simul ⁊ ꝑfecta possessio.
Si digna rebꝫ noia imponere volum⁹: dicendū est eē deū et̄nū mūdū ꝑpetuū scđm Platonem
Deus oia futura sit quasi iā gn̄ent. ⁊ in sui simplici cognitione considerat
Om̄e qđ sensibꝫ pꝫ si ad rōnem referas vniuersale est si ad sensum particulare est.
Vñiv'le ē dū itelligit: ꝑticulare aūt dū sentit
Om̄e futuꝝ diuinus precurrit intuitus.
Nō frustra in deo posite sunt spes ⁊ preces que cū recte sunt inefficaces esse non p̄nt.
¶ Sequunt aucto. boetii de disciplina scolariū

Aucto. Boetii de discipli. sco.
Jnligētia cuiusq̄ opis diligētia ꝯmollitur
Logica est scia veri falsiq̄ indagatrix
Sicut prudētia paꝝ vl nihil ꝓdest sn̄ iustitia sic iustitia sn̄ prudētia multū Sicut scia sine vsu paꝝ vel nihil ꝓdest sic vsus sine scia multuꝫ.
Ars. succincta veritas licet voce sit tediosa n̄ tm̄ oino est fructuosa
Grāmatice fructuositas nullaten⁹ ē omittēda ꝑ eā ei scia cuiusq̄ ꝯmādabilis reddit̄ possessio
Qui nō nouit se subiici nō noscet se magistrari.
Miserꝝ ē eū eē mgr̄ꝫ q̄ nūq̄ se nouit eē discipl̄ꝫ
Discipul⁹ dꝫ eē beniuol⁹ docil̄ꝫ ⁊ attēt⁹ docil̄ ige nio attēt⁹ exercitio beniuol⁹ ī aīo attēt⁹ ad audiē dū docilis ad ītelligēdū beniuol⁹ ad recipiēdū
Scolarꝭ nō dꝫ esse discolus. Discolus est ille q̄ currit ꝑ vicos ⁊ plateas ⁊ meretricū cellulas ꝑ publica spectacula ꝑ pōpas choreas ⁊ similia.
Discipulus nō sit magistro violētus nō ē dign⁹ scia q̄ scie insurgit p̄ceptori.
A luxria studeat se discipulus alienare
Meretrix ē nonaria inferni ianua via iniq̄tatis scorpionis ꝑcussio. fiscaꝝ scelerꝭ putei ītroitus
Uinū modice sūptuꝫ acuit igeniū: sꝫ n̄ modice sūptū rōeꝫ ꝑt̄bat: ītellcm̄ ebetat mēoriā ꝯfūdit

obliuionē parat errorē īfundit ignorantiā ꝑducit
Quid ē ꝯstātia lucidiꝰ qꝫ icōstātia nequius
Felicis discipuli discretio magistratui gaudeat sub
iici eūqꝫ metuēdo diligat fidelisqꝫ existat
Ue seducenti mācipio in quo plenaria cōfidit
dominantis dilectio
Inuidia si scdm qd euenerit. s. i discēdo gratui
ta ē: si simpl'r ipa qdē ꝓpi auctoris ē ꝯsumptia
Nō ē dignꝰ dulcoris acumīe q amaritudis neqt
infiscari grauamini
Licet a multis destituat laboris retributio tamē
ab aliquo ꝓmerebit fauoris adeptio.
Miserrimi qppe ē ingnii vti iuētis ⁊ nō iueniēdis
Alios docere est ꝓpe facultatis idustria
Oꝫ q aliqs ꝑus discat qꝫ doceat
Rex affectus opis exhibitiōe declarat
O qꝫ felicis exitus venerāda ē ꝯmēdatio.
Nulla siqdem res discipulo magis perniciosa qꝫ
vita mgri ꝯtumeliosa. Oportuniꝰ esset mechani
ce arti deseruire qꝫ negligēti iugo onerari.
Sicut in vnoqꝫ ope mat esse iuenit ꝯstātia ita
vniuerse doctrine nouerca est diligētia.
¶ Sequunt aucto. Pla. in thimeo.
Platōis vt ait helinādꝰ ꝯsuetudo fuit libros su

os ītitulare noib⁹ mgr̄oꝝ suoꝝ vel eoꝝ q̄ mgr̄os suos docuer̄t ꝓpt̄ maiorē auctoritatē q̄d ꝛ mgr̄ vualter⁹ burley āglicus ꝯfirmauit. Fuit āt pl̄o ciuis atheniēsis mgr̄ Ari. ꝛ auditor socratis na= t⁹ tp̄e Darii regis ꝑsaꝝ p̄re aristō de gn̄e neptūi mr̄e parcioni de gn̄e sapiētissimi salomonis Obiit autem āno etatis sue. lxxxi. natalis sui die scd̄m Senecā in epistolis
In omibus siue in maximis siue in minimis diuinum auxilium debet implorari
Nihil ē ortū sub sole cui⁹ cā legitima n̄ p̄cesserit In oī tractatu fieri dꝫ vt int̄ initia ꝯsideret̄ q̄d sit illud de quo agit̄. Opi suo dat opifex formā Mundus a deo factus est
Deus autor maxim⁹ est. (relegata est
Optim⁹ ē mūdi autor ꝛ ab optimo lōge inuidia
Bonitas dei fuit cā factōis mūdi ꝛ origīs oīm
Unus est tm̄ mundus. (rex.
Nō decꝫ rē eē antiq̄orē a p̄mo genitore rege
Tp̄a maxime distinguunt̄ per motū solis
O dii deoꝝ q̄ꝝ opifex. i. pr̄ ego sū. dii d'oꝝ vocāt̄ intelligētie ꝛ corpora celestia natura solubilia sꝫ dei voluntate ꝑpetua (v̄tutes
Ad hoc aīa est ꝯiūcta corꝑi vt senoret̄ scias ꝛ

Si aūt cū magno fenore veīet benigne recipiet a suo creatore: si aūt nō relegabit ad infernum.
Propt hoc enī nobis datus est sermo vt presto nobis fiant mutue volūtatis iudicia
Deus est sūmū bonū sup oēm sbām oēmqꝫ naturā quē cūcta expetunt cū ipe sit plene pfect⁹ ꝛ nullius societate indigens.
Sequūt au· apulei affricāi plonici ligua latina doctissimi q̄ succedēs Platoni floruit athenis
ſ Summus deus est ifinitus nō solū exclusione loci sꝫ etiā nature dignitate.
Prestātissimū aīaliū gen⁹ in tra est hō
Dii ab oībꝫ drīt nature dignitate pfectiōe vite perpetuitate loci sublimitate.
Nihil est deo perfectius nihil potentius.
Cōuersatio mutua ꝯtemptum parit
Deus ab oībꝫ aīe passiōībꝫ liber ē·Uñ nec dolere nec letari pōt hoc ē vez ad nrm intellcm
Demones sūt aīalia aīo passiua mēte rōnabilia corpore aerea tempore eterna.
Magna est dignitas sapie q̄ societatē sūmo do coequat Nihil enim deo similius vel gratius qꝫ vir aīmo perfectus
Bonus ē q̄ in tm̄ ceṫos hoīes aēcellit inqꝫtum

ipse a diis immortalibus antecellit
Si laudas aliquē qꝛ generosus ē ꝑentes eiꝰ lau
des·si qꝛ diues fortūe hoc debet:sꝫ si qꝛ formosꝰ
aut validꝰ ē egritudie fatigabit:si qꝛ ꝑnix i sene=
ctute:aut qꝛ fortꝭ expecta paulisꝑ ꝛ n̄ erit sed si
laudes eū dicēdo ꝙ bōis artibꝫ doctꝰ ē ꝛ valde
eruditꝰ ꝛ iq̄ꝫtū lꝫ hoi sapiēs ē tūc ipꝫ ꝟe laudas
qꝛ hoc nō ē a p̄re hereditariū nec casu pēdulꝫ
nec corꝑe caducū nec etate mutabile. ¶ Empe
docles. Tria sūt in tota rerꝝ varietate ꝑ̄cipua q̄
phiam magifice extollūt. s. mobilꝭ affluētie ꝯtē
tus future felicitatꝭ appetitꝰ mentis illustratio
q̄ꝝ ꝑ̄mo nihil ē honestiꝰ vel vtilius· scd̄o nihil ē
ꝑfectius· t̄cio nihil ad āboꝝ ꝯpēdiosā adeptio=
nē efficatius/ Deꝰ ē spera cꝰ cētꝝ ē vbiq̄ ꝛ circū=
ferētia nusq̄. Empedocles sciēs aīas eē imorta
les atheis se icēdiis dedit ꝛ sibiip̄i mortē itulit.
¶ Incipit logica. Sequūt aucto. Porphirii q̄
floruit atheis tꝑe gordiāi imꝑatorꝭ q̄ icepit an
no dn̄i ccxli. Hic scripsit libꝝ de ysagogꝭ ad ca
thegorias Arꝭ. Isagoga ge. i. istructio siue itro
ductio sic v̄ba porphirii dn̄r itroductōes ad di
aleticā. Cathegoria aūt idē ē ꝙ ꝑ̄dicamētū siue
predicatio vel significatio. vn̄ ꝛ ꝑ̄dicamēta Arꝭ

dicunt cathegorie a cathegoro as·i·dicere· In cathegorizo qd idē est·Elemēta aūt qbz scia dı ficat·v·sūt·s·demōstratiua ideo sūt libri posteri orꝝ ꝛ analeticorꝝ topica sophistica rethorica po etica qbz si addūt cathegorie piermenias·Pri ora erūt octo ptes logice·i·triuii siue scie sermo cinalis.Excellent tn̄ dialetica dr̄ sermocinalis q̄uis grāmatica ꝛ rethorica etiā sūt ptes phie rōnalis: qꝛ logice siue dialetice est ordinare cāz respectu effectus per sillogismum·

n Eqꝫ genꝰ neqꝫ spēs vr̄ simplr̄ dici·i·vno modo·Genꝰ pmo modo est collectio mul torꝝ descendentiū ab vno pncipio·Scdo mō est pncipiū gn̄atōis vniuscuiusqꝫ sicut pr̄ ꝛ patria Tercio mō ē illd cui suppōit spēs·Quarto mō dicit ad similitudinē gn̄is· pmo mō et scdo mō dictū cōit accipit ꝙ qn̄ vnū nomē cōe debet ēti rōnis ꝛ enti nature tūc illud nomē sp debet enti rōnis ad silitudinē entis nature

Spēs est forma vniuscuiusqꝫ rei scdm quā spēs priami dicta est digna imperio·

Si aliqs omia predicamēta entia vocet equoce ꝛ nō vniuoce ea nūcupabit·i·analogice

Decem sunt tm̄ gn̄a generalissima·

Spēaliſſima ꝟo i q̄dā nūero ſūt·ñ tñ diffinito·
Indiuidua ſunt infinita·
Infinita inq̄t p̄lo relinq̄nda ſunt ab arte · neqꝫ hoꝝ fieri poſſe diſciplinā·i·ſciaꝫ· vñ qꝛ idiuidua ſunt infinita de eis non pōt eſſe ſcia
Indiduū dr̄ qḋ ex q̄buſdā ꝓp̄etatibꝫ ꝯſtat q̄ꝝ collectio nūq̄ꝫ p̄t ī alio repiri·Et ſūt·vii·ꝓp̄eta tesvt dicit Boeti⁹·ſ·forā figura loc⁹ſtirps nomē p̄ria tp̄s·hec ſeptē ꝓp̄a ꝯtinet oīs hō
Om̄e ſuperius predicat̄ de ſuo inferiori
Om̄e qḋ predicatur de alio vel eſt plus ſcḋꝫ rōnem eandem vel eſt ſibi equale
Homo differt ab aſino rōnali qualitate
Eſſe vniuſcuiuſqꝫ eſt idem ⁊ vnum·nec intēſionē nec remiſſionem ſuſcipiens·
Gen⁹ ꝯtinet oēs drñtias potētia·actu ꝟo nullā
Genus eſt tāq̄ꝫ maṫia drñtia tanq̄ꝫ forā·
Spēs nō iungit̄ ſpēi vt gignat aliā ſpēm
Propꝛiū dr̄ quadrupl̄r·p̄mo mō qḋ ieſt ſoli et nō omi vt eſſe medicū·Scḋo mō qḋ ineſt oī ⁊ ñ ſoli:vt eſſe bipedē· Tercio qḋ ieſt omi ſoli ⁊ nō ſp:vt caneſcere in ſenectute·Quarto qḋ ineſt oī ſoli ⁊ ſemper:vt riſibile eſt ꝓp̄um homis
Propꝛium ꝯuertit̄ cum eo cuius eſt ꝓpꝛium

Accñs ē qd adest vł abest pt subiecti corruptōz
Accñtiū aliud est sepabile aliud insepabile
Sublato aīali aufert rōnabile ꝛ irrōnabile
¶ Incipiūt predicamēta Ari. vbi agit d pte sil logismi remota. s. de ťmino. sꝫ de parte ꝓpiqua agit in libro periermenias ar. s. de enunciatiōe ꝓ vt accipit formā enuntiationis.
Equiuoca dicunt quoꝝ nomē est cōe ꝛ rō substātie scdm illud nomē est diuersa.
Uniuoca dicunt per contrarium.
Denoīatiua dicunt quecunqꝫ ab aliquo solo casu drñtia sunt: vt ab albedine albus.
Grāmaticus dr denoīatiue a grāmatica. vñ hēmus ꝙ ꝯcretū denoīatiue dicit a suo abstracto.
Impossibile ē eē accñs sñ eo i q̄ ē. i. sñ subiecto
Omnis color est in corpore.
Scia est in anima sicut accñs in subiecto
Qñ alteꝝ de alio p̄dicat vt de subiecto. q̄cunqꝫ de eo predicant dicunt oīa de subiecto
Diuersoꝝ geneꝝ ꝛ nō subalternatim positorum diuerse sunt species et differentie.
Superiora de inferioribus semper predicant
Decē sūt entia incōplexa vt sbña q̄ztitas. ꝛc.
Destructis primis substantiis. i. indiuiduis im

poſſibile eſt aliqd eoꝝ remanere.
A ꝓncipali ſbñe.i.idiuiduo ſbñe nulla exit ꝑdi=
Cōe eſt omī ſbñe in ſubiecto nō eſſe (catio
Oppoſita hñt fieri circa idem.
Ois ſbña vr̄ hoc aliqd ſigĩficare ⁊ hoc ĩdubitāṫ
verꝝ eſt in ꝓmis ſubſtātiis.in ſcd̄is ſimiliṫ
Ab eo ꝙ res eſt vel ñ ē oro dr̄ vera vel falſa
Quātitatis aliud continuū aliud diſcretum.
Qd̄ ſemel dictū amplius reſumi nō pōt.
Magnū ꝑuū lōgū breue nō ſūt in gñe q̄ntitatiſ
ſed relatiōis q⁊ vnūqd̄q̄ eoꝝ diciṫ ad aliqd. Si
magnū ꝑuū ꝑ ſe diceret nūq̄ mod⁹ diceret ꝑu⁹
nec granū milii magnū. Ex q̄ trahiṫ illa aucto
ritas qd̄ ꝑ ſe ē tale ſꝑ ⁊ reſpcū cuiuſlꝫ ē magnū
Quāta ē ſuꝑficies tm̄ albū eſſe dicis
Aliqñ noīa fingere necē ē alicui nomē nō fuerit
ĩpoſitū. Mlt̃a ſūt aīalia capita nō habētia.
Multa ſunt ſcibilia de q̄bus nō eſt ſcia
Scibile ꝓus eſt ſcientia. Relatia ſic ſe hñt
ꝙ poſita ſe ponūt ⁊ ꝑempta ſe ꝑimunt Qui=
cūq̄ diffinitiue nouerit vnū relatiuoꝝ diffinitiue
noſcitur⁹ ē ⁊ reliquū. Partes ſbñe ſūt ſbñe.
Dubitare de ſingulis nō eſt inutile
Qualitas eſt ſcd̄m quā quales eſſe dicimur

Scia ē de nūero pmanentiū z difficile mobili si qs mediocrit sumit sciam nisi grādis fiat pmutatio ab egritudie vl ab aliq hmōi. Boeti⁹ dicit q scia festinata marcescit: mediocrit aūt sūpta augmētat z crescit. Si vnū ꝯrioꝝ fuerit quale z reliquū erit quale. Si vnū ꝯrioꝝ fuerit ī natura nō p eo oꝫ reliquū eē in nata: vt ex oībꝫ exn̄tibꝫ sanis nō ē egritudo. Prius dr multis modis. s. natura tpe ordine dignitate zc.
Sanitas z egritudo sunt ꝯria imediata.
Spēs simł sūt sub gn̄e. Idē dicit boeti⁹ q spēs st coeq̄ue sub eod gn̄e. Motui qes est ꝯria.
Mot⁹ sex st spēs. gn̄atio corruptio augmētatō diminutio alteratio scdm locū mutatio
Aucto. li. piarmeniaꝝ Aris. Et dr a ppōe pi. i. de z armenia nie. i. itpretatio z sūt due dcōes
A q sunt in voce sūt eaꝝ q sunt in aīa passionū note. Et ea que scribunt eoꝝ q sunt in voce z littere scripte sunt signa vocū. Circa ꝯpōem z diuisionē ꝯsistit vitas vel falsitas.
Cū dr cathonis est vel nō ē neq3 veꝝ neq3 falsuꝫ sigificat ex q cōit trahit q veꝝ z flm̄ psupponūt ꝯgruū.
Verbū ē nota eoꝝ q de alio dicunt
Nomē infinitū equalit dr de ente z nō ente.

Significare est intellectū ɔstituere
Hoc v̄bum est significat quādā ɔpōem quā sñ extremis non est intelligere Necēē ē oēm enū ciatōem ɔstitui ex v̄bo·vñ sñ v̄bo pfcā ñ reddit ōro· Rex alie sunt vl'es alie pticulares
Vl'e est qd aptū natū est pdicari de pl'ib3 ɂ singulare qd nō. Hoc signū oīs nō est vl'e s3 significat vl'iter·i·designat q vnusq̄sq3 termin⁹ teneatur vniuersaliter Quod fit nō est.
De futuris ɔtingētib3 nō ē determiata v̄itas·
Vnū tm̄ opponit vni Ois affirmatio vel negatio aut ē v̄a aut falsa s3 nō pōt sil' esse v̄a aut fl'a
Nō oia fiūt ex necitate sed multa fiūt a casu et ad vtrūlibet· Propt nr̄m affirmare vel negare nihil sequit in re· Nos videmur eē pncipiū futurox multox ab eo q ɔsiliamur et agim⁹ aliqd·
Duplex est necessitas·s·absoluta ɂ ɔditiōata
Om̄e quod est qñ est necesse est esse
Et oē qd nō est qñ nō ē necesse est nō esse
Sed om̄e qd est simpl'r esse est necesse
¶ Gilbert⁹ auctor sex pncipiox
Iste liber tractat de dicibili icōplexo nō iherēte itra sicut i li·pdi·Ari·s3 de icōplexo ex
 Orma ē ɔpōni ɔtingēs simplici ɂ iuari=

abili eentia psistes. Qe opositu adueniens oppo
sito facit ipm mai⁹. Triplex e sbnale. s. matiale
forale z ppoitu. Mata occulte opat in plibus
Ois coitas a singularitate pcedit.
Creator creaturaz natura certo mo stabiliuit.
Aia du agit imobilis pseuerat.
Impossibile est non corpus corpalit moueri.
Ois actio i motu z ois mot⁹ in actoe firmabit.
Actio e ppetas scdm qua i id qd subiicit agere
dicimur. Passio e effect⁹ illatioqz actionis. Qn
e q ex tpis adiacetia derelinqt. i. qn e dispo de=
relicta i re tpali ex adiacatia tpis ad re tpalem
scdm qua aliqd ee vel fuisse vel futuz ee dr.
Aia piucta corpi pplexione corpis imitat
Qui frigide z sicce pplexiois sut vt melscolici i
autuno dimesiores sut seipis: sagunei at i vere
Ubi est circuscriptio corporis a loci circuscri
ptione pcedes. Ubi est dispositio dereli=
cta a re locata ex adiacetia loci ad re locatam
scdm qua aliqd dr esse in loco In loco dr
qcquid a loco circuscribit. Duo corpora
no pnt ee sil i vno loco nec vnu corp⁹ in diuersis
locis. Eade vox puenit ad aures multoz
sz no eade in nuero sz scdm silitudine z spem

Nec locus est sine corpore nec corpus sine loco.
Positio ē ptiū gñatiōis z rei gñate ordiatio.i.
pō ē dispō derelicta ex ordiatiōe ptiū suar respectu loci scdm quā dr sedere vel stare. Habitus
ē corpor z eor q circa corpus sūt adiacētia.i.hitus est dispō derelicta a re hñte ex adiacētia rei
hite ad hñs. Impō suplatiui ē facta in tmio
vltra quē trāsgredi est impossibile.
Possibili posito in eē nullū sequit ipossibile
Si oēs pūcti cōponerent nō facerent lineā
Aucto.i.li.pior Aris.z i libri pior tractat d dicibili cōplexo ordiato ad oēm matiā idrñter.s. de
gñali mō faciēdo sillogismū. Sed i libro posterior tractat de dicibili cōplexo cōtracto ad aliquaz
matiaz detminatā.s. de sillogismis demrātiuis
In topici vo qtū ad matiā pbabilē. in elēchis
aūt qtū ad matiaz sophisticā qr de sillogismis
sophisticis z apparentibz sz nō exñtibus.
Ppō est oro affirmatiua vel negatiua.
alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo.
Terminus est in quē resoluit ppositio
Sillogismus ē oro in qua qbusdā positi ex neccitate accidit aliud eo q hec sūt
Dici de oi ē qñ nihil ē sumere d sbcō distributo

maiori qn de eo dicat pdicatu.dici de nllo p cp
Ulis negatia z pticulari sipl'r puertunt (poitu
Ulis affirativa puertit i pticl'are affirmatiua.
Qn oppositu pntis repuguat anecedeti tuc pna
e bona. Quicqd seqt ad ans seqt ad pns.
Sillus e necari' expoibilibz z expositis Un suit
qcqd e verz de exponete et e verz de exposita.vn
exponetis z expositi eade e vt'. Qn vtraqz pre
missarz e de pnio tunc pclusio erit de necessario
Maiori existi de necariora miori de iee p'erit d
Possibili poito i ee nullu seqt iposs. (necario
Cotinges dr duobz modis.vno mo q fit vt fre
qnt vt hoiem canescere i senectute z tale dr pti
gens inatu. Alio mo dr ptinges q qtu e de se
hz se indrnt ad ee z ad no ee: vt me abulare tre
motu fieri z tale dr ptingens infinitum.
Qncuqz ex opposito pntis infert oppositu antis
tuc pma pna est bona. Ois sillus hz fieri
p tres tmios z duas ppoes z vna pclusioem.
Exepla poim' n q ita sit sz vt setiat addiscetes
qd addiscut.No ide sigificat ee n albu z no esse
(albus
¶Aucto.ii.porum
Ex fl'o bn seqt verz sz ex vo nuqz seqt falsu
sz sp verz.vn.Ex falso verz ex vo nil nisi verz

Petere qd ē i pncipio ē qñ ñ demrat ppositum qd fit.iiii.mōis·pmo mō qñ ñ dmrat oino ppositū·Scdo qñ demrat p ignorantiā·Tercio qñ demrat p ea q̄ aliqualr sūt igta. Quarto qñ p⁹ demrat p posteri⁹. Si 2ᵒ ē fl'a oz aliqꝫ pmissar eē fl'az·Qñ extrēa 2uertūt necē ē mediū 2uerti Magis eligēdū ē velle bñ agere qꝫ agere vñ magis eligēda ē volūtas sñ actiōe qꝫ actio bona sñ volūtate· Instātia ē ppō ppōni 2ria Enthimema 2stat ex ycotibꝫ ꝛ sigis·vñ icos ē pbabil' ppō· Probabile ē qd scit esse vel vt in plibꝫ·vñ ycos est ppō q̄ scit eē vel vt in plibꝫ vt odire odiētes ꝛ amare amātes· Signū ē ppō demratia ꝛ necāria ꝛ pbabilis· Per signa corpis nobis nota sillūs·s· dispōnes corpis nobis ignotas

¶Aucto·i·posterior

Omis doctrina ꝛ ois disciplina ex pexñti fit cognitōe Tā sillūs qꝫ iductio p pns nota faciūt doctrinā hre Exēplū ē iductio: enthimema vo sillūs· Duplicit aliqua necāria est pcog͠scere.s.q2 est ꝛ q̄d ē·De digitate oz pcognoscere q2 vo ē de passiōe vo q̄d ē ꝛ d subicō vt pꝫ Vñ hic hēm⁹ q2 due sūt pcognitiōes ꝛ tria pcognita q̄ sūt sbcm passio ꝛ dignitas· vñ itez hē⁹

q̄ i qualz scia oz p̄supp̄oere sbcm̄ eē q̄d sigificz ip̄m: passiōez n̄ oz p̄supponere eē sz tm̄ q̄d sigifi cet.. Qd addiscit aliqs hoc scit q̄dāmō z nescit q̄dāmō nescit ipsū i ,p̄p̄a forā scit tn̄ ipz i poña
Scire opinamur vnūquodq3 qd ē simplicit̄ sz non sophistico mō qd est scd̄m accn̄s
Scire est cām rei cognoscere z qm̄ illi9 ē cā z n̄ ꝯtingit aliter se habere.
Cui9 simplicit̄ est cā hoc ē ipossibile alit̄ se hr̄e
Scire est per demr̄atione intelligere
Demōstratio est sillūs faciēs scire qd in haben do demr̄atione scimus.
Necē ē demr̄atiuā sciam ex p̄misveris imedia tis p̄oribz notioribz causisq3 ꝯclusiōis
Qd non ē nō ꝯtingit scire: ex quo habemus q̄ de non ente non est scia
Scia est illoꝝ quoꝝ est demonstratio.
Duplicit̄ aliqua sunt priora et notiora.s. p̄us et notius natura z p̄us z notius quo ad nos.
Priora et notiora quo ad nos sunt illa q̄ ,pxia sūt sensui.sed p̄ora simplicit̄ z scd̄m naturā sūt illa q̄ remotiora sunt a sensu
Remotiora v̄o a sensu sunt maxime vl̄ia
Proxia aūt sensui sunt maxie ꝑticularia

Idē dico pmū ꝛ pncipiū. Pricipiū demr̃atōis ē ppō imediata. Propō āt imediata ē q̄ ñ ē al- ta poꝛ. Propō ē alt̃a ps enūciatōisvnū d̃ vno signs. Dialectica ppō ē accipiēs quālʒ ptē ɔ̄di- Demr̃atiua āt alterā detminās.s.verā (ctōis
Cōtradictō ē oppō cuiꝰscdʒ se ñ ē dare mediū
Pars ɔ̄dictōis q̄ sigificat aliq̄d d̃ aliq̄ ē affir̃a tio q̄ aūt sigificat aliq̄d ab aliq̄ ē negatio
Diffinitio ē ppō q̄dam nō autem suppō
Suppō dicit aliq̄d eēvel nō esse
Nō ē idē qd̃ quid ē vnitas ꝛ eēvnitatē. Nō solū necē ē pcogſcere pma pncipia aut oia aut q̄dā aut ɔclōnē sʒ ꝛ magl ppt̃ qd̃vnūqd̃qꝫ taleꝛ ipʒ maiꝰvt ppt̃ qd̃ amamꝰ rē illd̃ ē magl amatuʒ ꝛ oia posterioꝛa scimꝰꝛ crediꝰ p pma g̃ illa magl
Necē ē magl credere pmissis q̄ȝ ɔclōni (scimꝰ
Principiis nihil notius est in ꝟitate ꝛ opposi- tis eoꝝ nihil est notius in falsitate.
Principia cogſcimus in q̄ȝtū t̃mios coguimꝰ
Nō ɔtingit aliq̄d circularit̃ demr̃are nisi i t̃mi nis ɔuertibilibʒ ꝛ ppꝛiis. Impossibile est eadē eē poꝛa ꝛ notioꝛa sapiētioꝛa eodē mō.
Ad minꝰ ex duabʒ ppōibʒɔtigit sillogisare.
Una ppōe posita nihil sequit̃ sillogistice

Demõstratio est syllogismus ex neccãriis
Per se p̄mo sũt q̄cũq3 in rõe dicẽte q̄ q̄d ẽ isũt
vt triãgulo iest linea ⁊ pũctũ linee: sbñā ei hor
ẽ i his. Per se scdo sũt q̄cunq3 insũt ipis q̄ i rõ
ne insunt vt p̄p̄a passio p se est in subiecto
Ita p se sũt q̄ n̄ dñr de q̄dã alio subiecto vt sbã.
Itẽ p se sꝫ ppt̄ qd iest alicui aliq̄d tãq3 p cãm.
Hic hẽm⁹ q̄ quattuor sũt mõi dicẽdi p se. q̄r p̄
mus ⁊ scdus tm̄ ingrediunt̄ demr̄atiõem
Itẽ per se presupponit de omni
Vl'e siue p̄ncipiũ dico qd cũ de oĩ sit ⁊ p se ẽ et
scdꝫ qd ipm ẽ idẽ vt pũctũ per se ẽ i linea ⁊ scdꝫ
Ex his ẽ demr̄atiue sillogisare (qd ipꝫ.
Ex nõ neccãriis ɔtigit neccãriũ sillogisare sicut
ver ex nõ veris sꝫ ex nõ neccãriis nõ ɔtingit de-
mõstrare. q̄ cum mediũ erit ex necessitate.
Demr̄atio ẽ eor q̄ sũt p se ⁊ n̄ eor q̄ sũt p accñs
Accidens ɔtingit non esse
Per quid scire est per causam scire
Nõ contingit ex alio genere descẽdentẽ demõ-
strare vt geometricum in arismetica
Tria sũt neccãria i demr̄atiõe quor vnũ ẽ quod
demr̄at. s. ɔclo: hoc ãt ẽ qd iest alicui gr̄a per se
Aliud aũt ẽ digitas. Dignitates sunt ex qb⁹ sit

demſ̃atio· Terciū ē ſbcm̄ ⁊ ei⁹ paſſiōes· Necc̄ ē
mediū ⁊ vltim̄ i demſ̃atōne eē ex eodē gn̄e· Nec
ſcia nec d̄mſ̃atōe corruptibiliū ſꝫ ꝑpetuoꝝ· Dif
finitio ē ꝓncipiū demſ̃atōis vel ꝯcl'o vel tota de
mſ̃atio pōne dr̄ñs· Difficile ē noſcere ſi aliq̄s ſci
uit vel nō· Difficile ē enī noſcere ſi ex vniuſcuiuſ=
q꜓ ꝓncipiis ſcimus aut nō q̄d vere ſcimus
Si ex ꝓncipiis ⁊ ex verꝭ habeam⁹ ſillogiſmū o=
pinamur ſcire ſꝫ hoc nō ē ſufficiēs ſꝫ etiā opꝫ ſci
re ex q̄bus ſcit' vt ſunt ꝓpria ꝓncipia
Nō ē necc̄ eē ſpēs.i.ideas aut vnū aliq̄d ex̄ m'lta
Oēs ſcie ꝯicāt ſcd̄ꝫ cōia ꝓncipia ex q̄bꝫ d̄mſ̃āt
Unaq̄q꜓ ſcia hꝫ interogatōes ⁊ diſputatōes
Demſ̃atōes nō augent̄ ꝑ media ſꝫ i p⁹ aſſūptōe
in lat⁹. Demſ̃atō ꝯtingit dupl'r· vel q̄z ꝓcedit ꝑ
effcm̄ vel cām remotā. Duplex ē ſcire.ſ.q̄z ē ⁊ ſci
re ꝓpt̄ q̄d ē. In ſcūs diuerſis ſepe vna ſcia dicit
q̄d alia. vt medicia dicit vulnera circularia tar=
dius ſanant̄ q̄ꝫ oblōga.ſꝫ ꝓpt̄ q̄d illd̄ d̄t geome
Sciētes v'le ſepe neſciūt ꝑticulare tria
Figuraꝝ maxime faciētes ſcire eſt ꝓma figura.
Coordiatiōes predicam̄toꝝ n̄ cōicant̄· Ūn̄ q̄d
eſt in vna coordinatōe n̄ eſt in alia· vn̄ habemus
q̄ eſſentie predicamentoꝝ ſunt impꝑmixte.

Ignorātia ē duplex·s·scd'z negatōez z dispōem
Si aliqs sēsus defecerit necē ē sciam illi'sēsus de
ficere· Aliud addiscim' p demrātionē ali
ud p iductionē· Singulariū est sensus
Ois sillogism'fit p tres tmīos z duas ppōnes
Nō ptingit ire in ifinitū i predicamēti necascē
dendo nec descēdendo szvtrobiqz est status·
Que est pparatio pncipii ad pncipiuz· eadem est
pncipati ad pncipatū.
Impossibile est infinita ptransire·
Gaudeant genera z spēs platonis qm si st mō
stra sūt·z si nō sūt nihil ad rōem vl'demrationē
psūt demrationes eni de his Qualitas n
est qualitas Unum pdicatur de vno·
Demratio vl'is particulari est potior·
Affirmatiua potior est negatiua
Demratō ostēsiua potior ē ducēte ad ipossibile
Potior ē demratio q̄ ē de eē q̄z q̄ non est de esse
Vle nō est minus ens q̄z pticulare · sz maius qz
ipsum est incorruptibile·pticulare vo corrupti=
bile·ex quo et multis dictis aliis in isto libro et
dicendis habemus q̄z vniuersalia sunt sempiter
na·et species rerum sunt eterne
Vlis magis est causa q̄z pticularis/ cui per se

inest aliquid hoc est cā suiipsius
Cognoscēs vl'e cog̊scit ꝛ pticl'are ꝛ ñ ecōuerso
Vl'e est intelligibile ꝑticulare vo sensu ꝑcipit.
Prius est esse q̄ꝫ non esse
Certioꝛ est scia q̄ est ipius ꝓpter q̄d q̄ꝫ q̄ altius
Itē certioꝛ ē q̄ ñ ē de subiecto ꝯcto ad materiā
q̄ꝫ q̄ est de subiecto ꝯtracto.
Unitas nō ē substantia sine pōne.sed punctum
est substantia pōnem hñs
Singulare ē hic ꝛ nūc ꝫ vl'e est vbiqꝫ ꝛ semꝑ
Sensus est singulariū scia vero vl'ium
Impossibile ē oim eadē eē ꝑncipia
Scia ē nccāriorꝫ vero ꝯtingentium alit se hr̄e
Solertia est subtilitas q̄dā ꝛ nō tpe medii.
¶ Sequunt aucto.ii.li.posterioꝝ.
Vestiōes sūt equales nūero his q̄ ve sci⁹
Questiones sūt quattuoꝛ.s.q̄d est ꝛ ꝓpter q̄d.si
est.q̄ꝛ est.Et iste reducunt ad q̄stionem medii
Cā ꝛ mediū sūt idē. Unī⁹ icꝫtū vnī⁹ vna ē scia
Diffinitio ē cognitio sbñe ꝛ ipsi⁹ quod quid ē
Impossibile ē q̄d q̄d est scire ꝛ ignoꝛare si ē ipi⁹
q̄d q̄d est non est demonstratio.
Per omē gen⁹ cause ꝯtingit demōstrare
Scire opinamur cum cās rei cognoscimus

Quattuor sunt cause
Unum et idē nō ꝯtingit eē ꝓpt̄ q̄d et q̄d est. vt si q̄rat̄ quid est tonitruꝰ et dr̄ q̄ est extinctio ignis in nube. Et si q̄rat̄ ꝓpt̄ q̄d tonat. dicit̄ q̄ i nube ignis extiguit̄. Ambulare post cenā ē cā sanitatis ꝓpt̄ nō eminere cibos in ore stomachi.
Interpositio t̄re int̄ solē et lunā est cā eclipsis lūe
Mediū in demr̄atiōe est rō p̄mi t̄mi. i. maioris extremitatis. Cā et effectꝰ debēt eē ꝓporciōata vñ eius qd̄ est in fieri debꝫ eē cā in fieri. et eiꝰ qd̄ est in facto esse debet eē cā in facto esse etc.
Sicut se hꝫ linea ad punctū. sic se hꝫ illd̄ qd̄ fit ad factum esse
Quedā sunt sp̄. q̄dā vt freq̄nt̄: vt nō oīs masculi sunt barbati in maxillis sp̄ sꝫ vt frequent̄
Ex singularibꝫ opꝫ vl'ia accipere
Equocatōes magꝭ latēt in vl'ibꝫ q̄ꝫ in iferioribꝫ
Masꝰ magꝭ fluit i fine mēsis q̄ finis magꝭ est humidior.
Oīs arbor hñs lata folia fluit
Fluere est succum densatum habere
Causa est p̄or eo cuius est cā
Oīe aīal hñs cornua caret dētibꝫ in superiori mādibula.
Ex sēsu nobis fit mēoria ex multꝭ mēoriis expimētū
Vl'e q̄escēs in aīa ē p̄ncipiū artꝭ et scie

Aucto.i.libri topicorum.
Sentire est singularis sed sensus est vlis
Principiorum hitus nõ ẽ scia sed intellectus
Vle ẽ vnũ in multis ⁊ vnũ preter multa
Pricipia nõ cognoscimus per demõstrationẽ sed per inductionẽ vie sensus ⁊ memorie
Aucto.sup.i.librum topicorum Aris.
Topos ei grece locus dr vel idẽ ẽ quod totũ. Locus ei i dialetica siue logica q̃ spẽs ẽ phie duplex ẽ s.intrisecus ⁊ extrĩsecus ⁊c. ⁊ de his tractat i hoc libro. Dialetica vero dicit a dya ⁊ logos quasi dualis sermo quia disputatio dialetica fit inter duos scz opponentẽ ⁊ respondentẽ
Nũquod quod principiorum est sibiipsi fides
Dialetica est vtilis ad tria.s. ad exercitationẽ ad obuiationẽ ⁊ phie disciplinas
Dialetica inq̃sitiua ad oẽm methadorum principia viam habet. Rethor nõ semper persuadebit: nec medicus semper sanabit
Diffinitio est oratio
Proprium est quod est inseparabile.
Accñs ẽ quod adest. vt supra dictũ est
Accñs facit vnũ nũero cũ suo subiecto: vñ accidẽtia numerant numeratione subiectorum.
Positio est opinio extranea alicuius notorum scdm

phiam queadmodꝫ posuit eraclitꝰ oia moueri
Sillus e oro i qua qbusda positꝭ aliqd accidit
ex necitate pt ea q posita sut· Probabilia sut
q vident oibꝫ aut plibꝫ vel sapietibꝫ z his l oibꝫ
vel pluribꝫ vel maxime notꝭ z pbabilioribus
Genꝰ e qd pdicat de plibꝰ· Accns e qd neqꝫ est
genꝰ neqꝫ spes neqꝫ pprium neqꝫ dra: sꝫ e aliqd ri
Ide dr tripl'r ide gne ide nuero z ide spe
Inductio est pcessus a pticularibꝫ ad vlia
Qui dubitat qꝫ oꝫ deos vereri z pentes honora
re no indiget rone sed pena Qui et dubitat
vtrꝫ nix sit alba vel no: no idiget roe sꝫ sesu·
Quot modis dr vnu oppositorꝝ tot mois dicit
z reliquu· Delectatoi q est circa speculatiua nl=
la tristitia e admixta· Diuersorꝝ generꝝ
z no subalternati positorꝝ diuerse st spes z dre·
❡ Sequunt aucto·z·topicorꝝ·
Nullu genꝰ denoiatiue pdicat de suis spe
bꝰ sꝫ vniuoce· Iniusticia facere no iest deo qz iiu
sticia facere ide e qꝫ spote nocere sꝫ spote nocer
no e i deo: Inuidꝰ e q tristat psperitate bonoru
Rephesor e q tristat de psperitate malorꝝ·
Inuidia e tristitia i appente psperitate alicuiꝰ·
Loquendu est vt plures sapiedu vo vt pauci

Aialia sp nutriunt nō tñ augent
Scire nō ē idē qd remisci qr scire ↄtingit circa pñtia ꝛ futura remisci aūt solū circa futura
Quecūqꝫ insunt spēi insunt ꝛ gñi
Hoīes vt in plibꝫ sūt mali.i paucioribꝫ āt boni
Motis nobis mouent oīa q̄ i nobis sunt
Idem est susceptibile ↄriorum
Plura pñt vni eē ↄria
Plura bñ ↄtingit scire sꝫ non ↄtingit plura in(telligere.
Qd iuste fit est scient; qd ĩiuste ē ignorantis
Quor gñatōes st bōe ipa q̄ꝫ bona.silr de malo
Simplicit dico qd sine addito dico
¶ Sequunt aucto.iiii.topicor
Oia bonū appetunt. Qd p se est eligibile mag; ē eligendū q̄ꝫ qd propt aliud.
Qd plures vel oēs eligūt magis est eligendum
Qd difficili⁹ mag; ē eligēdū q̄ꝫ qd facilius
Iniustū ñ i gñe sꝫ ĩiustitia in gñe ē. Ex q̄ hēt q̄ accñs in ↄcreto ñ ē i gñe p̄dicamēti p se.
Robur ↄsistit in neruis ꝛ ossibus.
Finis est magis eligendus his q̄ ad finem
Cuius finis est melior ipm quoqꝫ melius
Amicicia melior est diuitiis.
Nēo eligat iuuenes i duces qm̄ nō ↄtigit eos

eē prudētes· Temꝑantia magis ē eligēda i iuueībꝫ ꝙ̄ senibꝫ qꝛ iuuenes plꝰ ꝯcupiscētiis molestanť
Si oēs iusti eēnt nihil vtilis esset fortitudo·ſꝫ si omnes essent fortes adhuc vtilis esset iustitia ꝰ̄ melior ē iustitia ꝙ̄ fortitudo· Illō qꝺ assīlat meliori meliꝰ ē· Si optimū alicꝰ gñis simpliciť ipꝫ meliꝰ est alīo ⁊ ecōuurso· vt si optimꝰ hō melior est optio equo simplr hō est melior equo·
Licꝫ melius est philosophari ꝙ̄ ditari tñ indigentibus melius est ditari ꝙ̄ philosophari·
Melius est bñ viuere ꝙ̄ male viuere·
Studere negamꝰ vt ingeniosi videamur
Illud est albius qꝺ nigro est impꝑmixtius
Tale additū tali facit ipm magis tale
¶ Sequunť aucto·iiii·libri topicoꝝ Arī
Impossibile ē eē aliqꝺ genꝰ ꝑticīpare qꝺ ñ ꝑticipat naturā aliquā suaꝝ spēꝝ· Vñ nihil ē in gñe qꝺ ñ sit i aliqua suaꝝ spēꝝ· Genꝰ de plibus ꝑdicať ꝙ̄ spēs· Oīe genus plures hꝫ species
Sicut ꝑpositū i ꝑposito sic oppositū i oppito
Donum est datio irredibilis
Nihil ꝓhibet aīam suupsius scientiā hr̄e
Mediū est in eodem genere cum extremis
Si qđ oīno ex spē ꝑmutatū ē illō nō ꝯtigit am

pluꝰ idē ꝑmanere. Ex q̇ hēmꝰ ꝙ destructa spē i=
possibile ē indiduū gn̄is idē numero ꝑmanere.
Pars nullo mō p̄dicat̄ de suo toto. Vinū nō ē
aqua ĩvite putrefacta qđ tn̄ voluit empedocles
Nemo dr̄ esse talis eo ꝙ possit esse talis. vel q꜠
possit facere tale Pn̄t eni deꝰ ⁊ studiosus
praua agere. sed tn̄ nō sunt huius. Qđ fit nō est
Non entis nō sunt species neq꜠ dr̄ne

¶ Sequunt̄ aucto. v. libri topicoꝝ Ari꜠

I aliq̇d dr̄ eē ꝓpriū altiꝰ et nō sepat ip̄m
ab oibꝰ aliis nō bn̄ assignatū est esse ꝓprium.
Gr̄a dicendi ꝓprium assignat̄ vnde ꝓpriū deb꜠
semper assignari per notiora
Sentire dr̄ dupl'r. s. hr̄e sensum ⁊ vti sensu
Cōturbat audiētē qđ frequent̄ dicit̄
Opposita sūt sil' natura. Oē sēsibile extra sēsū
factū icertū fit q꜠ dubiū an sit vel nō sit qn̄ rece
dit a sēsu. Et q̇ oino instat oino aduersandū est
Qđ per suꝑabūdātiā dr̄ vni soli ꝯuenit
Tres sūt spēs ignis. s. lux flāma ⁊ carbo
Et hoc est veꝝ scđm opinionē aliquoꝝ
Impossibile ē idē eē ꝓp̄ū pl'iū: sicut sipl'r ad sim
pl'r magi꜠ ad magi꜠ maxim ad maxi꜠ ⁊ eccōuerso
Sequunt̄ aucto. vi. li. topicoꝝ Ari꜠.

Enͣ maxie eoꝝ q̄ ſt i diffinitōe vt̄ diffiniti ſbām ſigificare. Vtiliꝰ ē qd̄lz feciſſe q̄ꝫ bn̄ feciſſe. Oꝫ diffinientē planiſſima intpretatione vti eo ꝙ cā cogſcēdi tradit diffinitō. Vn̄ diffinitio n̄ dꝫ eē obſcura nec aliq̄d ſupfluū ꝯtinere

Ductio ꝛ ꝯmenſuratio ſunt equoca.

Ex q̄ habet côit ꝙ oē nomē v̄bale i tio ē equocū vꝫ ꝙ tria ſignificat. ſ. agēt; actōnez rei paſſe paſſiōem ꝛ ipſā rē paſſaꝫ ſiue actū int medium.

Equocoꝝ n̄ ē diffinitio. vn̄ ſoliꝰ vniuoci ē diffītio

Omne inconſuetum eſt obſcurum.

Oēs trāſferētes ſcd̄m aliquā ſīlitudinē ſe trāſ= ferunt

Jmago ē cuiꝰ gn̄atio ē ꝑ imitatōem

Jllud eſt ſupfluum in diffinitiōe quo ablato qd̄ remanet ſatis manifeſtum qd̄ diffinitur.

Flegma eſt humidū ꝑ̄mū a cibo indigeſtum

Diffinitio debꝫ dari ꝑ p̄oꝛa ꝛ notioꝛa qꝛ oīs doctrina ꝛ oīs diſciplina ex p̄oꝛibꝫ ꝛ notioꝛibꝫ fit:

Vniꝰ ꝛ eiuſd̄ rī n̄ p̄nt eē pl̄es diffitōes ſꝫ vna tm̄

Oīs bōa diffinitio dꝫ ꝯſtare ex gn̄e ꝛ dr̄ntiis qꝛ iſta ſūt p̄oꝛa ꝛ notioꝛa q̄ꝫ ſpecies que diffinitur.

Simplicit notū eſt qd̄ omnibꝫ notum eſt

Oppoſitoꝝ eadē eſt diſciplina. Jn diffinitōe vniꝰ correlatiui debet poni relatim ꝛ ecōuerſo.

q̄ꝛ impossibile est vnum cog̃sci absq̧ reliquo
Dies ē latio sol' sup nr̃ȝ hemisperiū (q̧ pfert.
Grām̄atica ē scia scribēdi ꝛ recte itelligēdi illō
In diffinitōe cuiusȝ rei nō dȝ poni genus ppi-
quum ꝛ remotū q̄ꝛ in genere ppinquo fit
Omis dr̃a specifica cum gn̄e facit spēm
Genus p se nō predicatꝛ de differentia
In diffintiōe ppe passiōis dȝ poni subiectuȝ
Ois diffinitio data per accn̄s vituperanda est
Itē diffinitio data p. piūctōeȝ copulatiuā ꝛ dis
iūctiuā vituperanda est. Om̄s honorem appetūt
Finis in vnoqȝ est optimū g̃ra cui' alia sunt
Impossibile est incorporeū corpori pmisceri
Nōq̄ clā sumit sed q̄ vult sumere latro est
¶ Sequunꝛ aucto. vii. li. topicoꝝ.
Pꝛid qd maxie dr̃ ꝛ optiȝ vnū eē nūero
Que vni ꝛ eidē nō sūt eadē intꝛ se nō sunt eadem
Facili' ē destruerꝛ q̧ pstruere ꝛ corrūpe q̧ facerꝛ
Intꝛ oia p̄dicta difficilimū ē pstruere diffinitōȝ
Accn̄s vero construere facilimum est
Verisilꝛe est in multis magis fieri pctm̄ q̧ i. paucis
Na scia vel disciplina ē melior alia vel q̄ꝛ
certior ē vel q̄ꝛ melior ē. i. de meliori sbcō.
Maiori bono mai' malū opponitꝛ. Dialetica p-

positō ē ꝯ quā ī plꝛ̄ib₃ sic se hn̄tē n̄ ē dare istātiā
Qui ex ꝓbabilioribꝫ q̄ꝫ sit ꝯclo sillogizare co-
nat palā ē qm̄ nō bn̄ sillogizat. (me ītelligo.
Cōcessū ē rn̄denti nō ītelligēti dicere qm̄ mini
Jlle bn̄ soluit rōez q̄ eā interimit ꝙ f̄ła sit on̄dit
Nihil ꝓhibꝫ q̄dā f̄ła eē ꝓbabiliora q̄busdā v̄is.
Prauus socius est qui impedit cōe opus.
Qui litigatiōe interogat male disputat
Pctm̄ ē aliq̄d on̄di ꝑ lūgiora ꝙ īest ꝑ breuiora
vn̄ exp̄sse elicit ꝙ pctm̄ ē fieri ꝑ pl̄a q̄ꝺ p̄t fieri
ꝑ pauciora eq̄ bn̄. Hoc ē hr̄e īgeniū bonū scꝺꝫ
v̄itatē posse eligere bonū vel veꝝ ⁊ effugere flm̄
Qui bn̄ nati sūt bn̄ facere pn̄t. Qui amāt bonū
⁊ odiūt malū de facili discernūt optiꝫ q̄ꝺ p̄fert
¶ Sequunt auc. p̄mi libri elenchoꝝ Arꝭ.

Lenchus est sillūs ꝯdictōis: ab en. i. in si
ue ꝯtra ⁊ lexis. i. sermo vel dictio. vide s̄ an̄
libꝝ p̄oꝝ. Jmpiti velut lōge distātes speculant.
Nō ꝯtingit res ipsas nobiscū ferre ad disputa
tiones s₃ in disputatōib₃ noib₃ ꝓ reb₃ vtimur
Noīa sūt finita/res v̄o īfinite quare ncc̄ē ē vnuꝫ
nomē plura significare. Qui v̄tutes vocabulo-
rū sunt ignari. de facili ꝑalogisant. i. decipiunt.
Quidā magis appetūt se videre esse sapiētes et

nō esse ꝙ̄ esse ꝛ nō videri Sophistria ē scia ap
parens ꝛ nō exñs. Sophista ē copiosus ab ap=
parente scia ꝛ nō exñte. Duo sunt opa sapiētis.
quoꝝ pmū est nō mentiri de qbus nouit alterū
posse mentientē ostendere.i.ꝯuincere.
Oꝫ adiscētē credere. Elēch⁹ ē ꝯdictō vni⁹ ꝛ ei⁹ d
nō nois solū sꝫ rei ꝛ nois nō sinonimi sed eiusd
scdm idē simplr i eod tpe Ex nihilo nihil fit
Eadē ē diffinitio vnius soli⁹ rei tm̄ ꝛ rei simplr
vt hominis ꝛ vnius hominis
Cōia et gnalia sunt qbus scitis nescit tn̄ ars sꝫ
ipsis ignoꝛatis necē est artē ignoꝛare.
Oēs et idiote vsqꝫ ad qd arguunt qꝛ sine arte p
ticipāt illd de q artificialit ē logica. Vñ hēm⁹
ꝙ duplex est logica.s.naturalis ꝛ artificialis
Oēs vtimur quibusdā casibus.
Difficile est multa cōspicere
Opposita iuxta se ꝯriis maioꝛa ꝛ minoꝛa vident.
Ex quo hēm⁹ ꝙ opposita iuxta se posita magꝭ
Iniuriā pati meli⁹ ē ꝙ̄ alti nocere. (elucescūt

¶ Sequunt aucto.ꝛ.elenchoꝛum

Qod scimus sepe trāspositū ignoꝛamus
Ad intrrogatiōes plures nō ē dāda vna rñsio sꝫ
plures. Arguere non est soluere.

Hic hoꝝ dr̄ multiplicit velut ē alicuiꝰ possessio velut ē ps alicuiꝰ multitudis. Nihil dat qd̄ ñ hȝ
Nihil ꝓhibȝ eād orōeȝ p̄les hr̄e fallēdi occasiones. Ditie bōe sꝑ hōeste sȝ isipiēti ꝛ nō rcē vtēti nō sūt bone. In nō facere itelligit facere et vl'it in negatione intelligit affirmatio
Nasus curuꝰ dr̄ simꝰ sed pes curuus dr̄ ritus.
Principiū maxim ꝛ difficilimū est optimū
Difficilimū est ꝑncipiū alicuiꝰ artꝭ iueire sȝ ipo iuento facile est addere ꝛ augere reliquum
Principiū ē mīmū in q̄ttitate ptāte ꝟo maxim
Nota ꝟbum scti ysido. hispalēsis epi libro scd̄o ethiologiaꝝ q dialeticā. i. logicā siue phīaȝ rōalem ꝑmi p. in suis dictiōibȝ. i. sermonibꝰ hūerūt nō tñ ad artꝭ redegere puiā. Pꝰhos Arꝭ. ad regulas quasdā huius doctrine argum̄ta ꝑduxit ꝛ dialeticā nūcupauit ꝓ eo q in ea de disputat.
Hec ille. diuidit āt phia. i. amoꝛ sapie a filos. i. amoꝛ ꝛ sophia. i. sapia dcā in ptes tres vt dt Augus. li. xi. de ciui. ca. xxv. ꝛ ibid̄ li. viii. c. vi ꝛ vii. s. in phiam. i. naturalē/logicā. i. rōnalē/ꝛ ethicā. i. moꝛalē q̄ est finis et ꝑfectio oim aliaꝝ tractans de felicitate humana cui oēs phī inuigilauerūt scd̄m Augꝰ li. viii. de ciuitate dei. ca. iii. quoꝝ di

eta iā fasciculariꝝ recitata tenaci mēorie sūt re cōmendāda. Predictarꝝ aūt auctoritatū succi-cte et exacte collectarꝝ finis adest iuxta iā ꝯsuetā librorꝝ phie ac aliorꝝ quorūdā trāslatōem quas nō alphabetim ꝑut ꝑ lib⁹ qñqꝫ placuit collige-re libuit sed ordinate iuxta textus ꝓcessū de li bro in librꝝ sñvlla expōne ꝓpt̄ diuersā diuersorꝝ ineptā ac min⁹ ꝯgruentē expōem ne viciis scri-ptorꝝ nunc tꝑis irremediabilibꝫ scribat̄ liber ꝓ libro quota ꝓ quota si demū ꝯtingeret easdem ex his impssis opa quorꝝcūqꝫ diligēti ꝯdensare In laudem ⁊ glo͂am dei oīpotētis nūc ⁊ in euuꝫ ac vtilitatē quorūlibꝫ studiosorꝝ qui has tenaci memoria vt philoso-florigerꝝ satagent incorpa re dicēte Seneca ep͂la. cviii. In eodē prato bos herbā q̄rit: canis leporē: ciconia lacertā siue ser pētē Valebūt igit̄ vnicuiqꝫ ꝓ suo arti expimto.

Expliciūt auctoritates Aristotelis / Senece Boetii / Platonis / Apuley affricani / Empedo clis / Porphirii / et Gilberti porritani per Mi-chaelem nigrꝝ morantē supra pōtem sancti Mi chaelis anno dñi. M. cccc. xciii. xxvi. die Sep-tembris

H. f. 6.

